

กรณีปราสาทพระวิหารระหว่างไทย-กัมพูชา :
เหรียญคนละด้านของเงินคนละสกุล
The Preah Vihear Case between Thailand
and Cambodia: Different Side of the Coin

พิภพ อุดร
Pipop Udon

หัวใจคนไทยและธุรกิจในกัมพูชา
Heart and Mind of the Thai Business
People in Cambodia

อุษาคเนย์เสวนาสาธารณะ 1
Southeast Asian Public Talks I

- **กรณีปราสาทพระวิหารระหว่างไทย-กัมพูชา : 2**
เหรียญคนละด้านของเงินคนละสกุล
The Preah Vihear Case between Thailand and
Cambodia: Different Side of the Coin
- **หัวใจคนไทยและธุรกิจในกัมพูชา 28**
Heart and Mind of the Thai Business People
in Cambodia

ปราสาทพระวิหาร ณ พุทธศักราช 2551

ในขณะที่ฝั่งไทยทั้งรัฐบาล – ฝ่ายค้าน – พันธมิตร – ภาคประชาชน และนักวิชาการทั้งจริงปลอม ต่างพยายามโหม – แกะ – ปลุก – ปลอบ ประเด็น “ปราสาทพระวิหาร” ในเรื่อง “ดินแดนและอธิปไตย” ของ “ชาติไทย” ซึ่งเป็นประเด็นเดียวกันกับเมื่อปี 2505 ซึ่งหมายถึง 46 ปีที่ผ่านมา แต่สงสัยไหมว่า ทำไมเราไม่ค่อยได้ยินประเด็น ปลุก-ปลอบเดียวกัน เหล่านี้จากฝั่งกัมพูชาแต่อย่างใดเลย

เพราะ “ปราสาทพระวิหาร ณ พ.ศ. 2551” ไม่เคยหมายถึงดินแดน และอธิปไตย” ในพื้นที่ สำหรับกัมพูชาแต่อย่างใด หากแต่สำหรับกัมพูชา “ปราสาทพระวิหาร ณ วันนี้ คือมหัศจรรย์ ทางเศรษฐกิจ” ที่จะช่วยพลิกฟื้น ความมั่งคั่งให้กับประเทศชาติและประชาชนชาวกัมพูชาตาม “ยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม (จัตุโกณ)” ตามนโยบายสมเด็จพระอานุนันทนาถราชวรมันที่ ๗ ที่พยายามผลักดันให้ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ, การจ้างงาน, ความเสมอภาค, และประสิทธิภาพเป็นวาระแห่งชาติของกัมพูชาในปัจจุบัน และเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของกัมพูชา (Cambodia Millennium Development Goals: CMDGs) ภายใต้การสนับสนุนของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติต่างหาก

หลังจากปราสาทพระวิหาร หรือ Temple of Preah Vihear ได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกแห่งที่ 2 ของกัมพูชาต่อจากปราสาทนครวัด (Angkor) ซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกในปี 2553 และปรากฏ

อยู่บนเว็บไซต์มรดกโลกของยูเนสโกเรียบร้อยแล้วนั้น ไม่เพียงแต่จะสร้างความสนใจให้กับนักท่องเที่ยวทั่วโลกเท่านั้น หากแต่ยังจะสร้างความมั่นใจให้กับนานาชาติที่จะเข้ามาร่วมลงทุนในธุรกิจเกี่ยวเนื่องประเภทต่าง ๆ ในเขต “สามเหลี่ยมการท่องเที่ยว” ของกัมพูชาซึ่งครอบคลุมพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดเสียมเรียบ จังหวัดพระวิหารและจังหวัดกัมปงธม

เขตสามเหลี่ยมการท่องเที่ยวของกัมพูชา

“มรดกโลกปราสาทพระวิหาร” ซึ่งรัฐบาลกัมพูชาประกาศให้เป็นเขตการท่องเที่ยวแห่งใหม่ จึงหมายถึง แม่เหล็กดึงดูดเงินลงทุนต่างประเทศในธุรกิจโรงแรม ร้านอาหาร คาสิโน กระเช้าลอยฟ้า สนามบิน ฯลฯ

หมายถึง การจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้น และหมายถึงช่องทางไหลเข้าของเงินตราต่างประเทศจากนักท่องเที่ยวทั่วโลกในรูปแบบเดียวกันกับ “มรดกโลกปราสาทนครวัด” ที่สร้างรายได้จากนักท่องเที่ยวในปี 2550 จำนวนประมาณ 6 แสนคน เฉพาะค่าเข้าชมอย่างเดียวเป็นจำนวนเงินกว่า 1,100 ล้านบาท ยังไม่รวมค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยวในเรื่องที่พักเดินทาง อาหาร ของที่ระลึกและอื่นๆ ซึ่งมีมูลค่าที่สูงกว่าราคาค่าเข้าชมอย่างมากและถือเป็นแหล่งรายได้สำคัญของประเทศที่มีรายได้ประชาชาติต่อหัว ประมาณ 17,000 บาท/ปี ในขณะที่ประชากรประมาณร้อยละ 35 ยังมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจน (Poverty Line)

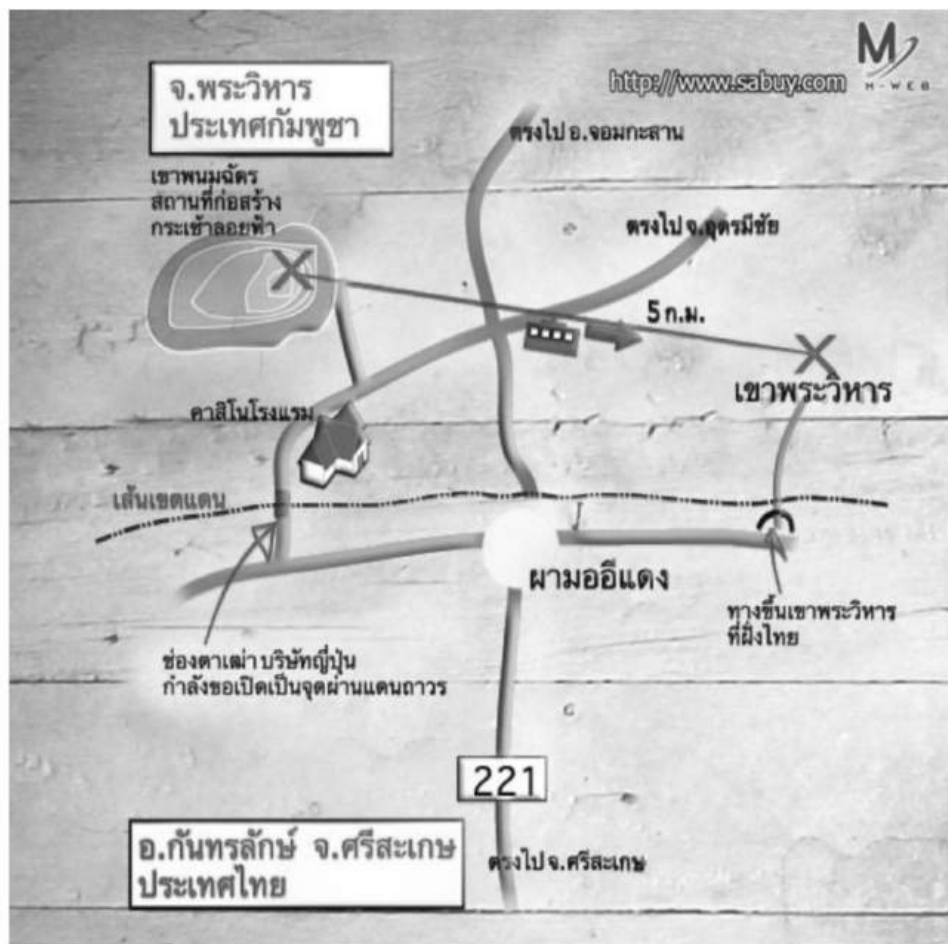
ปราสาทพระวิหารกับยุทธศาสตร์เศรษฐกิจของกัมพูชา

“มรดกโลกปราสาทพระวิหาร” จึงเป็นเครื่องจักรขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจที่สำคัญของกัมพูชา ในการยกระดับรายได้จากการท่องเที่ยวซึ่งมีสัดส่วนสูงถึง 1 ใน 3 ของรายได้ทั้งประเทศ และเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะช่วยให้กัมพูชาบรรลุเป้าหมายการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติจาก 1.4 ล้านคน เป็น 3.12 ล้านคนภายในปี 2553 และเพิ่มรายได้ของประเทศจากการท่องเที่ยวเป็น 2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ รวมถึงเพิ่มการจ้างงานอีก 360,000 คนตามแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวซึ่งตั้งเป้าหมายให้กัมพูชาเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อทดแทนรายได้การส่งออกสิ่งทอ และเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งเป็นสัดส่วนสูง

ถึงร้อยละ 85 ของการส่งออกรวมทั้งอาจโดนกระทบจากการถูกยกเลิกโควตานำเข้าในประเทศคู่ค้าที่สำคัญๆ ของการส่งออกรวมทั้งอาจโดนกระทบจากการถูกยกเลิกโควตานำเข้าในประเทศคู่ค้าที่สำคัญๆ เนื่องจากกัมพูชาได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) ในช่วงปลายปี 2547

ดังนั้น “มรดกโลกปราสาทพระวิหาร” จึงเป็นคำตอบสำคัญของการขาดรายได้ของประเทศตามยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยม เนื่องจากข้อมูลองค์การท่องเที่ยวแห่งโลก (World Tourism Organization) สะท้อนว่าประเทศที่มีแหล่งมรดกโลกอยู่มากมักติดอันดับประเทศจุดหมายของนักท่องเที่ยว 1 ใน 10 ของโลก และมีจำนวนนักท่องเที่ยวในระดับต้นๆ ของโลกทั้งสิ้น

ทั้งนี้ ประเมินการจากแหล่งต่างๆ คาดว่ารายได้จากการท่องเที่ยวอาจเพิ่มสูงขึ้นถึง 4-10 เท่าตัวจากการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก ในกรณีการขึ้นทะเบียนป่าดงพญาเย็น – เขาใหญ่ให้เป็นมรดกโลกล่าสุดของไทยในปี 2548 ก็ปรากฏว่ามี การลงทุนใหม่จำนวนมากในพื้นที่เขาใหญ่เพื่อรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มสูงขึ้นถึงประมาณร้อยละ 20-30

(ภาพจาก http://travel.sanook.com/story_picture/b/01219_028.jpg)

จุดยืนไทย – กัมพูชากรณีปราสาทพระวิหาร – ก่อนปี 2548

ไทยกับกัมพูชามีข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกันมากกว่า 17 ฉบับ และให้ความสำคัญอย่างมากต่อความร่วมมือเรื่องปราสาทพระวิหาร จึงมีมติคณะรัฐมนตรีร่วมไทย – กัมพูชา เมื่อ 31 พฤษภาคม – 1 มิถุนายน 2546 ว่า “ทั้งสองฝ่ายต่างเห็นชอบในหลักการให้ร่วมมือกันพัฒนาเขาพระวิหาร เพื่อผลประโยชน์ร่วมกันทั้งในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว การศึกษาทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี การพัฒนาพื้นที่ในบริเวณรอบปราสาทเขาพระวิหาร เพื่อยกสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนของทั้งสองประเทศ รวมทั้ง เพื่อให้ปราสาทเขาพระวิหารเป็นสัญลักษณ์ของความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้น และยั่งยืนระหว่างไทยและกัมพูชา”

และรัฐบาลไทยยังได้ตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อพัฒนาเขาพระวิหาร โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธานและตั้งอนุกรรมการขึ้นมาช่วยงานอีก 2 ชุด คือ

- (1) คณะอนุกรรมการบูรณปฏิสังขรณ์ปราสาทเขาพระวิหาร มีนาย เตช บุนนาค เป็นประธาน และ
- (2) คณะอนุกรรมการวางแผนพัฒนาร่วมเขาพระวิหาร มีนาย บัณฑิต โสติดิพลากุทธิ์ รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เป็นประธาน

และในส่วนของกัมพูชาได้จัดตั้ง “คณะกรรมการระหว่างกระทรวงเพื่อพัฒนาพื้นที่ตาเฒ่าและปราสาทเขาพระวิหาร” มีนายสก อัน รัฐมนตรีอาวุโสประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน

ต่อมาในเดือนมีนาคม 2547 กระทรวงการต่างประเทศก็ได้มีแถลงข่าวการทำงานของคณะกรรมการและอนุกรรมการว่า “การดำเนินงานมีความคืบหน้ามาตามลำดับ”

และยังได้กล่าวถึงความช่วยเหลือของรัฐบาลไทยในการก่อสร้างถนนในกัมพูชา จำนวน 2 สาย ถูกระบุหมายเลข 48 (ตราด – เกาะกง – สเรมเบิล) ระยะทาง 153 กิโลเมตร พร้อมทั้งก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามแม่น้ำจำนวน 4 แห่ง และถนนหมายเลข 67 (ช่องสะง่า – อัลลองเวง – เสียมเรียบ) เป็นระยะทาง 151 กิโลเมตร เริ่มจากช่องสะง่า จังหวัดศรีสะเกษ ไปอัลลองเวง จังหวัดออตตาร์เมียนเจีย (Otdar Meanchey) เนียดจังหวัดพระวิหารและสิ้นสุดที่จังหวัดเสียมเรียบ โดยสามารถเชื่อมต่อกับถนนหมายเลข 68 และ 64 ในเขตจังหวัดพระวิหาร และจังหวัดกำปงธม ซึ่งทำให้ถนน 3 สายดังกล่าว กลายเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่สำคัญในบริเวณ “สามเหลี่ยมการท่องเที่ยว” ตามนโยบายรัฐบาลกัมพูชาได้อย่างดียิ่ง ทั้งนี้ ยังไม่รวมความช่วยเหลือในการสร้างทางหลวงหมายเลข 68 ในส่วนที่แยกจากทางหลวงหมายเลข 6 ที่อำเภอกระลัน ทางตะวันตกของจังหวัดเสียมเรียบขึ้นไปทางเหนือจนจรดด่านชายแดนไทย – กัมพูชาที่ช่องจอม จังหวัดสุรินทร์ ระยะทางประมาณ 125 กม.

การให้ความช่วยเหลือแก่รัฐบาลกัมพูชาข้างต้นสอดคล้องกับโครงการความช่วยเหลือสามเหลี่ยมมรกต (Emerald Triangle) ระหว่างไทย กัมพูชา และลาว ซึ่งเริ่มดำเนินการเป็นรูปธรรมตั้งแต่ปี 2545 และยัง

สอดคล้องกับความร่วมมืออีก 2 โครงการหลัก คือยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี – เจ้าพระยา – แม่โขง ระหว่างไทย กัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม (ACMECS: Ayeyawady - Chao Phraya - Mekong Economic Cooperation Strategy) ซึ่งเริ่มต้นในปี 2546 และโครงการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS: Greater Mekong Subregion) ระหว่างไทย กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม และจีน ภายใต้การสนับสนุนของธนาคารพัฒนาเอเซีย (ADB: Asian Development Bank) ซึ่งเริ่มต้นมาตั้งแต่ปี 2535 และทำให้มูลค่า การค้า ระหว่างไทย – กัมพูชาเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดจนมีมูลค่าเกือบ 5 หมื่นล้านบาทในปีที่ผ่านมา

โดยภาพรวมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างไทยกับกัมพูชาจึงสะท้อนให้เห็นถึง “ความร่วมมือที่ใกล้ชิด ด้วยความจริงใจ และเข้าอกเข้าใจซึ่งกันและกัน สะท้อนถึงมิตรภาพอันแน่นแฟ้นและอบอุ่นระหว่างไทยและกัมพูชา” มาโดยตลอดตามแถลงของกระทรวงการต่างประเทศ ในปี 2547

จุดยืนไทย – กัมพูชา

กรณีปราสาทพระวิหาร – ตั้งแต่ปี 2548

แต่แล้วในปี 2548 กัมพูชาก็ยื่นขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งกัมพูชาสามารถดำเนินการเช่นนั้นได้ย่อมอ้างการถือสิทธิครอบครองปราสาทพระวิหารตามคำตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศที่มีมาตั้งแต่ปี 2505 และยังไม่เคยมีการเปลี่ยนแปลงคำตัดสินให้เป็นอย่างอื่นจนกระทั่งถึงทุกวันนี้ และในทางปฏิบัติ การขอขึ้นทะเบียนเฉพาะปราสาทพระวิหารโดยไม่รวมอาณาบริเวณโดยรอบ ก็น่าเป็นประโยชน์สำหรับกัมพูชาในการสร้างความยืดหยุ่นในการลงทุนพัฒนาพื้นที่รอบข้างให้เป็นธุรกิจรูปแบบต่างๆ ได้อย่างเต็มที่และกว้างขวาง คงเหลือแต่เพียงประเด็นว่า “กัมพูชาจะมีคำอธิบายอย่างไรกับไทยในฐานะที่ได้ปรึกษาหารือความร่วมมือกันมาหลายปี และยังมีมติคณะรัฐมนตรีไทย – กัมพูชา ในปี 2546 คำอยู่” คำถาม 3 ข้อใหญ่ คือ

- (1) เหตุใดกัมพูชาตัดสินใจเดินหน้าขอขึ้นทะเบียนแต่เพียงประเทศเดียว ซึ่งสวนทางกับมติคณะรัฐมนตรีร่วมไทย – กัมพูชา ปี 2546
- (2) รัฐบาลไทยได้รับทราบถึงการตัดสินใจและการดำเนินการของกัมพูชาหรือไม่ และ
- (3) จุดยืนของรัฐบาลไทยเป็นอย่างไร และได้ดำเนินการอย่างไรเพื่อประโยชน์ของประเทศไทยในเรื่องดังกล่าวหรือไม่

ไทยสนับสนุนกัมพูชากรณีปราสาทพระวิหารอย่างชัดเจน ตลอดรัฐบาล 3 สมัย – ตั้งแต่ปี 2548

คำตอบของคำถามข้างต้นอยู่ที่ข้อตกลงและความร่วมมือหลักๆ ระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลกัมพูชาที่ประมวลจาก “แถลงข่าวของกระทรวงการต่างประเทศของไทย” ตั้งแต่ปี 2548 เรื่อยมาจนถึงปี 2551 ดังต่อไปนี้

- 1 เมษายน 2548 “ดร.กันตธีร์ ศุภมงคล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้ให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชนไทยที่โรงแรม Inter-continental ที่กรุงเทพมหานครภายหลังเสร็จสิ้นการหารือกับบุคคลต่างๆ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ (ถัดมาเฉพาะส่วนทวิภาคี) “...ไทยยินดีที่จะช่วยผลักดันให้เขาพระวิหารได้รับการจดทะเบียนเป็นมรดกโลก ภายใต้องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) และจะดำเนินการพัฒนาเขาพระวิหารควบคู่กับการพัฒนาช่องตาเฒ่า และฝ่ายไทยจะให้ความช่วยเหลือแก่กัมพูชาในการบูรณปฏิสังขรณ์ปราสาทเขาพระวิหารต่อไป”
- 10 กุมภาพันธ์ 2549 “ดร.กันตธีร์ ศุภมงคล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ กล่าวว่า ได้รับแจ้งจากฝ่ายกัมพูชาว่าองค์การ UNESCO จะประกาศให้เขาพระวิหารเป็นมรดกโลกในปีนี้ ดังนั้นไทยและกัมพูชาจะร่วมมือกันพัฒนาพื้นที่เขาพระวิหารต่อไป

- 10 สิงหาคม 2549 “พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี มีกำหนดนำคณะเจ้าหน้าที่ระดับสูงไปเยือนราชอาณาจักรกัมพูชาอย่างเป็นทางการเพื่อปรึกษาหารือในเรื่องสำคัญ ได้แก่

- (1) การพัฒนาเครือข่ายเชื่อมโยงการคมนาคมทางบกในกัมพูชา เพื่อการสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของกัมพูชา และการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมของกัมพูชา กับของไทย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการคมนาคมขนส่ง และการพัฒนาเศรษฐกิจของทั้งกัมพูชาและไทย
- (2) การสร้างความคืบหน้าในการเจรจาแบ่งเขตทางทะเล และการพัฒนาร่วมในพื้นที่ไหล่ทวีป ที่ไทยกับกัมพูชาอ้างสิทธิทับซ้อนกัน เพื่อให้ประเทศทั้งสองสามารถบรรลุอยู่ติระหว่างกันได้ตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ทั้งสองฝ่ายสามารถร่วมมือกันสำเร็จ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรใต้ทะเลได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในยามที่เกิดวิกฤติการณ์พลังงานขึ้นในโลก
- (3) ความร่วมมือด้านเขตแดนเพื่อร่วมดำเนินการสำรวจ และจัดทำหลักเขตแดนทางบกระหว่างไทยกับกัมพูชา ให้ปรากฏผลคืบหน้า ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ชายแดนไทย – กัมพูชาสงบสุข และสามารถพัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างเต็มศักยภาพ”

- 15 ตุลาคม 2549 “พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี และคณะ ได้หารือถึงประเด็นความร่วมมือต่าง ๆ ระหว่างไทย กับกัมพูชาซึ่งฝ่ายไทยได้แสดงท่าทีที่ชัดเจนว่าจะให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับฝ่ายกัมพูชาอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด อย่างไรก็ตามก็ดีทางฝ่ายกัมพูชาได้แสดงความวิตกกังวลต่อการให้ความช่วยเหลือด้านเส้นทางคมนาคมของไทย ได้แก่ การสร้าง ถนนหมายเลข 48 (เกาะกง – สเรอัมเบิล) ถนนหมายเลข 67 (สระงา – อันลองเวง – เสียมราช) ถนนหมายเลข 68 (โสมบัต – สำโรง – กรอลัน) นายกรัฐมนตรียืนยันว่าจะให้ความช่วยเหลือ ตามที่ได้ตกลงกันไว้ โดยกำชับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการ ต่างประเทศรับไปพิจารณาและดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไป และ ในขณะที่ฝ่ายไทยจะให้การช่วยเหลือในการก่อสร้างและ ซ่อมแซมถนนหมายเลข 48 กับ 67 ให้เสร็จสิ้นก่อน แล้วจึงจะ พิจารณาให้ความช่วยเหลือถนนหมายเลข 68 ต่อไป ...สำหรับการ เปิดช่องทางที่บริเวณช่องตาเฒ่าเขาพระวิหาร ไทยพร้อมที่ จะร่วมพัฒนาเขาพระวิหารกับกัมพูชา และยินดีที่กัมพูชายื่นขอ จดทะเบียนปราสาทเขาพระวิหารเป็นมรดกโลกแล้ว”
- 2 กรกฎาคม 2550 “ประเทศไทยขอแสดงความยินดีต่อ คณะกรรมการมรดกโลก และต่อประเทศและประชาชนกัมพูชา สำหรับมติเกี่ยวกับการที่กัมพูชาขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระ วิหารเป็นมรดกโลก โดยเห็นว่าปราสาทพระวิหารมีคุณค่าที่เป็น สากลอย่างเด่นชัดและสมควรได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดก โลก และรับทราบว่าขั้นตอนการขึ้นทะเบียนอยู่ในระหว่างการ

ดำเนินการซึ่งไทยและกัมพูชาตกลงที่จะร่วมมือกันอย่าง
เข้มแข็ง ซึ่งไทยและกัมพูชาตกลงที่จะร่วมมือกันอย่างเข้มแข็ง
ในการจัดทำแผนอนุรักษ์และบริหารจัดการบริเวณปราสาทพระ
วิหารโดยเห็นชอบให้มีการพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนอีกครั้ง
หนึ่งในการประชุมคณะกรรมการฯ สมัยที่ 32 ในปี 2551...

...ประเทศไทยเห็นพ้องและพึงพอใจต่อข้อมติดังกล่าว... ทั้งนี้
ประเทศและประชาชนไทย พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือและ
สนับสนุนกัมพูชาและประชาคมระหว่างประเทศในเรื่องนี้อย่าง
จริงจังและโดยทันที เพื่อพัฒนาให้ปราสาทพระวิหารเป็นโบราณ
สถานที่มีคุณค่าสมกับเป็นมรดกโลก ตลอดจนเป็นสัญลักษณ์
แห่งมิตรภาพและความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนระหว่างประเทศ และ
ประชาชนไทยกับกัมพูชาสืบไป"

- 6 กรกฎาคม 2550 "ดร.มนัสพาสน์ ชูโต ผู้แทนพิเศษของ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และหัวหน้า
คณะผู้แทนไทยในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลก
สมัยที่ 31 เมือง Christchurch ประเทศนิวซีแลนด์ เชิญ
หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่ายมาร่วมการประชุม
คณะทำงานเฉพาะกิจว่าด้วยการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหาร
ของกัมพูชาเป็นมรดกโลก... ยืนยันว่าทางการไทยสนับสนุน
การขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกมาโดยตลอด
และขอให้หน่วยงานราชการทุกฝ่ายแสดงความพร้อมที่จะให้
ส่วนเกื้อกูลความร่วมมือระหว่างไทย – กัมพูชา"

- 20 สิงหาคม 2550 “ดร.มหัสสพาสต์ ชูโต ประธานคณะทำงานพิเศษว่าด้วยการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารของกัมพูชาเป็นมรดกโลกได้นำคณะผู้แทนไทยไปเยือนกัมพูชาเพื่อพบปะและหารือกับนายสก อาน รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีสำนักนายกรัฐมนตรีกัมพูชา เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารของกัมพูชาเป็นมรดกโลก ...นอกจากนี้ประเทศไทยยังตกลงตามคำเชิญกัมพูชาที่จะเป็นสมาชิกของคณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศ (*International Coordinating Committee; ICC-Preah Vihear*) ซึ่งจะจัดตั้งขึ้นเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาปราสาทพระวิหารอย่างยั่งยืน”
- 3 มีนาคม 2551 “นายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี และคณะ เดินทางเยือนกัมพูชา และกล่าวว่า... นายกรัฐมนตรีกัมพูชายืนยันว่า การขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นการขึ้นทะเบียนเฉพาะองค์ปราสาทเท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องกับเขตแดนไทย และกัมพูชาอย่างเด็ดขาด”
- 22 พฤษภาคม 2551 “นายหนกตล บัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้หารือกับ นายสก อาน รองนายกรัฐมนตรีกัมพูชาที่สำนักงานใหญ่ยูเนสโก กรุงปารีส โดยมีผู้แทนระดับสูงของยูเนสโกเข้าร่วมด้วย ทั้งสองฝ่ายตกลงกันดังนี้
 1. ไทยจะสนับสนุนการขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลก ซึ่งเสนอโดยกัมพูชา

2. กัมพูชาจะขอขึ้นทะเบียนเฉพาะตัวปราสาทพระวิหาร โดยฝ่ายกัมพูชาจะจัดทำแผนที่ฉบับใหม่แสดงขอบเขตปราสาทพระวิหารเพื่อใช้แทนแผนที่ฉบับเดิมที่กัมพูชาใช้ประกอบคำขอขึ้นทะเบียน
3. การขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกจะไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของแต่ละฝ่ายในการสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนของคณะกรรมการจัดการเขตแดนร่วม
4. ทั้งสองฝ่ายจะต้องร่วมกันจัดทำแผนบริหารจัดการในพื้นที่ที่อ้างสิทธิทับซ้อน โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการอนุรักษ์ระดับสากล เพื่อเสนอคณะกรรมการมรดกโลกพิจารณา ภายในวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2553 ด้วย

ทั้งนี้ ไทยและกัมพูชาได้บันทึกข้อตกลงไว้เป็นร่างแถลงการณ์ร่วม (Joint Communique) ซึ่งจะลงนามเมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลทั้งสองฝ่ายแล้ว"

- จากนั้นก็ตามมาด้วยมติคณะรัฐมนตรีในวันที่ 17 มิถุนายน 2551 เห็นชอบแถลงการณ์ร่วมไทย – กัมพูชากรณีการสนับสนุนให้กัมพูชาขึ้นทะเบียนปราสาทเขาพระวิหารเป็นมรดกโลก ซึ่งถูกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวของศาลปกครองเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2551 ห้ามมิให้นามติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวไปใช้ต่อด้วยมติคณะกรรมการมรดกโลกที่เห็นชอบให้ขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกในวันที่ 7 กรกฎาคม 2551 และลงท้ายด้วยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 8

กรกฎาคม 2551 ที่ให้แถลงการณ์ร่วมฯ เข้าข่ายรัฐธรรมนูญ
มาตรา 190 วรรคสอง จึงต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อน

เหตุการณ์ที่ไล่เรียงมาข้างต้นทั้งหมดน่าจะช่วยให้คำตอบที่ชัดเจน
สำหรับคำถามที่ 2 และ 3 ว่าตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมา รัฐบาลไทยทราบ
เรื่องมาโดยตลอด และมีจุดยืนที่ชัดเจนในการสนับสนุน ให้กัมพูชาขอ
ขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยยุทธศาสตร์ฝั่งไทย
คือจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางด้านธุรกิจ การลงทุน และการ
ท่องเที่ยวหลังจากที่กัมพูชาสามารถขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหาร
เรียบร้อยแล้ว โดยถือว่าการขึ้นทะเบียนตัวปราสาทพระวิหารเป็นคนละ
กรณีกับการปักปันเส้นเขตแดนที่ยังคงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
ต่อไปทั้งบนบกและในทะเล

ส่วนการตั้งคณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศ (ICC) เพื่อ
มาร่วมจัดการและดูแลปราสาทพระวิหารนั้น ประเทศไทยรับทราบและ
ตอบตกลงเข้าร่วมไปตั้งแต่สิงหาคม 2550 แล้ว

สำหรับคำถามที่ 1 เรื่องที่ “รัฐบาลไทยยินยอมและยินดี” ให้
รัฐบาลกัมพูชาดำเนินการต่างจากมติคณะรัฐมนตรีร่วมไทย –
กัมพูชา ที่มีมาอย่างต่อเนื่องนั้นเป็นคำถามสำคัญที่ต้องหาคำตอบ
ต่อไป

จุดยืนที่หมิ่นเหม่ของไทยในปี 2551

อย่างไรก็ตาม ในขณะที่กัมพูชามีความรุดหน้าในการระดมความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจประเทศและแนวชายแดนโดยมีปราสาทพระวิหารทำหน้าที่เป็นพระเอก และรัฐบาลไทยก็เป็นส่วนหนึ่งของความช่วยเหลือที่ให้การพัฒนากัมพูชาแต่ดูเหมือนรัฐบาลไทยกลับไม่ได้เตรียมตัวเพื่อการลงทุนต่อเนื่อง และสร้างรายได้ให้กับ ภาคเศรษฐกิจต่างๆ ของไทยแต่อย่างใด

หมายความว่านอกจากประเทศไทยจะไม่ได้ต่อยอดจากเงินลงทุนที่ให้กับกัมพูชาไปแล้ว ยังกลับพาดตนเองมาอยู่ในสถานการณ์เรียกร้อง “ทวงคืน” ในสิ่งที่ไม่ได้เป็นของเรามานานกว่า 46 ปีแล้ว ซึ่งจะกลายเป็นจุดยืนที่ไม่มีวันชนะหรือได้รับการยอมรับจากประเทศอื่นในโลกที่เคารพคำตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ เพราะเรากำลังบอกให้กัมพูชายอมรับคำตัดสินของศาลปกครองไทย ในขณะที่ประเทศไทยขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่ทำตามคำตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ในขณะที่กัมพูชาชู “มรดกโลกปราสาทพระวิหาร” เป็นมุมมอง “เศรษฐกิจและการพัฒนา” ประเทศไทยก็เดินหน้ากับการปลุกเร้าให้ปราสาทพระวิหารเป็นเรื่อง “ดินแดนและอธิปไตย” ดังนั้น 2 ประเทศจึงสื่อสารกันคนละภาษา มองเหรียญกันคนละด้าน และเงินตราคนละสกุลกัน

แต่มุมมองของกัมพูชามีแนวโน้มเป็นที่ยอมรับในวงกว้างมากกว่า เพราะเป็นมุมมองที่สร้างสรรค์ประโยชน์เป็นรูปธรรมโดยเปิดโอกาสให้มีส่วน

ร่วมการลงทุนให้กับประเทศต่างๆ ที่สนใจ ดังนั้น ข้อเสนอให้เลื่อนการพิจารณา หรือการประท้วงของไทยอาจถูกประเมินว่า นอกจากจะไม่ได้มีข้อเสนอเพื่อการพัฒนาที่เป็นรูปธรรมแล้ว ยังเป็นการขัดขวางและจุดรั้งการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของกัมพูชาอีกด้วย จุดยืนเช่นนี้จึงยากที่จะได้รับความเข้าใจและสนับสนุนจากประเทศอื่นในโลก จุดยืนเช่นนี้ยังเสี่ยงต่อการทำลายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นำไปสู่การสูญเสียโอกาสในการลงทุนเพิ่ม การสูญเสียรายได้จากการท่องเที่ยว การค้าระหว่างประเทศ รวมถึงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับคนไทยกว่า 1,500 ชีวิตที่ดำเนินธุรกิจและลงทุนอยู่ในกัมพูชา

ซึ่งคำตอบสำหรับประเทศไทย ไม่น่าจะใช้การเรียกร้องทวงอธิปไตย หากแต่เป็นการจัดการพื้นที่ชายแดนให้เกิดประโยชน์สูงสุด และควรต้องเริ่มต้นขอขึ้นทะเบียนองค์ประกอบอื่นๆ ของปราสาทพระวิหารที่อยู่ในเขตแดนไทยให้เป็นมรดกโลกด้วย แม้ว่าจะดำเนินการช้าไปกว่า 2 ปี เพราะหากดำเนินการไปพร้อมๆ กับกัมพูชา ก็อาจจะได้รับการพิจารณาขึ้นทะเบียนไปพร้อมๆ กันแล้วในคราวเดียวกัน การขอยื้อไม่ให้กัมพูชาขอขึ้นทะเบียน โดยที่ไม่ได้ดำเนินการภายใต้แผนสำรองใดเลย จึงทำให้ประเทศไทยไม่ได้รับประโยชน์ที่ควรจะได้

ดุลการชำระระหว่างประเทศไทยกับเพื่อนบ้าน ปี 2548-2550

(ที่มา: กองเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมการค้าต่างประเทศ โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร)

ดุลการค้า	มูลค่า (ล้านบาท)		
	2548	2549	2550
■ ไทย - กัมพูชา	+ 35,532	+ 45,680	+ 45,029
■ ไทย - ลาว	+ 21,840	+ 18,968	+ 28,912
■ ไทย - พม่า	- 24,988	- 59,859	- 46,967
■ ไทย - มาเลเซีย	- 92,403	- 73,366	- 31,289
■ ไทย - จีน	- 81,512	- 75,546	- 53,835

หากการขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารสะท้อนความสำเร็จในการจัดการของรัฐบาลกัมพูชากายใต้การนำของสมเด็จอุนเฮน ในการเดินตามยุทธศาสตร์สี่เหลี่ยมที่ทำให้ไม่เพียงแต่ขึ้นทะเบียนมรดกโลกสำเร็จเท่านั้น หากแต่ยังนำมาซึ่งชื่อเสียงของประเทศ เงินตราต่างประเทศที่จะไหลเข้าประเทศในรูปแบบการลงทุน และรายได้จากการท่องเที่ยว รวมทั้งความช่วยเหลือรูปแบบต่างๆ จากรัฐบาลไทยทั้งในเรื่องถนนหนทางและการอำนวยความสะดวกในการเปิดด่านที่จะตามมา ก็ไม่น่าสงสัยว่าจะส่งผลกระทบในทางบวกมากเพียงพอต่อพรรคฝ่ายรัฐบาลในการสมัครรับเลือกตั้งครั้งใหม่ที่กำลังจะมาถึง

ในทำนองกลับกัน กรณีมรดกโลกปราสาทพระวิหารก็สะท้อนความล้มเหลวอย่างสิ้นเชิงของฝ่ายรัฐบาลไทยที่ไม่สามารถชี้แจงจุดยืนที่ชัดเจนของไทยที่มีมาตลอดรัฐบาลทั้ง 3 สมัย นอกจากนี้ ยังไม่สามารถ

แสดงให้เห็นประจักษ์แก่สาธารณชนว่า ประเทศไทยได้หรือจะได้อะไรจากความสำเร็จของรัฐบาลกัมพูชาในครั้งนี้

จะมีผลตอบแทนอย่างไรจากการที่รัฐบาลไทยได้ลงทุนช่วยเหลือในการพัฒนาสร้างถนนคมนาคมที่สะดวกสบายให้แก่กัมพูชา เพราะสิ่งที่รัฐบาลไทยเพียรย่ำกับสาธารณชนมีแต่เพียงว่า ปราสาทพระวิหารไม่ได้เป็นของไทย และไทยไม่ได้เสียแดนแดนหรืออธิปไตย แต่ไม่เคยบอกว่าแล้วไทยจะได้อะไรหรือไม่

สิ่งที่รัฐบาลเพียรแถลง เพียรย่ำแก่สาธารณชนแม้จะถูกตั้งตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ และมีข้อเท็จจริงสนับสนุน แต่ก็ไม่ได้ทำให้กระแสดความกดดันจากสื่อและสาธารณชนลดน้อยลงสักเท่าใด ซึ่งก็สะท้อนต้นทุนความน่าเชื่อถือทางสังคมที่ต่ำของรัฐบาล และบ่งบอกถึงอนาคตการจากไปของรัฐบาลว่าอยู่อีกไม่ไกล

แต่สิ่งที่จะตกค้างจากการปลุกกระดมของพันธมิตรฯ ฝ่ายค้านและฝ่ายอื่นๆ ที่ผสมโรงกันจนนิวเนียไปกันหมด บวกกับความไร้ประสิทธิภาพในการชี้แจงของรัฐก็คือบาดแผลทางประวัติศาสตร์ที่ถูกเปิดขึ้นมาใหม่ และอาจอีกเสบลูกกลมไปจนกระทั่งไม่เพียงแต่กระทบกระเทือนความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเทศเท่านั้น หากแต่จะยังปิดกั้นโอกาสทางธุรกิจ การเติบโตทางเศรษฐกิจ และการลงทุนภายใต้โครงการความร่วมมือต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว และยังอาจลูกกลมไปจนถึงความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของชาวไทยในกัมพูชา หรือชาวกัมพูชาในไทย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ยังคงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้หากผู้ที่เกี่ยวข้องรู้จักใช้

สติยับยั้งการปลุกกระดมของตนไม่ให้มุ่งสู่หนทางตันที่นำไปสู่การปะทะกันที่สุดในที่สุด

ไทย – กัมพูชา – คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ

การที่กัมพูชายื่นเรื่องไปที่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UN Security Council) มีนัยยะว่าไทยกำลังอยู่ในสถานะที่อาจจะใช้กำลังทหารลุกล้าเขตแดนหรือคุกคามกัมพูชา และอาจทำให้เกิดความไม่สงบและ/หรือสูญเสียสันติภาพในพื้นที่บริเวณชายแดนของ 2 ประเทศ

นัยยะดังกล่าวน่าจะส่งผลในทางลบต่อภาพลักษณ์ของไทยในสายตานานาชาติ เนื่องจากเป็นเหตุการณ์เกิดขึ้นต่อเนื่องจากที่กัมพูชานำปราสาทพระวิหารที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศตัดสินว่า “ตั้งอยู่ในอาณาเขตที่เป็นอำนาจอธิปไตยของกัมพูชา” ตั้งแต่ปี 2505 ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกได้สำเร็จในปี 2551 โดยมุ่งหวังให้ปราสาทพระวิหารเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ระดมเงินลงทุนจากต่างชาติ เพื่อพัฒนาพื้นที่บริเวณใกล้เคียงเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 3 ล้านคนในปี 2553 และทำให้บรรลุปเป้าหมายรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 2,000 ล้านบาท/ปี และการสร้างงานอีกหลายแสนราย

กล่าวง่ายๆ คือ ปราสาทพระวิหาร ณ ปี 2551 คือ “กลไกเศรษฐกิจและการพัฒนา” ในมุมมองของกัมพูชาซึ่งเป็นประเทศที่ค่อนข้างยากจนและพยายามพัฒนาประเทศให้สามารถยืนหยัดได้ในเวทีโลก แต่ไทยกลับถือ

ปราสาทพระวิหารเป็นเรื่อง “ดินแดน และอธิปไตย” ซึ่งเป็นมุมมองเดียวกับ 46 ปีที่ผ่านมา ที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศตัดสินให้ไทยแพ้คดีกัมพูชา และไทยยังไม่เคยมีการยื่นหลักฐานใหม่ใดๆ เพิ่มเติมเพื่อให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศหรือฟื้นการพิจารณาคดีใหม่แต่อย่างใด ด้วยมุมมองที่ต่างกันข้างต้นก็น่าจะพออนุมานได้ว่า นานาชาติน่าจะเลือกยืนในฝั่งใด

ทั้ง ASEAN และ UN Security Council สามารถทำหน้าที่ได้ในเบื้องต้นคือเป็นตัวกลางในการเจรจา แต่หากไม่สามารถบรรลุข้อตกลงได้ก็อาจจะเสนอให้สองประเทศ นำข้อพิพาทเข้าสู่การพิจารณาตีความของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศต่อไป และหากเป็นเช่นนั้น ไทยก็เสี่ยงที่จะประสบกับประวัติศาสตร์ซ้ำรอยเดียวกับเมื่อปี 2505 และคราวนี้อาจจะไม่ได้หมายถึง “เฉพาะตัวปราสาทพระวิหาร” ตามที่ไทย “เข้าใจและตีความเอาเอง” เพราะหากพิจารณาคำตัดสินของศาลควบคู่กับแผนที่ฝรั่งเศสซึ่งเป็นหลักฐานชั้นสำคัญที่ใช้ในการตัดสิน คือไทยก็ “เสี่ยงมาก” ที่จะสูญเสียทั้ง “ตัวปราสาท” และ “พื้นที่ที่อ้างสิทธิทับซ้อน 4.6 ตารางกิโลเมตร”

ทางออกที่ดีที่สุด คือการเจรจาแบบทวิภาคีและหลีกเลี่ยงไม่ให้องค์กรระหว่างประเทศเข้ามาร่วมในกระบวนการเจรจาเพราะหากไปถึงจุดนั้น ไทยก็จะต้องถูกแรงกดดันให้ต้องปฏิบัติตามข้อสรุปที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และแนวโน้มไทยน่าจะ “เสีย” มากกว่า “ได้”

มรดกโลกปราสาทพระวิหารคือ “โอกาส” ไม่ใช่ “วิกฤติ” ไทยต้องเปลี่ยนเกมจาก “ได้ – เสีย” เป็น “ได้ – ได้” (Win – Win)

ทั้งไทยและกัมพูชาต้องปรับท่าทีในการเจรจา การนำกำลังทหารไปตั้งบริเวณชายแดนในพื้นที่ที่อ้างสิทธิทับซ้อนโดยอ้างว่า “เพื่อรักษาดินแดน” นั้นไม่มีประโยชน์ใดๆ เพราะกำลังทหารไม่ได้ทำให้ “เส้นเขตแดน” เปลี่ยนไป ข้อตกลงระหว่าง 2 ประเทศต่างหากที่เป็นตัวกำหนดเส้นเขตแดนที่แท้จริง การใช้กำลังทหารทำให้เกิดความตึงเครียดระหว่างสองประเทศ อันตรายต่อการทำลายความสัมพันธ์ที่ดี เป็นผลเสียต่อทั้งสภาพชีวิต สังคม และเศรษฐกิจทั้งระดับประเทศ และระดับประชาชนรากหญ้าใน 2 เขตประเทศ ซึ่งอาจไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะบริเวณปราสาทพระวิหารเท่านั้น แต่อาจลุกลามไปตลอดแนวชายแดนไทย – กัมพูชา ซึ่งครอบคลุม 7 จังหวัดของไทย เป็นระยะทางกว่า 800 กิโลเมตร

กัมพูชาเองก็มีแรงจูงใจที่จะเลือกการเจรจาโดยสงบมากกว่า เนื่องจาก การสู้รบย่อมไม่เป็นผลดีต่อแผนการพัฒนาเมืองใหม่บริเวณตรงข้ามช่องตาเฒ่าของไทย ทำให้นักลงทุนไม่กล้าเข้ามา ทำให้นักท่องเที่ยวไม่เติบโตตามที่ตั้งใจ ทำให้ไม่เกิดการจ้างงาน ฯลฯ รวมความคือจะทำให้ไม่สามารถบรรลุการเติบโตทางเศรษฐกิจตาม “ยุทธศาสตร์จัดโกณ (Rectangular Strategy)” ที่ถือเป็นวาระแห่งชาติของกัมพูชาในปัจจุบันได้

ไทยต้องตระหนักและใช้ประเด็นข้างต้นให้เป็นประโยชน์ในการเจรจา เพื่อสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติและประชาชนใน 2 ฝ่าย โดยตั้งทำให้ “มรดกโลกปราสาทพระวิหาร” เป็น “โอกาส” ความร่วมมือ เศรษฐกิจระหว่างประเทศ ไม่ใช่ “วิกฤติ” ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ผลกระทบในทางลบเกิดขึ้นแล้วทันทีกับระดับรากหญ้าคือประชาชนไทย และกัมพูชาที่พึ่งพาการหาเลี้ยงชีพจากการค้าขายในบริเวณปราสาทพระวิหาร ไม่ว่าจะเป็นที่พัก เดินทาง ร้านอาหาร ร้านของที่ระลึก ซึ่งเป็นวิกฤตร้ายแรงสำหรับผู้คนที่หาเช้ากินค่ำโดยสุจริตในพื้นที่ดังกล่าว

ผลเสียหายที่ใหญ่กว่าที่จะตามมาในระยะเวลอันใกล้เมื่อเกิดเหตุการณ์ ลุกลามบานปลาย ก็คือการสูญเสียการค้าระหว่างไทย – กัมพูชา ซึ่งมีมูลค่าประมาณ 48,000 ล้านบาทในปี 2550 โดยเป็นมูลค่าของการค้าขายแดน ถึงประมาณร้อยละ 70 และถึงแม้ว่ามูลค่าการค้าระหว่างไทยกับกัมพูชาจะมีมูลค่าน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นที่มีอาณาเขตติดต่อกับไทย อย่างเช่น ลาว พม่า และมาเลเซีย แต่ไทยได้เปรียบดุลการค้ากับกัมพูชามากที่สุดถึงกว่าร้อยละ 90 หรือประมาณ 45,000 ล้านบาทในปี 2550 ในขณะที่ไทยได้เปรียบดุลการค้ากับลาวประมาณ 29,000 ล้านบาท และขาดดุลการค้า กับพม่าและมาเลเซียในมูลค่า 47,000 และ 30,000 ล้านบาทตามลำดับ

หากกัมพูชาเปลี่ยนมุมมองคนในชาติให้เป็นเรื่อง “ดินแดนและอธิปไตย” เช่นเดียวกับฝั่งไทย ปัญหาใหญ่ที่ตามมาคือความไม่ปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน และเงินลงทุนของคนไทยกว่า 1,500 ชีวิตที่ทำงานและดำเนินธุรกิจอยู่ในกัมพูชาในปัจจุบัน ยังไม่รวมต้นทุนค่าเสียโอกาสที่ทั้ง

ราชการและธุรกิจไทยสามารถร่วมลงทุน และจัดการประโยชน์นอกเงย ให้เกิดขึ้นกับประชาชน 2 ประเทศได้ โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ที่อ้างสิทธิทับซ้อนโดยอาจมีกฎกติกาหรือระเบียบพิเศษที่ออกมาเพื่อให้เกิดการจัดการพื้นที่เพื่อธุรกิจและการลงทุนของทั้งสองประเทศ

และอันที่จริงแม้โอกาสทางธุรกิจและการลงทุนในฝั่งกัมพูชาตรงข้ามช่องตาเฒ่า ไทยก็มีโอกาสมากกว่าชาติอื่นๆ ด้วยเหตุผลของความใกล้ชิดทางพื้นที่และความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งมีมายาวนาน แต่ภายใต้ความจริงเครียด โอกาสเหล่านี้ย่อมเสียไปอย่างน่าเสียดาย และเป็นผลร้ายต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศ

กัมพูชา ได้ปราสาทพระวิหารไปในปี 2505 ตามคำตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ได้ขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกในปี 2551 ประชาชนได้ปีติและภูมิใจ รัฐบาลมีแนวโน้มได้ชัยชนะจากการเลือกตั้งครั้งใหม่ และประเทศมีโอกาสดำเนินการลงทุน ได้รายได้จากการท่องเที่ยว ได้เงินตราต่างประเทศ ได้การจ้างงาน ได้การเติบโตทางเศรษฐกิจ ฯลฯ

ไทย สูญเสียปราสาทพระวิหารไปในปี 2505 ตามคำตัดสินศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ และกำลังจะเสียโอกาสในการลงทุนต่อเนื่องหลังจากการที่รัฐบาลไทยลงทุนก่อสร้างถนนหลายสายให้แก่กัมพูชาไปแล้ว กำลังจะเสียความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กำลังจะเสียภาพลักษณ์สุภาพชนที่เคารพกฎกติกาในสายตาประชาคมโลก และอาจลุกลามไปถึงแนวโน้มที่จะต้องเสียทั้งงบประมาณ เสียทรัพย์สินทั้งของรัฐและ

เอกชน รวมไปถึงอาจต้องสูญเสียชีวิตของทหารและประชาชนหากมีการประท้วงใหญ่ในกัมพูชาหรือการสู้รบที่อาจตามมาจากการประจันหน้ากันอย่างแข็งกร้าว

ทางออกที่ดีของไทยคือต้องใช้เหตุผลเหนืออารมณ์และทำตนเป็นสุภาพชน โดยแสดงความยินดีกับ “การได้ของเพื่อนบ้าน” และ “สร้างการได้ให้กับตนเอง” ในลักษณะ “win – win” ไทยควรยื่นมือเพื่อร่วมลงทุน ร่วมพัฒนา เพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งสองฝั่งประเทศ จึงจะทำให้ไทยยืนอยู่ในประชาคมโลกได้อย่างเป็นที่ชื่นชม และยกย่องของนานาชาติอารยประเทศ

...ไทยไม่ควรเล่นเกม “ได้ – เสีย” เพราะเมื่อประเมินจากมูลเหตุและปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ แล้ว กัมพูชามีโอกาส “ได้ กับ ได้” ในขณะที่ไทยน่าจะมีแต่ “เสีย กับ เสีย”...

...ไทยควรเล่นเกม “เขาได้ – เราได้” (Win – Win) โดยประพฤติดตนเป็นสุภาพชนที่เคารพกติกาประชาคมโลก แสดงความยินดีกับความสำเร็จของเพื่อนบ้าน และแสดงเจตจำนงที่จะยื่นมือร่วมลงทุน และร่วมพัฒนาเพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์ให้กับประชาชนของทั้งสองฝั่งประเทศอย่างจริงจังและยั่งยืน....

หัวอกคนไทยและธุรกิจในกัมพูชา

กล่าวต้อนรับ และเปิดงาน โดย รศ. เกติณี วิฑูรย์ชาติ คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

เกติณี วิฑูรย์ชาติ :

ขอต้อนรับสู่การเสวนาทางวิชาการที่ทันสมัย คือ “หัวอกคนไทย และธุรกิจในกัมพูชา” ซึ่งจัดขึ้นตามเจตนารมณ์ในการเสริมสร้างความตระหนักในความเชื่อมโยงเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เป็นเรื่อง ที่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก็ได้มีการ ปลุกฝังให้นักศึกษาที่เรียนทางด้านบัญชีและบริหารธุรกิจได้ตระหนัก อยู่ตลอดเวลาถึงบทบาทธุรกิจ therein ไม่ใช่ในฐานะองค์กรที่มุ่งแสวงหา ผลกำไรสูงสุด แต่จะเป็นองค์กรทางธุรกิจที่จะยกคุณภาพชีวิตของสังคม ไทย ด้วยการสร้างสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถที่จะตอบสนอง ต่อโจทย์ความต้องการของผู้บริโภค และสร้างกำไรจากการนำเสนอสิ่งดีๆ เหล่านั้นให้กับสังคม โดยที่ทางธุรกิจเองก็มีหน้าที่ที่จะต้องตอบแทนกลับคืนให้กับสังคมที่เราตั้งอยู่นั้นตลอดเวลา เพราะฉะนั้นไม่ว่าธุรกิจใดจะตั้ง อยู่ในโลก ต่างก็ต้องมีภาระหน้าที่ในการที่จะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

นั้นๆ เสมอ ก็อยากฝากทุกคนไว้ด้วย และในช่วงขณะนี้ก็เป็นช่วงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับกัมพูชาที่มีความไม่ราบรื่นบางประการเกิดขึ้นดังเป็นที่ทราบกันอยู่

ในฐานะที่เราเป็นคนไทยด้วยกัน ก็มีความเป็นห่วงในวิถีชีวิตกับธุรกิจของคนไทยที่ได้ดำเนินการในต่างประเทศ แล้วธุรกิจเหล่านั้นก็มีบุญคุณต่อประเทศที่ได้ช่วยนำเงินตรากลับเข้าสู่ประเทศของเรา เราก็ย่อมเป็นห่วงว่าพวกเขาเหล่านั้นยังคงมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเป็นไปอย่างไรบ้าง จะสามารถเปลี่ยนแปลงเพื่อที่จะรับมือกับปัญหาที่มันวิกฤตอยู่ในขณะนี้ว่าจะมีความกระทบกระทั่งได้อย่างไรหรือไม่ ฉะนั้นในวันนี้เราจะได้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ในการที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารและจะเป็นประโยชน์ที่จะปรับตัวให้เข้ากับธุรกิจของเราที่จะไปลงทุนในต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีอยู่จำนวนมากก็จะได้นำบทเรียนที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ มาเป็นตัวที่จะทำให้เราปรับตัวเองอยู่เสมอและวางแผนเพื่อรองรับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

ในท้ายที่สุดขอให้ทุกท่านที่ได้เข้าร่วมการเสวนาในครั้งนี้ ได้มีโอกาสรับฟังข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นบนพื้นฐานของการใช้เหตุผล มากกว่าที่จะเป็นอารมณ์หรือความรู้สึก จึงขออนุญาตยกคำของท่านผู้ประกาศนการของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่านปริติ พนมยงค์ ที่ได้เคยเอ่ยไว้ว่า “เราไม่ควรมีความคิดเรื่องถือผิวถือเชื้อชาติ แต่ควรยึดมั่นในความคิดที่ชนทุกชาติอยู่ร่วมกันอย่างสันติในโลกได้” ดิฉันขออนุญาตต้อนรับพวกท่านอีกครั้ง และหวังว่าการเสวนาทางวิชาการในวันนี้ในหัวข้อ หัวอกคนไทยและธุรกิจในกัมพูชา ที่จัดขึ้นในวันนี้ โดย อาจารย์ ดร. พิภพ ก็จะทำให้หน้าที่เป็น Operator ที่สำคัญ ก็หวังว่าทุกท่านจะได้รับประโยชน์ ข้อมูลที่สำคัญในการที่จะคิดต่อยอดและช่วยกันคิดเพื่อประเทศไทยของเรา ขออนุญาตเปิดการเสวนาและขอกราบขอบพระคุณวิทยากร กราบขอบพระคุณแขกผู้มีเกียรติทุกท่านที่ให้เกียรติมาร่วมงานอย่างคับคั่ง และก็ต้องขอกราบขอบพระคุณท่านสื่อมวลชนเป็นอย่างยิ่ง ขอบพระคุณค่ะ

พิภพ อุดร :

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เกศินี วิฑูรย์ชาติ คณบดี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีเป็นอย่างยิ่ง เรียนท่าน ดร. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ เรียนท่านคณบดี ท่านคณาจารย์ ท่านแขกผู้มีเกียรติ และ สื่อมวลชนทุกท่าน สำหรับงานเสวนาในครั้งนี้ เรามีวิทยากรซึ่งล้วนแล้ว แต่มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจและใช้ชีวิตอยู่ในกัมพูชานานเกินกว่า 10 ปีที่มาร่วมกันอย่างคับคั่งบนเวทีในครั้งนี้

กัมพูชานั้นเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความสัมพันธ์กับไทยมายาวนาน โดยเฉพาะเขตชายแดนที่ยาวเกือบ 800 กิโลเมตร มีทางเข้า-ออก ระหว่างกันกว่า 200 จุดอย่างไม่เป็นทางการ ที่เป็นทางการมีด่านถาวร 16 ด่าน มีด่านผ่อนปรน 10 ด่าน ซึ่งด่านเข้า-ออกอีกหลายด่าน การค้า ระหว่างไทยกับกัมพูชาเริ่มต้นมานาน เราจะเห็นการเติบโตจากปี พ.ศ. 2545 ถ้าเราย้อนกลับไปสัก 7-8 ปี มีมูลค่าอยู่ที่ห้าหมื่นกว่าล้าน จนกระทั่ง มาปีที่แล้ว นอกจากนี้ยังมีมูลค่าการค้าอย่างไม่เป็นทางการอีกมาก ตัวเลข มูลค่าการค้ามาจากการค้าชายแดน 90 กว่าเปอร์เซ็นต์ ในตัวเลขห้าหมื่น กว่าล้าน ไทยได้ดุลการค้าประมาณ 95 เปอร์เซ็นต์ บางทีก็สูงถึง 97 เปอร์เซ็นต์ ถ้าเราดูประเทศเพื่อนบ้านที่ไทยมีอาณาเขตติดต่อด้วยไม่ว่าจะเป็นลาว พม่า กัมพูชา และมาเลเซีย เอาเข้าจริงๆ ไทยได้ดุลการค้ากับ เพียง 2 ชาติเท่านั้น คือ ลาวและกัมพูชา เราขาดดุลการค้าอย่างมหาศาล กับมาเลเซีย

ความร่วมมือระหว่างไทยและกัมพูชามีมานานมาก ถ้าเราย้อน กลับไปเป็นทางการล่าสุดคือ ความร่วมมืออนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงเมื่อ ปี พ.ศ. 2545 เป็นความร่วมมือของ ไทย กัมพูชา ลาว พม่า เวียดนาม และจีน ต่อมาเรามีโครงการสามเหลี่ยมมรกตซึ่งเป็นความร่วมมือไทย กัมพูชา และลาว ต่อมาในปี พ.ศ. 2546 ก็เป็นโครงการความร่วมมือทาง เศรษฐกิจของกลุ่มแม่น้ำอิรวดี มีการลงนามความร่วมมือกันที่พุกาม ก็เห็นว่าบ้านเรามีความสัมพันธ์ที่ดีกับกัมพูชามาโดยตลอด กระทั่งเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายนที่ผ่านมา ก็เป็นวันสำคัญของกัมพูชา คือวันชาติ ซึ่งมีวาระ ครบรอบ 56 ปี ผมเกริ่นให้ท่านได้พอเห็นภาพว่าไทย-กัมพูชามีความสัมพันธ์กันมายาวนานและมีเรื่องสำคัญก็คือ Border หรือชายแดนที่ติดต่อ

กันเกือบ 800 กิโลเมตร เราเริ่มมีแนวทางความร่วมมือกันในปี พ.ศ. 2537 แล้วลงนามความร่วมมือทางการค้าเมื่อ ปี พ.ศ. 2543 สำหรับผลกระทบจะเป็นอย่างไร เรามาฟังประสบการณ์จริงจากผู้ที่ใช้เวลา ใช้ชีวิตจริงอยู่ในกัมพูชาส่วนใหญ่ว่าจะเป็นอย่างไร แล้วเรามาดูว่าผลกระทบจากความไม่ราบรื่น และเกี่ยวกับความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหลังๆ ระหว่างไทยกับกัมพูชานั้นเกิดอะไรขึ้นบ้าง แล้วคงปฏิเสธไม่ได้ว่าจุดเริ่มต้นของความไม่ราบรื่นนั้นเนื่องจากเรื่องที่เป็นจุดประกาย คือเรื่องเขาพระวิหาร ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทั้งในประเทศไทยและในประเทศกัมพูชา เรียกว่าเปลี่ยนแปลงแรงเสียดทางการเมืองของทั้งสองประเทศไป หลายๆ ท่านที่สนใจในเรื่องนี้เป็นพิเศษ ขอแนะนำหนังสือทำมือจากมูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ซึ่งรวมหนังสือเล่มเล็กๆ ไว้มันๆ อ่านง่าย พร้อมวีซีดีประมาณ 9 ชุดด้วยกัน และมีหลายเรื่องที่น่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของประวัติศาสตร์เรื่องของเศรษฐกิจ เรื่องของสนธิสัญญา เรื่องของคำพิพากษา และวีซีดีจำนวนหลายเรื่องด้วยกัน

ในลำดับต่อมา ขอแนะนำวิทยากรดังต่อไปนี้ ท่านแรกคือประธานกลุ่มนักธุรกิจไทยในกัมพูชา คือ คุณสมศักดิ์ รินเรืองสิน ถัดมาเป็นนักธุรกิจที่ลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านเรามายาวนาน ท่านเป็นกรรมการผู้จัดการบริษัท สไมล์แลนด์ จำกัด คือ คุณวิชัย กุลวุฒิวิลาส อีกท่านหนึ่งท่านเป็นกรรมการผู้จัดการบริษัท PD Intertrade 92 จำกัด คุณปรีดา สามแก้ว ท่านต่อไปเป็นแขกสำคัญของเรา ท่านเป็นบรรณธิการสถานีโทรทัศน์ CTN กัมพูชาได้กรุณามาร่วมงานกับเราในครั้งนี้ คุณสมไชยา อีกท่านเป็นท่านสุภาพสตรีเพียงท่านเดียวซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์การค้ากับการลงทุน คุณประภาพรพรณ ศรีสุดา ในตอนท้ายเรามีปัจฉิมกถาโดย รองศาสตราจารย์ ดร. ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ

เสวนา โดย คุณสมศักดิ์ รินเรืองสิน นายกสมาคมธุรกิจไทยในกัมพูชา

พิภพ อุดร :

ขออนุญาตเปิดประเด็นที่ว่าช่วงสถานการณ์ที่ดูจะร้อนขึ้นเรื่อยๆ ในบริเวณชายแดนก็กระทบเข้ามาในเมืองหลวง และกระทบไปยังจุดต่างๆ ของประเทศไทยและกัมพูชา หลังจากถูกผลกระทบทางการเมืองจากอดีตนายกรัฐมนตรีไทย ทำให้สื่อมวลชนและประชาชนมีความรู้สึกตื่นตัวและมีความกังวลกับความตึงเครียด เข้าใจว่าเริ่มมีรายงานของความซบเซาบริเวณการค้าชายแดน ผู้คนเริ่มท้อแท้ ไม่เพียงแต่เรื่องการค้าในตลาดชายแดน แต่ยังหมายรวมถึงการท่องเที่ยว ซึ่งก็ไม่ใช่เฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะชายแดนด้วยซ้ำไป สถานที่ท่องเที่ยวหลายแห่งได้มีการรายงานถึงการยกเลิกของบรรดานักเดินทางเพราะไม่มีความมั่นใจว่าจะมีความไม่แน่นอนค่อนข้างสูงทั้งในทางการเมือง และในความมั่นคงความปลอดภัย ความสุขสบายในการเดินทาง ในฐานะที่ท่านได้ทำงานและใช้ชีวิตใกล้ชิดอยู่ในกัมพูชาทั้งในตัวพจนมปัญญาเอง หรือจังหวัดชายแดนเอง เริ่มต้นจากท่านสมศักดิ์ ช่วยเล่าถึงความวิตกกังวลของคนไทยในกัมพูชา มีแลกเปลี่ยนให้พวกเราทราบกันครับ ขอเรียนเชิญคุณสมศักดิ์ รินเรืองสิน นายกสมาคมธุรกิจไทยในกัมพูชาได้แลกเปลี่ยนความรู้ที่เราทราบครับ

สมศักดิ์ รินเรืองสิน :

ขอบคุณครับ จริงๆ แล้ว ชาวเนี่ย โดยส่วนตัวผมเองฟังแล้วก็ยังงงๆ ไม่ค่อยลึกซึ้ง เพราะว่าตัวผมเองก็เพิ่งกลับจากเมืองจีน พอกลับมาได้วันหนึ่งก็ดูจากข่าว ดูจากสถานการณ์ จริงๆ ถ้าถามว่าตึงเครียดไหม จากประสบการณ์ผมนะ 10 กว่าปี เรากับกัมพูชาที่อาจจะมีความขัดแย้งทางรัฐบาล เล็กๆ น้อยๆ หรือว่าที่ผ่านมานะ ก็ไม่ได้รุนแรงอะไรมาก ส่วนมากก็ไม่ค่อยกระทบ จะมีกระทบก็คือชาวลีอ เวลาเราเกิดอะไรขึ้น ชาวลีออย่างเขาว่าตรงนี้ เราก็อาจจะลือของเราไปอย่าง ทางกัมพูชาเขาอาจจะลืออย่างหนึ่ง ก็เหมือนกันครับ เพราะตอนนี้ลือเยอะ แล้วแต่ว่าใครดูจากสื่อตรงไหนแล้วก็เอาไปต่อเติม เติมเชื้อเข้าไปตรงนั้น

ถ้าถามว่าสถานการณ์ตอนนี้ ผมเช็คแล้วนะครับ ที่พนมเปญเนี่ย ผมยังไม่ได้เข้าไป ลูกสาวเข้าไป ก็ปกติครับ ไม่มีอะไร พ่อค้าหรือคนที่ค้าขายในตัวเมืองเองก็ไม่มีใครที่ไปกังวลเรื่องนี้เท่าไร อาจจะมีส่วนสำหรับคนที่ติดตามเรื่องการเมือง แต่ถ้าคนค้าขายเองก็กลัวว่าจะไม่มีสินค้าขายหรือไม่สินค้าบริโภค ตอนนี้นั้นอาจเป็นช่วงที่ถ้าถามว่าค้าขายผมก็อาจจะว่า ขายดีผิดปกติหรือขายดีขึ้น คนอาจจะซื้อไปเก็บ จากประสบการณ์ที่เขาเคยประสบอยู่ เวลามีปัญหาอะไร เขาก็ใส่ใจเรื่องของอุปโภคบริโภค เขาก็ต้องทนกันเพราะมันเป็นสิ่งเดียวที่ช่วยได้ ส่วนเรื่องอื่น ตอนนั้นหาการเอง บังเอิญผมได้มีโอกาสคุยกับท่านรัฐมนตรี ก็ว่าทางรัฐบาลเราเองเนี่ยก็บอกว่าเป็นเรื่องของรัฐบาลจะพยายามที่จะไม่ให้กระทบต่อภาคเอกชน ไม่ให้กระทบเรื่องค้าขาย จะไม่มีการปิดด่านก่อนอะไรก็ตามเนี่ย วิ่งไปปรับนโยบายตรงนั้นมาเพื่อที่ว่าเราจะได้กระจายเพราะเราไม่ทำงานเรื่องการเมืองนะครับ เรารับมาเพื่อที่กระจายให้คนที่เรามี Connection ได้พูดคุยด้วย ไม่ว่าคนไทยหรือคนกัมพูชา ว่าเราจะทำงานยังไง เราจะดำเนินการยังไง

เพราะฉะนั้นตรงเนี่ย ผมคิดว่า ตอนนี้นะ ไม่น่ามีปัญหา แต่ส่วนตัวเองเนี่ยผมก็คิดว่า มันก็ไม่อยากให้อยาวนานครับ ผมคิดว่ารัฐบาลทั้งสองฝั่งเนี่ยก็คงกำลังแก้ไขอยู่นะครับ ทางผู้ใหญ่ทางรัฐบาลก็คงมีเรื่องมีจุดที่เขาจะต้องแก้ไขไปกันเอง ส่วนพ่อค้าถามว่าตอนนี้ใครไปบอกอย่างเราได้ดูการค้าหรืออะไร ผมว่าจริงๆ คนเราเนี่ย อยู่ด้วยกัน ไปมาหาสู่กัน

ค้าขายกัน ผมว่ามันเกี่ยวข้องกันอยู่นะครับ ถ้ามันเกิดเป็นปัญหา ผมว่า
ชนทั้งชาติไม่ว่าเราหรือกัมพูชาเนี่ย ยิ่งไงก็ต้องพะวงต้องมีผลกระทบมั่ง
เมื่อที่ผมบอกกับนักข่าวว่า บรรพบุรุษผมสอนมาว่าจริงๆ เนี่ย บ้านใกล้
เรือนเคียง บ้านเรานั้นก็เหมือนบ้านติดกัน เรา กัมพูชา เวียดนาม ก็
เหมือนสามบ้านติดกัน รั้วติดกัน ถ้ามีปัญหาทะเลาะกัน ผมคิดว่ายังไงอยู่
กันไม่เป็นสุข ไม่ว่าเราหรือเขา โดยส่วนตัวผมคิดว่ามันไม่น่าจะเกิด น่าจะ
แก้ไข

พิภพ อุดร :

ขอบคุณ คุณสมศักดิ์ ครับ

เสวนา

โดยคุณสม ไซยา

บรรณาธิการสถานีโทรทัศน์ CTN กัมพูชา

พิภพ อุดร :

ผมขออนุญาตข้ามไปทางคุณสมหน่อยสิว่าเมื่อที่คุณสมศักดิ์ดีประเมินว่า มันไม่ค่อยน่ากังวล ไม่น่ากระทบมาก ในความคิดเห็นของนักสื่อสารมวลชนที่คลุกคลีอยู่กับประชาชนชาวกัมพูชา คุณสมจะประเมินสถานการณ์ ความเห็นของกัมพูชาเป็นยังไงบ้างครับ

สม ไซยา :

ก่อนอื่นต้องกราบขอบคุณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่ได้ให้โอกาสผมได้มาพบปะกับพี่น้องสื่อมวลชน ก็เหมือนกับท่านๆ ทั้งหลายที่สนใจอยากจะมาทราบเกี่ยวกับข่าวคราวนักธุรกิจ พวกคนไทยและธุรกิจข้างในกัมพูชา ก็เหมือนกับที่ท่านทราบ และก็ที่คุณสมศักดิ์ดีได้เล่าและชี้แจงให้ท่านทราบแล้วว่า คือเรื่องมันกระทบครับ แต่ว่าถึงยังไงเราก็ไว้ใจผู้นำ เราก็ต้องคิดดี เพื่อที่จะสร้างและเพื่อให้สถานการณ์ที่เหมือนจะเลวร้ายไปเนี่ยไปทางที่ดี

ผมก็เห็นใจคนทำมาค้าขายอยู่ที่กัมพูชาครับ เพราะว่าทุกคนก็พะวงเหมือนที่พี่สมศักดิ์พูดแหละครับ ถึงยังงี้ก็ขออย่าให้ถึงขนาดว่าปิดพรมแดน เพราะว่าถ้าปิดพรมแดนนี่คือมันจะมีแบบว่า กระทบหมดทั้งสองฝ่าย เพราะว่าธุรกิจทางคนไทยที่ส่งสินค้าไทยไปประเทศกัมพูชามีสัก 2,000 ล้านเหรียญต่อปีในปีที่แล้ว แล้วก็สินค้าทางไทยซื้อจากกัมพูชามี

ลัก 90 ล้านเหรียญ คือต่างกันเยอะ แต่ถ้าถามว่าบางสื่อก็วิพากษ์วิจารณ์กัน จะทำให้ทางไทยมันกระทบมากเพราะว่าทางไทยนี้ส่งสินค้าขายในกัมพูชาเยอะ แต่ว่าทางสื่อบางสื่อวิพากษ์วิจารณ์ว่า มันกระทบทั้งคนกัมพูชาที่ทำมาค้าขายกับคนไทยที่นั่นอยู่เหมือนกันแหละครับ เพราะว่า 2,000 ล้านนี่เขาก็ได้ส่วนหนึ่งเหมือนกันที่ได้ผลกำไรจากการค้าขายสินค้าไทย แล้วก็ผมก็อยากเรียนให้ทราบเหมือนกันนะครับว่า ชาวกัมพูชาคือเมื่อก่อนยังไม่มีปัญหาเรื่องพรมแดน เรื่องปราสาทเขาพระวิหาร เหมือนว่าคนกัมพูชาเนี่ยคือชอบและสนับสนุนสินค้าไทยมากนะครับ แล้วก็คือมีพรมแดนที่ติดกับกัมพูชาเนี่ยก็คือมีไทย ทางเหนือก็ลาว ตะวันออกก็เวียดนาม ตะวันตกก็ทะเลนะครับ คือชาวกัมพูชาจะมาที่เมืองไทยเนี่ยเยอะ มารักษาโรคก็ตาม ซื้อสินค้าไปบริโภคก็ตาม มานานี้คือรู้จักเลยครับ แล้วก็มารักษาโรคนี้ โรงพยาบาลศิริราชเนี่ยเต็มไปด้วยชาวกัมพูชา แต่หลังจากมีปัญหาเรื่องเขาพระวิหารก็ถอยๆๆ เมื่อวานผมไปทำข่าวอยู่ที่สนามบินนานาชาติอยู่ที่พนมเปญ อยากทราบว่าชาวกัมพูชามาไทยมาน้อยเพียงใด ก็ตกลงว่าพูดคุยตั้งแต่มีงานแข่งเรือเมื่อวันที่ 1 ที่ 2 เดือนนี้ก็เห็นว่ามียอเยอะ ก็คือว่าไม่ค่อยมีคนมาเที่ยวที่เมืองไทย แล้วบางคนมารักษาโรคนี้คือมาตอนเช้ากลับตอนเย็นก็มี รีบกลับ แล้วบางท่านก็เปลี่ยนไปบริการที่เวียดนามในโรงพยาบาลเวียดนาม แล้วบางท่านมีเงินก็ไปี่สิงคโปร์ แล้วสินค้าไทยตอนนี้ก็ยังขาย คือยังมีคนสนับสนุนอยู่

ทางเวียดนาม เขาก็พยายามทำเข้ามาเหมือนกัน เมื่อก่อนนี้คนกัมพูชาไม่ค่อยชอบเท่าไรของเวียดนาม นี่พูดตรงๆ เปรียบเทียบระหว่างสินค้าไทยกับสินค้าเวียดนามเนี่ย ทางสินค้าไทยจะได้เปรียบกว่า เอาใจชาวกัมพูชาได้ แต่ว่าตอนนี้รู้สึกว่าการเวียดนามเขาก็แรง คือ เอาของเขาเข้ามา แล้วก็ทางจีนแดง เอ้อ! จีน ในปัจจุบันก็เข้ามา แล้วก็ทางเกาหลีก็มีนะครับ เกาหลีก็มีสินค้าของเกาหลี

แล้วก็ถ้าถามว่ามีอะไรที่น่าเป็นห่วงไหม ผมว่าก็อยู่ที่สองท่านแหละครับ คือ ท่านนายกฯ ทั้งสอง แต่ดูๆ ไปแล้วผมว่า แต่ละคนคงไม่คิดว่าจะทำให้มีผลกระทบต่อประชาชนทั้งสองประเทศ เพราะว่าท่านนายกฯ สุนเซนก็ประกาศแล้วว่า เรื่องนี้คือเรื่องของท่านสุนเซนกับท่านอภิสิทธิ์ คือไม่เกี่ยวกับประชาชน ไม่ใช่เรื่องของประชาชนกับประชาชน

แล้วก็การค้าคือเป็นธรรมดา ยกเว้นแต่ว่าการลดระดับทูตนี่คือทาง
รัฐบาลไทยเริ่มก่อน ส่วนทางกัมพูชาก็เอาด้วย แล้วท่านนายกฯ สุรนันทน์
ท่านก็ทราบข่าว แล้วท่านก็กล่าวว่า ถ้าทางไทยทำอะไรอีกทางกัมพูชาก็จะ
สั่ง แต่ถ้าถ้าปิดสถานทูต สมมติเอานะครับ ถ้าปิดสถานทูตทางกัมพูชาก็ปิด
นี่คือข่าวคราวที่เราได้และที่ทำข่าวอยู่ปัจจุบันนี้ แล้วประชาชนอยู่ที่กรุง
พนมเปญตอนนี้ก็ไม่มีความรู้สึกอะไร คือ เหยย ธรรมดา ก็คอยฟังข่าว
ดูข่าวแหละครับ ตามข่าวเหมือนกัน แต่ว่าก็ไม่ตื่นตระหนกตกใจอะไรมาก
ผมกลัวว่าถ้าปิดพรมแดนจะเจอปัญหาสินค้าไทยไม่มีเข้าไปให้ผู้บริโภคที่
เคยรับของสินค้าของประเทศไทย

ขอบคุณครับ

พิภพ อุดร :

ขอบคุณคุณสมณะครับ ฟังอย่างนี้แล้วเราก็อใจชื้นขึ้นขึ้นมาทีเดียว
ในขณะที่เดียวกันเราก็เริ่มเห็นว่าสินค้าไทยนั้นแม้ว่าจะเข้าไปในตลาด
กัมพูชาด้วยอัตราเติบโตหลายเท่าตัวในเวลาเพียงไม่กี่ปีที่ผ่านมา แต่เมื่อ
ไปคำนวณจากมูลค่านำเข้าทั้งหมดในกัมพูชาแล้ว ประเทศไทยก็ครอง
ตลาดไว้แค่ 10 เปอร์เซ็นต์กว่าๆ เท่านั้นเอง ในกัมพูชาแล้วเนี่ย จีนเคย
เกาหลี เวียดนาม สิงคโปร์ต่างก็เข้าไปครองตลาดในกัมพูชาค่อนข้างมาก
นะครับ

เสวนา

โดย คุณวิชัย กุลวุฒิวิลาศ

กรรมการผู้จัดการบริษัท สไมล์ภัณฑ์ จำกัด

พิภพ อุดร :

เรียนถามคุณวิชัยในฐานะที่ไปทำธุรกิจในกลุ่มพวามาเนิ่นนาน สถานการณ์การแข่งขัน ความนิยม แล้วโอกาสของธุรกิจไทยในการที่จะไปสร้างชีวิตที่ดีขึ้นให้กับชาวกลุ่มพวานั้น มีอะไรอย่างไบบ้าง เรียนถามคุณวิชัยครับ

วิชัย กุลวุฒิวิลาศ :

ผมทำธุรกิจอยู่ในกลุ่มพวามา 10 กว่าปีแล้ว เพิ่งฉลองครบรอบ 10 ปี ผมใช้ฐานการผลิตในประเทศไทย แล้วส่งออกไปยังประเทศกลุ่มพวามา เมื่อ 10 กว่าปีก่อนประเทศกลุ่มพวาค่อนข้างนิยมบริโภคสินค้าไทย ไม่ค่อยนิยมของเวียดนาม ย้อนกลับไปเมื่อ 10 กว่าปีที่แล้ว ประมาณปี ค.ศ. 1999 ก่อนช่วงทำตลาดได้งายเพราะคู่แข่งค่อนข้างน้อย ผมไปสร้างแบรนด์อยู่ที่ประเทศกลุ่มพวามาและใช้ความพยายามเพื่อนำสินค้าเข้าไปในประเทศเวียดนาม ซึ่งใช้ความพยายามมาเป็นเวลากว่า 10 ปีจนเป็นที่นิยมของตลาดกลุ่มพวามา แต่ ณ วันนี้ ประเทศกลุ่มพวามีนักลงทุนต่างประเทศทั้งเกาหลี ญี่ปุ่น สิงคโปร์ และคนเวียดนามเองเริ่มลงทุนในกลุ่มพวามากขึ้น เศรษฐกิจกลุ่มพวามาเริ่มดีขึ้น ศักยภาพของประเทศกลุ่มพวามันคง น่าลงทุน ผมต้องแข่งกับสินค้าในประเทศเวียดนาม เมื่ออดีตสินค้าเวียดนามทำการตลาดไม่เป็น ขายแต่ราคาถูก ทำโฆษณาไม่เป็น ผมต้องแข่งขันกับสินค้าประเทศ

จีน ขายราคาถูก แต่ปัจจุบันนี้สินค้าของประเทศจีน เกาหลี เวียดนาม เริ่มใช้สื่อโฆษณา เริ่มทำโปรโมชั่น เด็กก่อนหน้านี้เริ่มจะเหลือน้อยลง

แล้วตอนนี้มีปัญหาเรื่องชายแดนซึ่งมีผลกระทบด้านจิตใจเพราะชาว ลีของทั้งสองประเทศค่อนข้างอันตรายมาก เอเยนต์ของผมก็ตกใจรีบสั่ง สินค้า ปกติเคยสั่ง 100 ลัง ก็สั่งมาทีละ 1,000 ลัง ผมก็ตกใจว่า สั่งไปทำไม ผมก็บอกเขาว่าคุณสั่งมาผมก็ผลิตไม่ได้ เพื่อนผมจะมา ประเทศไทยก็ถามว่าอันตรายไหม ผมว่าเรื่องชาวลิอต่างๆ นั้น ถ้าเราได้รับความเข้าใจ ถามว่ามีผลกระทบไหมเรื่องชายแดน หรือผลกระทบเกี่ยวกับการค้าขายมั้ย ผมว่ามี ผมก็พยายามอธิบายกับเอเยนต์ของผมที่อยู่ใน กัมพูชา ผมบอกว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็แล้วแต่เราต้องรับผิดชอบร่วมกัน เพราะเราทำงานกันมา 10 กว่าปีแล้ว ที่เราลองความสำเร็จ 10 ปีที่ผ่านมาค่อนข้างจะได้ด้วยดี เพราะผมเชิญท่านทูตมาเป็นประธานในการจัดงานครั้งนี้ เราต้องพยายามยึดพื้นที่ตลาดของกัมพูชาที่มีให้ได้มากที่สุด เท่าที่จะมากได้ เวียดนามทุกวันนี้เข้ามามีบทบาทมาก อย่างเช่นบะหมี่ เมื่อก่อนจะเห็น มามา ไวไว แต่เดี๋ยวนี้จะเห็นบะหมี่เวียดนามมาเป็นส่วนแบ่งตลาด

นักธุรกิจในกัมพูชาเริ่มปรับตัวให้ความเชื่อมั่นว่ารัฐบาลทั้งสองฝั่ง ทั้งประเทศไทยและกัมพูชา คงจะแก้วิกฤตและปัญหาตรงนี้ได้ เพราะว่าเราอยู่ผืนแผ่นดินเดียวกัน คงจะยกไปกันไม่ได้ ผู้นำทั้งสองฝ่ายจะสามารถแก้ไขปัญหาและผมคิดว่าผู้นำคงคิดอย่างไม่ปิดด้านเพราะถ้าปิดด้าน ก็จะเสียเด็กก่อนหน้านี้ไป แม้ประชากรกัมพูชามี 10 กว่าล้านคน ส่วนหนึ่งบริโภคในกัมพูชา 40 เปอร์เซ็นต์ แต่สินค้าอีก 60 เปอร์เซ็นต์ถูกส่งไปบริโภคในเวียดนาม จากเหตุการณ์ทั้งหมดนี้ ผมคิดว่าเอเยนต์ที่ค้าขายกับผมและที่มีสต็อกอยู่ในกัมพูชาน่าจะพอได้ แต่ผมเชื่อว่าทั้งสองฝ่ายน่าจะปรับความเข้าใจกันไปสู่การเจรจาและสันติภาพ และในอนาคตข้างหน้า นี้ เราคงไม่ต้องเห็นไม้กันชายแดน เพราะแผ่นดินนี้เป็นแผ่นดินเดียวกันหมด สามารถเดินข้ามไปข้ามมา ณ วันนี้นักธุรกิจไทยปรับตัวได้แล้ว รับรู้ และเตรียมพร้อมสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น ณ วันข้างหน้า

พิภพ อุดร :

สิ่งที่คุณวิชัยพูดถึง การที่ไร่ไม้กันนั้น คือความฝันของการรวมตัวกันเป็นอาเซียนที่คุณสุรินทร์ พิศสุวรรณ ในฐานะเลขาธิการของอาเซียนก็ฝันที่จะเห็นอย่างนั้น

เสวนา

โดย คุณปรีดา สามแก้ว

กรรมการผู้จัดการบริษัท PD Intertrade 92 จำกัด

พิภพ อุดร :

เมื่อวานนี้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐลงข่าวว่าเมืองจันทบุรีสูญไปแล้วร้อยละ 30 จากการค้าการท่องเที่ยวชายแดนไทย-กัมพูชา ซึ่งบริเวณนั้นถ้าเราพูดถึงด่านจันทบุรี ถ้าหากว่าหายไปแล้วร้อยละ 30 จริง จันทบุรีเป็นจุดผ่านแดนถาวรที่เล็กที่สุด และมีมูลค่าการค้าที่น้อยที่สุดของด่านผ่านแดนถาวร ด่านที่ใหญ่ที่สุดคือสระแก้ว มูลค่าการค้าถึงเกือบสามหมื่นล้านบาท รองจากสระแก้วลงมาเป็นตราด ซึ่งเป็นด่านใหญ่อันดับ 2 มูลค่าการค้าประมาณหมื่นเจ็ดพันล้าน จริงๆ แล้วจันทบุรีมี 2 ด่าน มีประมาณสามพันล้าน ก็เท่ากับว่าหายไปประมาณ 3 เปอร์เซ็นต์ ด่านที่เล็กที่สุดตอนนี้คงจะเป็นสุรินทร์ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ ซึ่งคุณปรีดากังวลหรือไม่ ถ้าหากว่าจันทบุรีหายไปแล้วเกือบร้อยละ 30 แล้วด่านใหญ่ๆ อย่างสระแก้ว อรัญประเทศ จะกระทบมากน้อยเพียงใด เรียนเชิญคุณปรีดาครับ

ปรีดา สามแก้ว :

สวัสดีครับ คืออย่างนี้ ผมยกเคสขึ้นมาก่อน พอดีแถวโรงเกลือ สระแก้ว คนสระแก้ววนอย่าปิดด่าน เอาชัตๆ ผมเรียนสั้นๆ เปิดร้านก๋วยเตี๋ยวอย่าเที่ยวไปทะเลาะกับลูกค้า ไม่ถูกเรื่อง กัมพูชาซื้อของเราปีหนึ่ง 6-7 หมื่นล้านไปเวียดนาม อย่างที่คุณวิชัยพูด 50 เปอร์เซ็นต์ มีเหตุผลอะไรไปทะเลาะกับลูกค้าที่ไปซื้อก๋วยเตี๋ยวที่ร้านเราเอง เราทำการ

ค้าไม่ควรทะเลาะกับลูกค้า ถ้าเราเริ่มทะเลาะกับลูกค้ารายนี้ แล้วเดี๋ยวได้ทะเลาะกับลูกค้าอีกหลายรายหรือเปล่า แล้วสุดท้ายแล้วจะหากินยังงัย นี่ผมพูดในมุมมองของพ่อค้าที่ทำการค้าขายแดน ปีนี้ 18 ปีครับ เข้าไปตั้งแต่ปี 91 เจอมาทุกรูปแบบ ตั้งแต่ประวัติแล้วก็เผาสถานทูต ตอนประวัติผมเป็นคนไทยคนสุดท้ายที่ขึ้นเครื่องบินไทย ตอนนั้นการข่าวดีเพราะว่าผมเตรียมการไว้ล่วงหน้า 2 เดือน ลูกน้องฝ่ายบัญชีเผอิญว่าพี่ชายขับรถอยู่ เขาไปพักเที่ยงบ่ายโมงกลับมาทำงาน บอกว่า “เสียอยู่ไม่ได้แล้ว ต้องออกภายในเย็นนี้ ถ้าไม่งั้นพรุ่งนี้ตี 4 เขาเข้าแล้ว” ผมเก็บกระเป๋าทุกอย่าง ตู้ซังตู้เซฟกวาดเกลี้ยง ถ้าผมจำไม่ผิดออกประมาณ 4 โมงครึ่ง คนสุดท้ายที่ขึ้นเครื่องบินไทยทันตอนประวัติ และก็ให้ลูกน้องเผ่าออฟฟิศ ช้างออฟฟิศผมเป็นคุุทหาร แต่เขาซ่อนทหารปืนใหญ่ไว้ พอเวลาเขายิงกันข้ามไปข้ามมา เขาก็พยายามจับฐานว่าฐานปืนอยู่ตรงไหน ยิ่งข้ามออฟฟิศผมไปมา ต้องโทรศัพท์คุยกับลูกน้อง “เฮ้ย เป็นยังงัยบ้าง” “มาแล้วเสียมาแล้ว” ตอนนั้นจำได้ว่าญี่ปุ่นตายไปคนหนึ่ง ลูกปืนใหญ่เข้าช่องหน้าต่าง นั่นคือประสบการณ์คนไทยในนั้น แล้วเรลองนึกภาพสิครับ ผมยังออกมาทัน แต่อีกหลายร้อยชีวิตที่ออกมาไม่ทันเขาจะอยู่ยังงัย สมมติถ้าเกิดอะไรรุนแรงขึ้นมาแล้วปิดด่าน มีคนงานในนั้นที่ไม่สามารถทำงานได้ ถามว่าเขาจะอยู่ยังงัย อันนี้สำคัญนะครับ หลายร้อยชีวิตนะครับ ไม่ใช่เรื่องล้อเล่น

อันนี้เป็นประเด็นตรงนี้ผมก็อยากจะเรียนว่า ถ้าเราอยู่ในฐานะพ่อค้า สิ่งที่เราต้องเตรียมตัวตอนนี้ 1. ลดสต็อกสินค้าให้น้อยที่สุด ของที่อยู่ในคลังสินค้าลดให้หมด 2. เร่งระดมเก็บเงินที่เครดิตค้างเข้ามาให้หมด 3. เพิ่มเวรยามดูแลความปลอดภัยให้มากขึ้น ประสานกับเจ้าหน้าที่ในระดับเขตให้ช่วยในยามฉุกเฉิน เตรียมไว้สัก 20 หรือ 30 คน แล้วไปช่วยดูแลโกดังหรือคลังสินค้าของเรา ซึ่งเราทำทุกครั้ง บางคลังสินค้าในยุคนี้ขายน้ำมันพืช ผมจำได้ ปรากฏว่าเจตนาดี แจกน้ำมันพืชให้ลูกน้องคนละ 1 แกลลอน ลูกน้องเดินหิ้วออกไปนะครับ แบบเดียวไม่ถึง 2 ชั่วโมงมากันเต็มแล้วรื้อของในโกดังออกไปเกลี้ยงเลย คือของมันขาดตลาด บางอย่างเขาก็อยากได้อาไปใช้ อันนี้เป็นประสบการณ์จริงที่เกิดขึ้น ถ้าเราไม่ระมัดระวังผมบอกได้เลยว่าของต้องห้ามเอาออกจากโกดัง นั่นคือ

การเตรียมตัวของพ่อค้าไทยที่อยู่ในนั้น แล้วความรู้สึกล่ะครับ ไม่ต้องไปถามหรือครับ ก็กลัวตายทุกคน แล้วสิ่งเกิดใหม่ครับทุกครั้งต้องมีเครื่องบินไปรับ มากันทีสองสามร้อย กรณีผมยังดีที่ทัน ถ้าไม่ทันล่ะครับ ก็ต้องไปนอนตามโรงแรมตามบ้านเพื่อนตามซานเมือง อันนี้ก็เป็ปัญหาะครับ

ที่นี้ในส่วนอยู่ตรงชายแดนนะครับ ตอนนี่สิ่งที่เราเห็นชัดๆ ก็คือลูกค้าฝั่งนั้น ออร์เดอร์ ผมมองว่าในประเด็นของผมนะครับ มองว่าลดออร์เดอร์เพราะต้องการดูทิศทางให้ชัดเจนว่าจะไปทางไหน จะปิดมัย และในส่วนของเรารับออร์เดอร์แต่เราไม่ส่ง เพราะว่าเราก็กลัวว่าเราจ่ายเงินซื้อสินค้าไปแล้วพอของมาแล้วมันข้ามไม่ได้ก็อยู่ในโกดังเรา ก็มีความเสี่ยงก็ต้องมีปัญหาเยอะเยอะอีกมากมายตามมา ของบางอย่างใช้อย่างอื่นไม่ได้ ต้องใช้กับอย่างนี้ แล้วจะทำยังงี้ แล้วถ้าปิดนานแล้วจะทำงี้ เราต้องคิดนี่คือผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยทันทีเมื่อเหตุการณ์ร้อน ในแง่ของคนกัมพูชาเอง เอง่ายๆ ปัญหาเขาพระวิหารคราวที่แล้ว ไม่ทันจะได้ยิงกันเท่าไรหรือครับ เพราะชาวออกคินี่สมมติประมาณสักหุ่่มครึ่ง หอบลูกจูงหลานเดินตามถนนอพยพเป็นหมื่นๆ คนเหมือนในหนัง เดินตามถนนในปอยเปตเข้าไปยังศรีโสภณไกลสุด 100 หรือ 200 กิโลเมตร เพื่อให้พ้นรัศมีปืนใหญ่ นี่คืเรื่องจริงที่เกิดขึ้นเมื่อเร็วๆ นี้ แล้วเขาก็กลัว เราเองก็กลัว และ ณ เวลานั้นสองสามวันมานี้ราคาน้ำมันขึ้นเกือบ 30 เปอร์เซ็นต์ คนที่ไ้รถยนต์มีการกักตุนน้ำมัน คนที่ไม่มืรถยนต์หรือมืรถยนต์ ในทางปฏิบัติผมบอกได้เลยจากประสบการณ์ของผม รถยนต์ไม่ได้หรือครับ เพราะไม่มีถนนให้คุณขับ คนเดินเต็มไปหมด แล้วเวลาอพยพ ในทางปฏิบัติจริงๆ คุณจะต้องใช้จักรยานเท่านั้น เพราะในสมัยนั้นผมจำได้เมื่อ 10 กว่าปีที่แล้วนั้นผมเตรียมจักรยานไว้ 2 คัน แล้วก็เป้ แล้วก็น้ำดื่ม นั่นคือสิ่งที่เราเตรียม อันที่จริงเราเตรียมอย่างนั้น ผมถามลูกน้องทำไมรถยนต์ใช้ไม่ได้ “ลูกพี่รถขับไม่ได้เลย ออกจากบ้านยังไม่ได้เลย แล้วลูกพี่จะเอารถไปทำอะไร” จริงครับ เพราะตอนนั้นรถยนต์ราคา 1 หมื่นดอลลาร์ มีคนประกาศขาย 2,500 เป็นสิบคัน ผมยังแซวลูกน้องว่ามีใครขายรถยนต์ถูกๆ ซื้ เริ่มมีเป็นแสน บางคนอยากขายรถทิ้ง บางคนอยากขายที่ดิน เพราะอะไรครับ เพราะความไม่แน่นอน

เพราะฉะนั้นประเด็นหลักในฐานะความเป็นพ่อค้าที่ทำการค้ากับ

กัมพูชามา 18 ปี ผ่านมาทุกเรื่องทุกรูปแบบหมดแล้ว สิ่งที่ผมย้ำก็คือว่า
วิงวอนก็คือว่า อย่าปิดตานเลยครับ เรื่องอะไรเราจะต้องไปทะเลาะกับ
ลูกค้าที่มาสั่งกล้วยเตี๋ยเรา ถ้าเราอยากมีเพื่อนบ้านที่ดี นอนก็หลับ ไม่ต้อง
คอยมาระวังว่า เอ้ย! ไอ้ข้างบ้านจะเอาปืนมายิงรีเปล่า จะกระโดดข้ามรั้ว
มารีเปล่า ไม่มีความสุขหรอกครับ ต้องให้เพื่อนบ้านเขาดูแลบ้านเราด้วย
เพราะฉะนั้นอย่าไปทะเลาะกับลูกค้าของเรา แล้วเขาเป็นลูกค้ารายใหญ่
ด้วยนะครับ กัมพูชาเป็นประชาธิปไตยมีการเลือกตั้งนะครับ ถ้าเทียบกับ
ลาว เวียดนาม เมียนมาร์ ตัวเลขที่เข้ากัมพูชามากๆ แล้วผ่านไปยัง
เวียดนาม แล้วบอกได้เลยว่าสินค้าไปตั้งแต่สินค้าระดับห้องแถวสินค้า
โอท็อป สินค้าเล็กๆ น้อยๆ แม้กระทั่งเอาง่ายๆ ตลาดโรงเกลือเนี่ยคนจน
ไปปิ่นมะพร้าวอ่อนใส่รถล้อเลื่อนลากน้ำหนักขายทุกวัน คุณไปดูสิ บ่าย 3
ผมต้องขับรถแล้วก็เห็นเขาทุกวัน นั่นคือชาวบ้านที่อยู่ริมแดนก็มีรายได้
จากการขายมะพร้าวขายส่งลูกละ 6 บาท เป็นมะพร้าวอ่อนที่เขาไปปิ่น
แล้วตัดมาทุกวัน นี่เอาแค่ระดับล่างสุดนะครับ ระดับรากหญ้าเลย ไม่ต้อง
ไปรวมถึงโรงงานกิจการร้อยล้านพันล้านหรือภาคอุตสาหกรรม ดูละครับ
ผักจากตลาดไทย 5 ทุ่มไปถึงแล้วตลาดโรงเกลือ เปิดขายกันแล้วครับ
ผลไม้ทุกชนิด ผักผลไม้ แม้กระทั่งดอกกล้วยไม้ทุกวันพระเขาซื้อไปจาก
ตลาดไทยไปขายก๊ละ 3 บาท ผมบอกว่าธุรกิจนี้มันทำให้คนมีงานทำ
ทั่วประเทศ ระดับรากหญ้า แล้วทุกวันนี้เรายังมีอุตสาหกรรมอะไรที่
ยังเหลืออยู่บ้าง ที่เป็นของคนไทย เป็นธุรกิจคนไทย 100 เปอร์เซ็นต์ ไม่มี
การจ้างแรงงาน มันน้อยลงทุกวันแล้วนะครับ แล้วเราไปปิดชายแดน
เท่ากับเราไม่รักษาเขาไว้ บางครั้งปิดชายแดนแค่เดือนสองเดือนแต่เงิน
หมุนไม่ทันมันก็ซื้อตนะครับ พ่อค้ารายย่อยนะ เช็คคุณเขียนไปแล้ว แล้ว
คุณไปปิดเดือนหนึ่งอย่างนี้ ของไม่ได้เข้าได้ออกไม่ได้ขาย ของกองเต็ม
โกดัง คุณเอาเงินที่ไหนดไปจ่ายเขา สมมติในแง่ของธุรกิจพื้นฐานง่ายๆ
แล้วชีวิตที่เหลืออะไรครับ เอาง่ายๆ สั้นๆ เพราะฉะนั้นขอวิงวอนทาง
รัฐบาลขอความกรุณาเถอะครับ อย่าทะเลาะกับลูกค้าของเราซึ่งเป็นลูกค้า
รายใหญ่ด้วยครับ

พิภพ อุดร :

ขอบคุณ คุณปรีดา ที่ได้เปิดประเด็นที่สำคัญมาก ทำให้เราเห็นว่าจริงๆ แล้วตัวเลขการค้ามีมากมีน้อย ผมมีข้อมูลว่าเดือนมกราคม-กันยายน ปีนี้ ที่ผ่านมา ตัวเลขส่งออกของเราลดลงไปประมาณ 17 เปอร์เซ็นต์ ทำให้ดุลการค้าของเราหายไปกว่า 16-17 เปอร์เซ็นต์ และ 16-17 เปอร์เซ็นต์ของห้าหมื่นล้าน ถ้าเป็นเงินก็ประมาณ 5-6 พันล้าน แล้วผมเรียนว่า 5-6 พันล้าน สำหรับธุรกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม สำหรับชาวบ้าน สำหรับประชาชนที่อยู่ตามขอบชายแดน นี่คือมูลค่าทางเศรษฐกิจกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนจำนวนมากในภาพรวม รัฐบาลอาจจะต้องตระหนักในสิ่งที่ชาวสระแก้วได้บอก

เสวนา

โดย คุณประภาพรณ ศรีสุตา

ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดไทย-กัมพูชา

พิภพ อุดร :

ยังมีเรื่องที่คุณประภาพรณจะเล่าให้เราฟังอีก ทำให้เห็นภาพชัดๆ ว่าเชิงอาณาเขตมันติดต่อกันอย่างไร เส้นทาง การเข้า-ออก เส้นทาง การเดินทางขนส่งสินค้าเป็นอย่างไร ขอเรียนเชิญคุณประภาพรณครับ

ประภาพรณ ศรีสุตา :

ขอบคุณทุกๆ ท่านนะคะที่ให้ความสนใจในบ้านเมือง จริงๆ แล้ว งานของวันนี้ ทางคุณแซมป็นะคะ ได้เตรียมงานไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะมี ประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสื่อมวลชนนะคะ จริงๆ แล้ว เรามุ่งเรื่อง ของการค้ามากกว่าเรื่องของการเมือง แต่ที่นี้ประเด็นสำคัญของการค้า ที่คุณจะทำ คำถามอีกอย่างว่า ถ้าเราจะลงทุน ณ ประเทศไหน การเมือง หนึ่งมัย เสถียรภาพทางการเมืองเป็นยังไง จากการลงทุนของเราที่เข้าตลาด กัมพูชาก็มี 2 หลัก หลักหนึ่งก็คือ สินค้าขายใช้มัยคะ คือ ถ้าสินค้า อุปโภคบริโภคผ่านแดน มันเกินกว่า 30 ปีแล้ว ตั้งแต่ก่อนสงคราม เพราะ ว่าจริงๆ แล้ว เขมรหรือกัมพูชานั้นนะคะ บอบช้ำมาจากสงครามและ เปิดเวทีการค้าให้เราเข้าไปมีบทบาทแสดงได้อย่างถูกต้อง ก็คือ Thai Trade Fair ครั้งที่ 1 ประมาณ 12 ปีที่แล้วนะคะ เพราะฉะนั้นถามว่า กระทั่งแดงเป็นที่รู้จักมัย มามารู้จักมัย สามแม่ครัวรู้จักมัย เราก็คือ คลั่งเสียยิ่งให้กับกัมพูชาในอดีต ตั้งแต่สมัยที่รบกันมาไม่เท่าไร

ที่นี้ในเมื่อกัมพูชาเองเนี่ยผ่านสนามรบมา ความบอบช้ำของเขาก็มีมากนะคะ ผู้นำประเทศที่นำประเทศมาถึง 12 ปีเนี่ย เราก็เห็นท่านนายกฯ ฮุนเซน ท่านนี้ล่ะคะ ก็ต้องชื่นชมท่านโดยส่วนตัว เพราะว่าไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะนำประเทศ หนึ่ง ต้องเตรียมวางนโยบายประเทศนะคะ สิ่งปลูกสร้าง บุคลากร หรือว่าประชาชนที่ได้รับการศึกษาที่ขาดหายไปในช่วงหนึ่ง ในช่วงศึกสงครามใช้มัยยะ การเรียนที่ไม่ปะติดปะต่อ บุคลากรไม่มีขาดสาธารณูปโภค น้ำ ไฟฟ้า ประปา ถนนหนทางทุกอย่าง อันนั้นถือเป็นงานหนักของท่านผู้นำใช้มัยยะ ที่นี้ถามว่า เมื่อฝนตกหนัก เจอมรสุม เราต้องการร่มนะคะ ฉะนั้น ใครที่ให้ร่มเรา ตอนนั้นเราก็เอา เพื่อที่จะไม่เปียก ฉะนั้นนานาประเทศก็เข้าไปให้ความช่วยเหลือในหลายๆ รูปแบบ การให้ความช่วยเหลือมี 2 อย่าง ก็คือ 1. ให้ความช่วยเหลือโดยไม่มีวาระ 2. ให้ความช่วยเหลือโดยมีความหมาย ซึ่งแน่นอนก็คือ มันต้องมีกลไกการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง

ฉะนั้นจะมองว่าประเทศกัมพูชากับเราเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีวัฒนธรรมเหมือนกัน เป็นศาสนาพุทธเหมือนกัน อรุณโซเชยเคย สวัสดิ์ตอนเช้า อรุณก็คือรุ่งอรุณของเรา ศาลาเรียน โรงเรียน ภาษาเราก็มาจากเขมร เพราะฉะนั้นถามว่า สองฝั่งเรากับกัมพูชาเนี่ย ในด้านวัฒนธรรมไม่แตกต่าง การเมืองการปกครองก็ไม่แตกต่าง สถาปัตยกรรมก็ร่วมสมัยเหมือนกันนะคะ ฉะนั้นการอุปโภคบริโภคทุกอย่าง ไทยกินอะไร ใช้อะไร ประเทศกัมพูชาก็ใช้สินค้าไทยเหมือนกับพวกเรา ท่านๆ นี้ล่ะคะ ฉะนั้นเราไม่พูดว่า ทางกัมพูชาให้เราเข้าไปทำการค้าได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ในแง่ของระบบเขต กิจกรรมการตลาดทุกอย่างใน Thai Trade Fair 1 จำได้ว่าครั้งนั้น เมื่อ 12 ปีที่แล้ว ตนได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด Thai Trade Fair 1 ชาวเขมรหรือกัมพูชาดูตื่นเต้นกันมาก ปกติก็ซื้ออยู่แล้ว ก็ตอนแรกที่เข้าร่วมแบบ Showcase ลัก 20 โต๊ะ พอดีท่านทูตมาบอกว่า ช่วยกันหน่อยแล้วกัน คนไทยที่มีอยู่ในกัมพูชาก็มีน้อย หลังจากนั้นไม่กี่วันท่านทูตบอกว่า ขอเป็น 50 โต๊ะ อ้าว! จะไปจัดที่ไหนล่ะ ตอนนั้นกัมพูชาก็ยังไม่มีสถานที่ Exhibition หลายๆ อย่างใช้มัยยะ งั้นขอสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 ก็แล้วกันเพราะมีค่ายกันตนามาร่วมทุนกับช่อง 5 ก็คล้ายๆ กับสถานีช่อง 7 ของเราที่นี้ เพราะว่าป็นค่ายของทหาร ซึ่งตอนนั้นสถานี

โทรทัศน์ก็มีหลายช่อง ก็มีช่องกรุงเทพมหานครเอง สถานีโทรทัศน์แห่งชาติ และก็มีช่องช่อง 3 ที่เข้าไปร่วมทุน ถึงแม้จะมีสถานีโทรทัศน์ให้เราใช้ แต่ว่าในเรื่องของถนนหนทาง การไปมาหาสู่กันยังไม่สะดวก ฉะนั้นจึงเกิดกิจกรรมทางการตลาดขึ้นมา

คนไทยที่เข้ามาค้าขายในกัมพูชาที่ต้องการสินค้าให้ติดตลาด ก็จะมีทีมงานเพื่อลุยตลาดในตามที่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าพื้นที่ของกัมพูชาจะไม่ใหญ่เท่าไทย แต่ว่าระบบถนนหนทางที่ใช้ติดต่อค้าขายกันเนี่ย มันลำบากมาก ตอนนั้นเราดูว่า ความเป็นมิตรภาพระหว่างไทยกับกัมพูชาและกัมพูชากับเวียดนาม ดูแค่นั้น 2 สาย ถ้าใครเดินทางไป ไม่ทราบว่ามีใครเคยเดินทางไปกัมพูชาบ้างหรือยังคะ ยกมือให้เห็นหน่อยได้มั๊ยคะ แล้วใครเคยไปฮ่องกง สิงคโปร์บ้างคะ ลาวละคะ ในนี้ก็หลายท่านนะคะ ถ้าใครไปจะรู้เลยว่าเดี๋ยวนี้ละคะ ถ้าเกิดออกธจากกรุงเทพมหานครไปเวียดนาม โฮจิมินห์ซิตี้ สมัยก่อนเรียกว่า แด้นซิงไรต์ แต่ของไทยฝั่งปอยเปตถึงเสียมเรียบ แค่นี้เรียกป้อปปิ้งไรต์ ซึ่งแด้นซิงไรต์ ตอนนั้นแด้นซิงไรต์ แด้นซิงจริงๆ ค่ะ ร้องเพลงได้สะดวกสงบ เข้าไปกินที่เวียดนามได้สะดวกสบาย ในขณะที่เส้นทางของเราเอง เส้นทางเศรษฐกิจของเรา คือ ปอยเปต-เสียมเรียบ หรือว่าปอยเปต-พนมเปญ ถนนเพิ่งจะเสร็จ รู้สึกว่าเปิดเมื่อปีที่แล้ว ช่วงต่อสั้นๆ ศรีโสภณถึงเสียมเรียบ อันนี้คือตัวอย่างในการเข้าไปทำการค้า เราเข้าไปลงพื้นที่เข้าไปเจาะตลาด ในสมัยก่อนก็มีโอกาสได้ร่วมเดินทางกับนักธุรกิจท่านหนึ่ง ซึ่งตอนนั้นเขามีฐานะเยียบของเขาว่า พยายามจะไม่ให้ใช้ภาพยนตร์ไทย แต่ที่นี่ ภาพยนตร์ที่ผลิตในกัมพูชาก็มีมาให้เขาเลือกน้อย เพราะฉะนั้นก็คือ มันจะเป็นต้นเหตุของปัญหาที่ดีเถื่อนหรือดาวพระศุกร์ ไม่แต่จะต้องกับสิ่งนี้แล้วกันนะคะ ขอข้ามละกันคะ ถามว่า จุตุๆ นั้นมันเปลี่ยนไปแล้ว

ตอนนี้ Exhibition ทุกครั้งได้รับความสนใจจากนักธุรกิจไทยและก็ความสนใจจากชาวกัมพูชาเอง ตอนนี้ทุกครั้งมีจัดงานก็ไม่ต่ำกว่า 300 กว่าคน และผู้ที่เข้าไปทำการค้าก็มีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ล่าสุดคืองานแข่งเรือ ซึ่งเป็นประเพณีประจำปี แต่ถามว่า จุดที่เขมรหรือกัมพูชาเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดเราจะรักกันได้ยังไง จะรักกันให้ยาวๆ ได้อย่างไร แล้วก็จับมือกันเดินทางในฐานะของอินโดจีนนะค่ะ ไปด้วยกัน เพื่อ

เตรียมพร้อมสำหรับตลาดใหม่ในอนาคตนะค่ะ เพราะว่าอย่างประเทศในแอฟริกาทุกประเทศ เค้าก็จะแบบว่าไม่มีเหล็กกันแพงกัน เดินข้ามไปข้ามมา เช่น อีสต์แอฟริกาเข้าไปแอฟริกา วิชาาก็ไม่มีกันแล้ว แต่ที่นี่ของเราเองที่คบค้าสมาคมใกล้ชิดกันมานานแล้ว แต่ก็ยังมีอุปสรรคที่ใหญ่หลวงอยู่ เพราะฉะนั้น เราต้องมองว่าถ้าเกิดจีน พี่เบิ้มของเรา ซึ่งจริงๆ แล้วเป็นพี่เบิ้มตลาดโลกแล้วละ เค้าบอกว่า จีนเนี่ย ไม่ทราบว่าจะกินเวลาไปเท่าไร ขอพูดเรื่องนี้ก็แล้วกัน เพราะหนึ่งคือ เราควรจะมีมองที่อดีตเป็นครู ปัจจุบันจะแก้ไขยังไง เพื่อให้อนาคตทุกประเทศในอินโดจีนได้มีรอยยิ้มกันถ้วนหน้าทุกคน เราควรจะมีมองว่าอีกหน่อย ถ้าเกิดสมมติเส้นทาง ตอนนี่เปิดแล้วนะค่ะ สะพานสะพานหนะเขต ลาว แล้วก็เวียงจันทน์ สะพานมิตรภาพเรียบร้อย แล้วก็ยังมีโครงการเปิดขึ้นอีก ซึ่งตอนนี้ เราสามารถข้ามจากสะพานสะพานหนะเขตไปกินข้าวที่ดานัง เว้ ซึ่งดานังจะเป็น SEABOARD ของเวียดนาม ซึ่งเท่าที่ทราบก็คือ Middle East ของดูไบมาลงทุน ซึ่งทำให้การค้าที่จะออกสู่ทะเลหรือเข้ามาในอาเซียน เราเองจะต้องเตรียมรับสถานการณ์ ในฐานะที่เราก็เป็นพี่เบิ้มของอาเซียนนะ พุดง่าย ๆ เพราะหนึ่ง คือ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์และเป็นประเทศที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างต่อเนื่อง การเมือง เศรษฐกิจ เพราะฉะนั้นจากทางเหนือ ดูแผนที่เราจะมีคุณหมิง จิ้น มณฑลยูนนานประมาณ 200 ล้านคนนะค่ะ ถนนหนทางสร้างเสร็จหมดแล้ว พร้อมที่จะผ่านเข้ามาทางพม่า แต่จริงๆ แล้วเรื่องนี้คุณวิชัยจะพูดได้ดีกว่านะค่ะ ได้ดีมากกว่า แต่ก็ขอสรุปเองง่าย ๆ ละกันว่า เราหยุดมองอดีตนะค่ะ แล้วก็ทำปัจจุบันให้ดีที่สุด แล้วก็ก้าวไปข้างหน้าในอนาคตจะดีกว่ามัย ขอบคุณค่ะ

พิภพ อุดร :

ขอบคุณ คุณประภาพรณนะค่ะครับ เมื่อเราผ่านมาถึงตรงนี้ เราได้เห็นภาพทั้งดี มีหลายภาพที่ทับซ้อนกันอยู่ ตั้งแต่เรื่องแรก เรามีความกังวลว่าเกิดอะไรขึ้น มีความกังวลว่าสั่งซื้อสินค้ามากขึ้นไปกักตุน มีความกังวลแล้วลดปริมาณสินค้าลง เพื่อบริหารความเสี่ยง ก็มีการปรับตัวที่แตกต่างกันออกไป แต่ที่แน่ๆ ที่คุณประภาพรณพูดไว้ได้ชัด คือ การผลักดันความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจของสมเด็จพระสันตะปาปาในฐานะนายก

รัฐมนตรีกัมพูชา ซึ่งเดินตามแนวนโยบายที่เรียกว่า จตุโกล์ (Goal) นะครับ สี่เหลี่ยมของการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การจ้างงาน เสริมภาคและประสิทธิภาพ ที่นายกฯ ทักษิณพยายามผลักดันปราชญ์พระวิหารเข้าไปยึดในนโยบายสี่เหลี่ยมพัฒนา ถ้าท่านสนใจก็มีหนังสือที่ด้านนอกผมกลับมาเรื่องขอซื้อเรียกเรื่องนะครับ เพราะว่า เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมาได้ยื่นคุณปริดาพูดชัดแล้วว่าเห็นด้วยแล้วก็คอนเฟิร์มเช่นเดียวกับชาวสระแก้วและเข้าใจว่าเช่นเดียวกับจังหวัดอื่นๆ ทั้งฝั่งไทยและกัมพูชาที่ตามแนวชายแดน กรูณาอย่าปิดด่านและก็จะไม่ปิดด่าน ณ ปัจจุบันเนี่ย ความซบเซาก็เริ่มจากหนังสือพิมพ์แล้วก็ทีวี แล้วก็วิทยุที่ได้มีการเผยแพร่ นะครับ

เสวนา ครั้งที่ 2 โดย คุณสมศักดิ์ รินเรืองสิน นายกสมาคมนักธุรกิจไทยในกัมพูชา

พิภพ อุดร :

วกกลับไปที่คุณสมศักดิ์ ในฐานะนักธุรกิจแล้วก็ดูแลบรรดาธุรกิจไทยในกัมพูชาด้วยนะครับ คุณสมศักดิ์จะมีข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็น ข้อวิงวอนหรือเรียกร้องไปยังรัฐบาลทั้งสองฝ่ายอย่างไรบ้าง

สมศักดิ์ รินเรืองสิน :

ขอบคุณนะครับ จริงๆ แล้วต้องตอบตรงนะครับ ผมไม่ได้สำคัญขนาดที่ดูแลนักธุรกิจในกัมพูชานะครับ สมาคมรวมตัว เราตั้งขึ้นมา เพื่อเก็บไว้ เป็นจุดที่จะพบปะ อำนวยความสะดวกให้กับทางคนไทยที่ไปทำมาค้าขายนะครับ และให้เราช่วยเหลืออะไร ให้เราลงไปพบพ่อค้ากัมพูชา หรือขอข้อมูล เรายินดีนะครับ ผมเองเป็นผู้ประสานงานคนหนึ่ง ที่เป็นผู้ร่วมจุดอยู่ตรงสมาคมและคงไม่ได้สำคัญขนาดที่ไปช่วยเหลือใคร

ส่วนที่ตรงนี้ถามว่า เราอยากจะวิงวอนอะไร? เมื่อกี้ที่พี่ปริดาพูดนะครับ ก็ 18 ปีเนี่ย ผมว่า 18 ปีนะครับ แก่ขึ้นเครื่องบินคนสุดท้ายการบินไทย ผมขึ้น C130 คนแรก ตอนที่ถูกเผา แล้วผมเสียหายรายได้ใหญ่ที่สุด 500 ล้าน 19 ล้านเหรียญ ซึ่งผมไม่เคยออกมาพูดและคนก็รู้จักผมน้อยมาก ก็อันนั้นเป็นประสบการณ์อย่างหนึ่ง ก็วิถีของทางการเมือง และอย่างที่บอกเกิดขึ้นจากข่าวปลุกระดมหรือข่าวลือก็เกิดเช่นนั้น และพวกเราเองไม่มีประสบการณ์ อย่างที่เค้าปฏิบัติหรืออะไรทั้งหลาย ผมก็อยู่ที่นั่นผมไม่ได้ไปไหนเลย เพราะว่าผมก็พูดเสมอ คนไทยที่ถามว่าไปที่นั่นสถานการณ์เป็นยังไร ผมก็บอกว่า กัมพูชาก็อย่างนี้แหละครับ ประเทศเค้าเพิ่งผ่านร้อนผ่านหนาวมาตามที่คุณประภาพรณบอก ผู้นำเค้าก็พยายามพัฒนาประเทศ ประชาชนของเค้าก็มีหลายชนชั้น มีตั้งแต่รากหญ้า มีตั้งแต่คนที่เป็นพ่อค้าเป็นคหบดี ซึ่งลึกๆ แล้วผมคิดว่าชนชั้นรากหญ้าของเค้า ซึ่งอยู่ตามตะเข็บชายแดน มีประสบการณ์เรื่องสงคราม เพราะว่าเวลาเกิดเรื่องอะไรที่บอกว่าเขามีก่อนเตรียมก่อน ของเราแค่กลัวแต่

ไม่มีประสบการณ์ เพราะฉะนั้นเราเองได้แต่คิดว่ามันจะเกิดอะไรขึ้น ผมคิดว่ายังไงเนี่ยชนชั้นรากหญ้าของกัมพูชาเอง ที่อยู่ตามตะเข็บชายแดนเค้าไม่ต้องการแน่นอนให้เกิดมีปัญหาระหว่างเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะเป็นการปิดด่านหรืออะไร เพราะเค้าเองก็ไปมาหาสู่กับเรา เท่าที่ผมทราบ ติดตามทางเหตุการณ์ทางด้านของกองทัพ ชายแดนเราที่ปักปันกันไม่ได้ก็ทราบว่ายชายแดนเราประวัติศาสตร์มันยาวนาน ไม่ได้เป็นเส้นตรง เลี้ยวไปเลี้ยวมา จนกระทั่งมีอยู่กันมายาวนาน ต่างคนก็ต่างไปเป็นสมาชิกของแต่ละประเทศ ไทยอาจจะไปเป็นเขยกัมพูชา กัมพูชาอาจจะไปเป็นสะใภ้ไทยตามชายแดน ซึ่งหนักันไม่พ้น ผมคิดว่าเค้าเองก็คงไม่ต้องการให้เกิดเรื่องนี้

ส่วนเราเองที่คิดว่าคนไทยที่อยู่ที่ยกัมพูชา ก่อนนั้นผมพูดเสมอแหละว่าไม่มีอะไรหรอก ขนาดเขาปฏิบัติกัน ผู้นำเขาเองมีเรื่องขัดแย้งกัน เขามีปัญหากันในเมือง เราก็อยู่ตรงนั้น เราไม่มีผลกระทบอะไรเลย ก็จะมีบ้างก็เรื่องค้าขายเป็นเรื่องปกติ มันมีเรื่องกันทุกคนก็แล้ว กว่าจะมาเริ่มต้นได้ใหม่ก็ใช้เวลาเป็นปี ก็มาถึงตัวที่เราโดนเอง ผมถึงไม่กล้าพูดว่ามันจะเกิดอะไรขึ้น แต่ก็ภาวนาจะดีกว่ามันไม่น่าจะเกิดอีก เพราะเกิดมาครั้งหนึ่งผมคิดว่า ผมมานั่งคิดถึงเรื่องเก่า ทุกท่านทุกคนทั้งสองประเทศก็มีส่วนเสียหายด้วยกันไม่ทางตรงก็ทางอ้อม กัมพูชาเกิดปัญหาตรงนั้นประเทศเขาเองก็เสียไปสองสามปี แต่พอเกิดมาใหม่เหมือนกับว่ามันมีอะไรที่มันผลักดันกัน เขาเร่งเรื่องขึ้นมาเร็วมากทางด้านเศรษฐกิจ เค้าโตเร็วมาก อาจจะมีคนที่มองเห็นทรัพยากรหรือศักยภาพของทางกัมพูชา คนไปลงทุนเยอะแยะไม่ได้มีเฉพาะประเทศเรา

โดยส่วนตัวผมก็ภาวนา ก็อยากบอกว่าผู้นำเราเอง อย่างที่เรียนตอนต้นบอกว่ามีโอกาสได้พบรัฐมนตรี ท่านได้ให้นโยบายมาว่าเรื่องของรัฐบาลช่วยกระจายข่าวไปว่าประชาชนพยายามจะไม่ให้กระทบไม่ต้องเป็นห่วง ผมจริงๆ ก็อยากจะเรียนท่านว่าจริงๆ นะ ยังไงก็ต้องกระทบไม่มากก็น้อยนะครับ ก็พยายามทำให้ว่าไม่ให้กระทบ ส่วนผู้นำของทางด้านกัมพูชาก็ต้องหวังนะครับ ให้ พี่สม ไซยา เป็นตัวแทนเจอผู้ใหญ่ว่าจริงๆ แล้ว ก็อยากช่วยกันดูแลกันหน่อย คงไม่อยากให้เกิดเหตุการณ์อะไรที่เกิดขึ้นเหมือนเดิมๆ นะครับ ขอบคุณครับ

เสวนา ครั้งที่ 2

โดย คุณสม ไซยา

บรรณาธิการสถานีโทรทัศน์ CTN กัมพูชา

พิภพ อุดร :

คุณสมครับ ถ้าเราประเมินถึงข่าวลือที่ทำให้เกิดการไปขัดแย้งถึงขั้นเผาสถานทูตอะไรต่อมิอะไรในปีที่ผ่านมา เมื่อเทียบกับสถานการณ์ในปีนี้ แนวโน้มมันจะขยายใหญ่โตไปให้เกิดความขัดแย้งรุนแรง หรือเกิดความปั่นป่วนภายในบริเวณชายแดนทั้งสองประเทศมากน้อยแค่ไหน หรือจะขยายเข้าไปในพนมเปญแบบที่เราเคยเจอรีเปล่า คุณสมประเมินยังไงครับ

สม ไซยา :

ขอบคุณครับ คือว่าปัจจุบันนี้สื่อมาแรงมาก แล้วก็สถานีวิทยุและโทรทัศน์ทางประเทศกัมพูชาได้ตั้งสถานีมาเยอะมาก เมื่อก่อนมี 2 สถานีเอง สถานีโทรทัศน์ แต่ในตอนนี้มี 7 สถานี ทั้งหมดมี 3, 5, 7, 9, 11 เหมือนที่ประเทศไทย และมี 2 channel อีก คือ channel ของสถานีของผมเอง อีก channel ของท่านนายกฯ ฮุนเซน วิทยุเอฟเอ็มมีเยอะมาก แล้วก็สื่อของทางกัมพูชา เขาให้สิทธิมีรายการในการโฟนอินเข้า แบบว่าท่านผู้ฟังคนไหนถามโน่นเห็นว่ตรงนี้ผิด ตรงนั้นถนไม่ดี ตำรวจเก็บเงินตรงนี้นั้นตรงนั้น แล้วโฟนเข้าไป ทางพิธีกรก็จะเสนอว่ามีจริงรีเปล่าจุดนี้ช่วยไปดูหน่อยอะไรหน่อย บางทีก็ตำรวจแกล้งมอเตอร์ไซด์แกล้งเรียกรถที่ไม่มีความผิดด้วย อยากได้เงินได้ทอง คือเห็นว่าด้านสื่อนี้เร็วมาก

ผมยกเรื่องที่เผาสถานทูตมาแล้วให้ฟังหน่อยนะครับ เพราะว่าไหนๆ ก็อยากทราบเพราะกลัวว่าจะมีเหตุการณ์ซ้ำรอยอีก แต่ผมขี้เกียจบอกว่า ดูไปแล้วไม่มีเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นมาอีก เพราะว่าเมื่อคราวที่แล้วสถานีมีน้อย เรื่องการเมืองแบบว่าตอนนั้นก็มีปัญหาคือมีหลายพรรคหลายพวก ประชาชนเองก็มีหลายฝักหลายฝ่าย ความรู้ด้านการสื่อสารและการพูดการจาก็ไม่ค่อยจะรู้เรื่องเท่าไร ไม่ค่อยมีความรู้เท่าไร ใครนึกอะไรก็พูดกันเลย ใครอยากว่าอะไรก็ว่าไปเรื่อย รายงานไป เอ้ามีปัญหา

แล้วครับ สถานทูตกัมพูชาที่กรุงเทพฯ โดนฆ่าโดนอะไร พวกก็ฮือกันไปเลย แล้วก็ถามว่าทำไมมันเร็วขนาดนั้น ไม่เร็วได้ไง กระแสตอนนั้นท่านก็ทราบนะครับ เรื่องนครวัดกับตารไทยคนหนึ่ง ที่ว่าจะเอานครวัดคืนมา แล้วสื่อมวลชนก็เสนอๆ โดยมีการปลุกกระแสถึงขนาดเผาสถานทูต

แล้วเปรียบเทียบว่าตอนนี้ละมีอะไรไปเล่า มีเขาพระวิหารมัย มีอะไรมัย คือตอนนั้นผมสังเกตว่า รู้สึกว่ารัฐบาลเอาใจใส่และระมัดระวังที่สุดเรื่องนี้ และสื่อก็เสนอด้วยความระมัดระวังเพราะว่ามันมีบทเรียนมาแล้ว มีตัวอย่างมาแล้ว ว่าหากเสนอไปผิดพลาดเสนอไปมันไม่ถูกต้องน้อยเป็นหนัก เพิ่มเติมอะไรโดยไม่พิจารณา ไม่คำนึงถึงสวัสดิภาพและการที่จะปะทะกันร้ายแรง เช่นเหมือนปราสาทเขาพระวิหารเราก็ระมัดระวังที่สุดเลย เพราะว่าเราไม่อยากให้กระทบกระทั่งกัน ถ้าสื่อเสนอไปในทางกระตุ้นหรือปลุกระดมจะยิ่งไปกันใหญ่ ฉะนั้นทางสื่อกัมพูชาจะระมัดระวังที่สุด ไม่กล้า แต่ก็ก็มีบางคนที่มีความเห็นต่างกัน ถึงอย่างไรส่วนมากก็ไม่เสนอแบบมั่วๆ ตามใจฉัน เพราะกลัวว่ากระแสจะทำให้สะดุดถึงจิตใจของคนบางคนที่ไม่เข้าใจ แล้วก็บางคนเราก็ไม่รู้ว่ามีที่สามมันมายังไง เพราะว่าระวั่งที่สุดของกัมพูชาคือมือที่สามนี้แหละครับ แล้วก็มือที่สามนี้อันตรายเพราะมันอยู่ที่มืด เพราะว่าเขามีบทเรียน หนึ่งจากสงครามที่ตายไปล้าน เรื่องเดินขบวนท่านอาจจะถามว่าเป็นไง ไม่มีที่พนมเปญ เพราะว่าเค้ากลัวว่าถ้าทำไปแล้วมันคอนโทรลไม่ได้ ถามว่าเขาขอรีเปลา่ กลัวมือที่สามแทรกแซงมา เพราะมือที่สามไม่มีใครรับผิดชอบ แต่รัฐบาลเองก็ระมัดระวัง ไม่อยากให้มี เขาว่ามันง่ายเกินไป มือที่สามฉวยโอกาสได้ทุกเวลา ฉะนั้นแล้วคือเราเห็นว่าไม่ค่อยมี หรือส่วนมากทำแค่อยู่ในหน้าสำนักงาน นี่ก็คือสื่อ

และผมขอเรียนให้ทราบอีกว่า ตอนนี้ทางรถไฟที่เชื่อมระหว่างประเทศไทยและกรุงพนมเปญปลายปีนี้จะเริ่มสร้างแล้ว เหล็กอะไรก็มีหมดแล้วทางปอยเปต ฉะนั้นแล้วทางรถไฟสายนี้ก็สำคัญนะครับ สินค้าจากประเทศไทยไป ฉะนั้นแล้วผมว่ามันเป็นสิ่งที่ดี ผมดูแล้วก็คิดว่าคงเจอกันหาทางคุยกัน เช่น ท่านสุรินทร์ ท่านได้ส่งสาส์นไปแล้วบอกว่าขอให้อยู่กัน และประชุมเอเปคอยู่ที่สิงคโปร์ วันที่ 15 จะถึงนี่แหละ คุณอภิสิทธิ์ก็เป็นประธานอาเซียนนั่งคู่กับโอบามา โอกาสนั้นคงจะมีอะไรดีๆ ให้เราดู

ผมคิดว่าเหมือนกับที่ปรีดาที่พูดว่าต้องคิดหน่อย ยุคนี้คู่แข่งกันเรื่องเศรษฐกิจแล้ว ทุกประเทศเค้าทำเรื่องเศรษฐกิจกันเป็นหลัก ต้องรอบคอบและเรียนรู้

ยากนะครับ ตลาดถ้าปิดนี้ แล้วเราปล่อยทิ้งให้หญ้าขึ้น ไม่ใช่แค่มีหญ้า ก็มีงูอีกนะ ถอนๆ บึงงูกัดบีบมาได้ปวดอีกเบืออีกมือแขนเสียอีก รักษาไว้เถอะตลาดไม่ใช่ทำงานง่ายๆ ยากมากกว่าสินค้าจะติด ผมดูแล้วถ้าไม่ติดคือคนไทยไม่อยู่ที่นั่นแล้ว มีบริษัทหลายบริษัทเข้าไปลองดู ทำไม่ถูกวิธีทางก็มันกลับมาก็มี อย่างเช่นท่านที่อยู่ๆ บริษัทที่อยู่ๆ ของเค้าติดติดสามารถทำได้ยากมากกว่าจะติดตลาดมา สินค้าหลายสินค้านานแล้วก่อนที่จะคุณวิชัยจะไปบุกเบิก ตอนนี้อยู่เหมือนมีบ้างไม่มีบ้างเพราะว่ามันยากแล้ว เริ่มเหมือนเครื่องบินที่ร่อนไปแล้วเสียหลักพุ่งยังไม้มันก็ขึ้นยาก ผมก็เคยบอกเพื่อนๆ ให้มาลงทุนที่กัมพูชาเพราะมันเหมือนน้ำตื้น ไม่เหมือนบางประเทศที่น้ำท่วมแล้วที่น้ำแค่เอวเราก็เดินได้ไม่ต้องว่ายน้ำหรือใครทำถูกต้องก็ได้รู้ได้เกิด สินค้าบางอย่างของไทย เวียดนามก็ไม่ยอมให้เข้านะ แต่ไหลทางกัมพูชาเข้าไปเป็นกองท่วมท้น ท่านไปดูสิ

ผมคิดว่าอีกสัปดาห์ถ้าท่านทักษิณกลับไปก็คงมีอะไรเปลี่ยนแปลง คิดว่าอย่างนั้นนะ เพราะตอนนี้น้ำมันก็ร้อนนะครับ แท้ปอนไลน์มันก็มาแรง ทางไหนก็เกือบจะดังไปเหมือนกัน แต่ก็คือข่าว มันก็อย่างนี้ละครับ เราคนค้าขายก็ทำไปสู้กันไป นักการเมืองก็สู้แบบนักการเมืองไป สื่อก็ทำหน้าที่ไป แต่เราเน้นไม่ปลุกกระดม เลี่ยงให้ได้ ทางรัฐบาลกัมพูชาเขาจะระมัดระวังมาก ส่งตำรวจ 20 คนไปดูแลที่สถานทูตเรียบร้อย บริษัทไทยบางบริษัทก็ระแวงเหมือนกัน แต่วันสองวันก็ไม่เห็นมีอะไรก็เฉยๆ แต่คนกัมพูชาเขาจะเข็ดอะไรที่เขาโดนมาแล้ว เขาจะระมัดระวัง เรื่องเผาสถานทูตนี่อยู่ต่อหน้าผมเลย พอไปถึงที่ เห็นไหมข้างในหมด ผมถามว่าเป็นไง เค้าบอกว่าเข้าไปเผา ผมเข่าอ่อนทันที เอาแล้วเรื่องมันใหญ่แล้ว เผาบ้านเขาแล้ว ช่วยอะไรไม่ได้เลยครับ ท่านนายกฯ เต้น ผู้ว่าฯ โดนไล่ ออกทันที คุณไม่ทันจริงๆ ไปเร็วมากๆ แล้วก็จำได้ว่าตอนนั้นท่านทักษิณก็ติดต่อบ้านนายกฯ สุรนเสน ท่านสุรนเสนไม่มีคำพูดอะไรนอกจากบอกว่าต้องขอใช้ครับ เสียใจครับ ขอโทษครับ ก็จบ ผมว่าวิธีนี้ดีนะครับ ประสานกันติดต่อกันคุยกัน มีทางเดียว ตัวผมเองผมระมัดระวังไม่เสนอ

ข่าวให้เรื่องเล็กกลายเป็นเรื่องใหญ่ ขอบพระคุณครับ

พิภพ อุดร :

ขอบพระคุณคุณสมณะครับ ชื่นชมพระเดชพระคุณที่กัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อนั้นก็มุ่งเน้นต่อความรับผิดชอบ ไม่มั่ว ไม่ตามใจฉัน และผมก็ค่อนข้างมั่นใจว่าสื่อสารมวลชนไทยก็น่าจะเป็นในลักษณะเดียวกัน ที่ไม่ได้มุ่งเน้นที่จะขายข่าว สร้างกระแส กระตุ้นความรู้สึกจนขยายวงไปจนไม่สามารถควบคุมได้

เสวนา ครั้งที่ 2

โดย คุณวิชัย กุลวุฒิวิลาศ

กรรมการผู้จัดการบริษัท สไมล์ภัณฑ์ จำกัด

พิภพ อุดร :

จะขออนุญาตวนไปที่คุณวิชัยอีกรอบหนึ่งนะคะ เพราะว่าเราได้ยินคุณสมพูดถึงว่า คุณวิชัยเข้าไปทำงานจนกระทั่งเกิดความคุ้นเคยกับชาวกัมพูชาเป็นอย่างดี ได้พูดถึงเรื่องการค้นพบ การค้าบริเวณ... ในแถบบริเวณอุษาคเนย์ของเรา บางครั้งไม่ได้เป็นการค้า เพียงแต่บริเวณพรมแดนมันขายไป 2 ประเทศ แต่บางครั้งมันก็วิ่งจากประเทศหนึ่งวนไปอีกประเทศหนึ่ง เพื่อที่จะไปเข้าอีกประเทศหนึ่ง วนกันไปเยอะเยอะมากมาย ในบริเวณที่มีอาณาเขตติดต่อกัน ลองฟังดูเพื่อท่านจะมีอะไรเล่าให้เราฟัง เพราะเราอาจจะไม่มีประสบการณ์ในการไปเห็นสภาพของการค้า การใช้วิถีชีวิตแบบนั้นจริงๆ ว่าเป็นอย่างไรนะคะ ก็ขออนุญาต ท่านมีอะไรที่จะเล่าให้เราฟังบ้างครับ

วิชัย กุลวุฒิวิลาศ :

ขอบคุณมากครับ ผมจะเล่าประสบการณ์เล็กๆ น้อยๆ ให้ท่านฟังนะคะ ท่านเคยทราบมั๊ยครับว่า เศรษฐีในเมืองไทยติดอันดับเศรษฐีของโลก เริ่มต้นจากที่ไหนครับ? ท่านคงจะแปลกใจว่ามันเป็นไปได้ยังไง ผมจะเล่าให้ฟังนะคะ เครื่องดื่มกระหิงแดง เริ่มต้นใช้ฐานประเทศไทยส่งออกไปประเทศกัมพูชา เวียดนาม พม่า จีน จนประสบความสำเร็จวันหนึ่งหนุ่มเชลล์แมนผู้หนึ่งจากออสเตรเลีย ได้มาเที่ยวประเทศไทย และมาเที่ยวอินโดจีน ก็ไปเห็นเครื่องดื่มกระหิงแดงว่าทำไมมันติดตลาดจัง ไปพม่าก็เห็น ไปเวียดนามก็เห็น ไปกัมพูชาก็เห็น ไปลาวก็เห็น ก็แปลกใจว่าทำไมเครื่องดื่มยี่ห้อนี้ ทำไมติดตลาดในอินโดจีน

สมัยก่อน สินค้าที่ผลิออกมาเนี่ย ใครเข้าก่อนได้เปรียบก่อนใคร เข้าทีหลัง อย่างผมเนี่ย เมื่อ 10 ปีที่แล้วผมเข้าทีหลัง เหนื่อยจริงๆ แต่คนเข้าก่อนได้เปรียบ ถามว่ามีคนเข้าก่อนมั๊ย มี และทุกวันนี้เป็น Brand Leader ในประเทศเวียดนามเนี่ยมี ความโชคดีของแต่ละแบรนด์มัน

แตกต่างกัน ที่ผมบอกว่าเศรษฐกิจในไทยที่ติดอันดับของโลกเนี่ย เราควรจะภาคภูมิใจ เครื่องดื่มโคชน ภาษาของกัมพูชา หรือเครื่องดื่มกระหิงแดง ท่านก็คิดเอาเองแล้วกันนะ ผมอาจจะให้ข้อมูลแล้วว่ามั่นใจฐานการผลิตในประเทศไทยทั้งหมดเลย

ผมก็ศึกษาดูว่า เราจะทำอะไรได้บ้าง โดยใช้พื้นฐานแบบนี้บ้าง เมื่อก่อนผมก็ซื้อมาขายไปในประเทศลาว ในจุดเริ่มต้นคือใช้เส้นทางหมายเลข 9 ซึ่งการค้าขายในระหว่างนั้นค่อนข้างลำบาก เราจะยึดเวียดนามได้อย่างไร ถ้าเราใช้ฐานประเทศกัมพูชาอย่างเดียวยังไม่ได้ ผมก็เลยมองเห็นว่าฐานของประเทศลาว มีเส้นทางหมายเลข 9 ก็คือ ลาวบาวออกไปทางท่าเรือดานัง ท่านทราบมั๊ยว่าในยุคสงครามเย็น รัสเซียได้ส่งสินค้าจากประเทศไทย โดยผ่านจังหวัดมุกดาหาร มีทั้งสบู่ ยาสีฟัน ลิปสติค บอดี้โลชั่น ส่งไป

ผมเคยสำรวจเส้นทาง ซึ่งไม่น่าเชื่อเลย เมื่อย้อนไป 15-16 ปีที่แล้ว ผมเข้าไปเวียดนาม ครั้งแรกในชีวิตที่เข้าไป คือเส้นทางหมายเลข 9 ก็ไปเห็นว่า ไอ้โฮ สินค้าทั้งหมดเป็นสินค้าคนไทยทั้งหมดเลย สามแม่ครัว ซึ่งผมเห็นแล้วรู้สึก ไอ้โฮ ...น่าอัศจรรย์ๆ เลย ว่าเขาตลาดได้ยังไง ไม่ต้องใช้งบบ่า สักสิ่งหนึ่งเลย อย่างผมต้องใช้งบบ่า ปีหนึ่งๆ ตั้งหลายสิบล้าน ผมยังเห็นน้อยกว่าเค้าเยอะเลย แต่ความโชคดียของแต่ละแบรนด์ก็มีเอกลักษณ์ของตัวเอง เพราะเค้าออกมาก่อน

ผมได้มีโอกาสเข้าไปเวียดนาม เมืองหลวงเซิง สมัยเมื่อ 10 กว่าปีก่อน แทบไม่ต้องพูดถึงเลยว่าหนทางมันจะดี ค่าไหนดอนนั้น แต่ความปลอดภัยมี ออกจากด่านเวียดนามแล้วปลอดภัยแน่นอนร้อยเปอร์เซ็นต์ไปถึงหลวงเซิง ได้มีโอกาสเข้าไปในจุดผ่อนปรน เข้าประเทศจีน ตกใจครับ ไอ้ให้ ทำไมเป็นสินค้าไทยทั้งหมดเลย ลิปสติค อายแชโดว์ บริชออน แป้งพับ กระหิงแดง สามแม่ครัว ไอ้โฮ อะไรขนาดนี้ ผมตอนนั้นศึกษาตลาดอยู่ ทำอย่างไรนะ ก็เลยมานั่งคิดว่า เราต้องตั้งจุดอยู่จุดหนึ่งก่อน ที่สุวรรณเขต เราเรียนรู้จากตรงนี้ไป หลังจาก 4 ปีแล้วเราซื้อมาขายไป เราเริ่มจะมองเห็นช่องทาง และเริ่มสร้างโรงงานขึ้นมา จุดสำคัญที่เราจะเข้าเวียดนามให้ประสบความสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยฐานของกัมพูชา ฐานของลาวขึ้นไปทางเหนือของเวียดนาม ฐานของพมเปญหรือกัมพูชาก็เข้าสู่

ไฮจิมินท์ เวียดนามใต้

ท่านคิดมั้ยครับ สามเหลี่ยมเดลต้า หรือว่าที่เขাপลุกข้าว ทำไม่ปีหนึ่ง 3 ครั้ง 4 ครั้ง 5 ครั้ง ปลุกได้อย่างไร ทรัพยากรธรรมชาติมหาศาลมากเลย น้ำแม่น้ำโขงอุดมสมบูรณ์ ท่านคิดดูสิครับแม่น้ำโขงเนี่ยไหลมาจากจีนใช้มั้ยครับ ก็ไหลลงเรื่อยๆ มาจนผ่านประเทศลาวนะครับ แล้วก็ประเทศพม่า อันนี้ผมจะข้ามไปนะ เพราะถ้าจะให้พูดลึกกว่านี้ต้องใช้เวลามากกว่านี้ เพราะผมไปมาหมดแล้ว ด้านสปป.ลาว ด้านกวางเล่ย์ ด้านจีนฮ้อ ด้านกองพลใหญ่ กองพลน้อย ผมก็ได้เข้าไปคลุกคลีมาหมดแล้ว ไปดูเส้นทางและการลำเลียงสินค้าขึ้นไป ท่านคิดว่าธรรมชาติเนี่ย น้ำไหลมาจากต้นลงถึงปลายเนี่ย ธรรมชาติขนาดไหน แร่ธาตุอุดมสมบูรณ์ทำไมเค้าปลูกข้าวได้ดี ผมยังมีความคิดว่าถ้าเราจะประสบความสำเร็จในเวียดนาม ก็อย่าลืมว่าเราจะต้องมีฐานการผลิตอยู่ 2 ที่ คือ ฐานของสุวรรณเขต ประเทศลาว และใช้ฐานของพนมเปญ เราใช้อาศัย “มด” ก่อน

เดิมทีผมยังไม่สามารถเข้าไปค้าขายกับเวียดนามได้ เพราะเวียดนามมีระบบก็คือ จะต้องส่งออกถูกต้อง ผมใช้รถยนต์ด้านเนี่ยแหละหัวสินค้าเข้าไป เอาใต้ดินไป ท่านเชื่อมั้ยครับว่า ศุลกากรของเวียดนามเวลากัมพูชาของเค้าก็ไม่มองไม่สนใจ เอาหูไปนาเอาตาไปไร่ ไม่ได้สนใจอะไรมากมาย เพราะเรื่องปากท้องเค้าไม่สนใจ มีบุญหรือหือหนึ่ง บุญหรือเจ็ดสร้างความร่ำรวยมหาศาล ท่านคิดดูนะสต็อกโกดังที่อยู่ในชายแดน ถ้าท่านเคยไปนะครับ ท่านจะเห็น และตกใจ มูลค่าเป็นล้านล้านบาท สต็อกอะไรขนาดนี้ บุญที่หนึ่งเป็นพันล้าน Johnnie Walker เป็นพันล้าน กระทั่งแดงเอ๋ย ผมก็คิดว่า จะทำอย่างไร จากกัมพูชาส่วนหนึ่ง จากเวียดนามส่วนหนึ่ง ผมไปด่านแต่ละด่านผมจะรู้ว่า ทำอย่างไรที่จะทำให้สินค้าติดในเวียดนามได้

ผมเลยมีความคิดว่าต้องใช้มดก่อน ใช้ความพยายามอยู่หลายปี จนวันนี้ผมมีมอเตอร์เดอร์ ผมมีเอเยนต์ มีลูกค้า อยู่ในประเทศเวียดนาม ไฮจิมินท์ เดือนหนึ่งมอเตอร์เดอร์ประมาณ 2 ตู้ 40 ฟุต แนนอน สม่่าเสมอ เพราะเราจัดคำว่า “มด” เราเสริมไปเรื่อยๆ ภาษาเวียดนามเค้าเรียกว่า ก่วงเก๊า ที่แปลว่า โฆษณา ผมก็ใช้เงินทุกวิถี ก็คือ ทำเหมือนใต้ดินของเวียดนาม เวียดนามรบยังไปถึงชนะอเมริกา เราก็เริ่มจากใต้ดิน เราติดปั้บ

เราก็รีบกลับ ดิดเสร็จก็รีบกลับ ตำรวจก็ตามผมนะ เอ้ นั่นมีใครมาติดสติ๊กเกอร์? ผมก็บอกว่าผมไม่รู้ ผมก็รีบไป ถ้าจับก็จับลாம்ผม ผมไม่รู้เรื่องเนี่ย มันจำเป็นจริงๆ เพราะผมทำธุรกิจที่เริ่มต้นจากประเทศพวกนี้ก่อน เพราะเราเป็นเอสเอ็มอี ค่อนข้างจะลำบากพอสมควร ณ ที่นี้ก็มีนายแบงก์อยู่หลายคนนะครับ ที่ผมก็พอรู้จักอยู่ ก็เข้าใจ ถึงตรงนั้นว่าทำอย่างไรที่จะใช้ฐานตรงนี้ก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อที่จะขยายฐานการผลิตในไทยเพื่อส่งออกไปสู่ตลาดหลายๆ ทวีป ซึ่งปัจจุบันนี้ผมมีส่งออกไปในทวีปแอฟริกา 54 ประเทศ ผมคิดว่าสินค้าผมมีอยู่ 30 ประเทศนะ เราก็ใช้วิธีกองทัพมดเหมือนกัน กองทัพมด ท่านคิดดูนะว่าคนแอฟริกันที่มาประตุน้ำนะ นั่นคือมดนะ คือมดเยอะจริงๆ

คนผิวดำท่านมองว่ามันน่ารังเกียจ แต่ที่จริงเค้าน่ารักมาก นิสัยใจดี เป็นมิตรทั้งหมดเลยนะครับ นั่นแหละ คือมดที่เราพยายามต้องไปเจาะให้ได้ในประตูน้ำ คือมดให้เราเอาสินค้าไป จนสินค้าเริ่มติดตลาดเริ่มมีคนถามหา คือถามเป็นภาษาจีนแต่จิวว่าอู๋นังไหลซัว ก็คือ มีคนถามหา นั่นแหละคือเราประสบความสำเร็จ ถ้าไปแล้วแจ๋ๆ แล้วกับนังไหลซัว ไม่มีคนถามหา เราก็กลับบ้านนอน ไม่ประสบความสำเร็จแล้ว เนี่ยแหละถึงบอกว่าเราใช้ฐานการผลิตตรงนี้ ผมแตกต่างจากทั่วไปก็คือ เราใช้ฐานการผลิตตรงนี้เข้าสู่ประเทศเวียดนามและวันนี้เราไม่จำเป็นต้องมีโรงงานในเวียดนามเพราะอะไร เพราะ AFTA ปีหน้ามีภาษีเป็นศูนย์แล้ว เวียดนามส่งมาประเทศไทยก็ภาษีเป็นศูนย์ ผมส่งไปเวียดนามก็ภาษีเป็นศูนย์ ทุกอย่างซึ่งจำเป็นถูกต้องหมด เข้าออกเปิดแอลซี เพราะแอลซีที่เวียดนามคงจะลำบากหน่อย ก็เป็นที่ที่ ที่ที่หอม ก็ว่ากันเป็นไปตามเงื่อนไขที่เราตกลงกับลูกค้า ก็คงไม่มีปัญหาอะไร

นั่นเป็นจุดเริ่มต้นซึ่งผมคิดว่ามันเป็นสิ่งที่ดีนะครับ สำหรับคนที่คิดจะทำการค้า คิดเล็กๆ ไปก่อนแล้วค่อยๆ ใหญ่ตาม ทุกคนอยากเป็นเจ้าของกิจการทุกคน ใฝ่ฝันว่าจะทำอย่างไร ขอเป็นเลี้ยวส่วนหนึ่งของกระทิงแดงก็พอแล้ว ไม่ต้องเป็นเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์เหมือนเค้าหรอกนะ เพราะเค้ามหาศาลจนไม่รู้จะพูดอย่างไรแล้ว ผมบอกว่าใครเข้าก่อนได้เปรียบก่อน

มีคริมย้อมผมยี่ห้อหนึ่ง ยี่ห้อเบอร์นา ไปติดตลาดอยู่ในเวียดนาม

ติดมหาศาลเลย ถ้าสินค้าติดแล้วติดจริงๆ จงรักภักดีไม่ยอมเปลี่ยนแปลงเลย โอ้โฮ...ผมงงจริงๆ เลย ติดจริงๆ เลย ยี่ห้อคู่แข่งผมนะ โอ้โฮ ทำไงเนี่ยจะล้างสมองได้ ลำบากมาก ทำอย่างไรจะล้างสมองได้ ผมก็คิดหลายวิธีเพราะผมก็เคยอยู่บริษัท สหพัฒน์ปิบูล ก็เคยผ่านรายการสด เวที ท่านเคยเห็นหนังขายยาขายยา ขายยา ขายกลางแปลงเนี่ย กว่าจะฉายหนังจริง มีโฆษณาขายยา ขายโน้น ขายนี้ เราก็ใช้หลักนี้เหมือนกัน ผมก็ใช้มูฟวี่ง หน่วยเคลื่อนที่ใช้โฆษณา ใช้คอนเสิร์ตอย่างที่พี่ชายบอก

ผมใช้กลยุทธ์หลายๆ อย่าง ในกลยุทธ์ที่ผมเรียนรู้จากประเทศไทย เรายังใช้ได้อยู่ ไม่ใช่ใช้เหว่ ยังใช้ได้ เพราะว่าตำราเล่มนี้หายากยิ่งหาท่านสอนไว้ ทำยังงี้ก็แล้วแต่ให้อู่นั่งไหลชั่ว ให้มีคนถามหาเถอะ เราจะประสบความสำเร็จ ก็เกิดจากมดตรงนี้แหละ ซึ่งผมก็นำมาขยายขยายสู่ตลาดหลายๆ ประเทศ ประเทศทางปากีสถานก็ดี บังกลาเทศก็ดี ผมต้องขอบคุณนะครับที่ประเทศตรงนี้ทำให้ผมได้เรียนรู้เพราะผมอาศัยฐานจากสิ่งที่ดีที่บริษัทต่างๆ ที่เค้าทำ เค้าทำกันยังงี้ ท่านถึงเข้าใจว่าที่เค้าเป็นเศรษฐีมหาศาลทุกวันนี้ เค้าเริ่มต้นจากอินโดจีนทั้งหมดเลย เชื่อผมเถอะว่าเค้าเริ่มต้นจริงๆ ไม่มีทางหรอกที่เค้าผลิตสินค้าในประเทศแล้วส่งออกไปอเมริกา ส่งไปยุโรป ไม่มีหรอกครับ เพราะใน 20 กว่าปีก่อนมาตรฐานและคุณภาพเรายังไม่ถึง แต่ ณ ปัจจุบันนี้เราถึงแล้ว

ผมฝากว่ากองทัพมดเนี่ย ทุกวันนี้ยังมีอิทธิพลนะครับ ยังมีอิทธิพลและยังสามารถที่จะนำสินค้าเรา トラバได้มีตลาดต้องมีคน มีคนก็ต้องมีสินค้า มีสินค้าก็ต้องมีเงินในตลาดนะครับ จำไว้เลยผมคิดว่ามันต้องมีแล้วก็ผมได้ถามส่วนต่างๆ ของทางราชการ ของคนกัมพูชา ของคนที่ เป็นทหารก็ดี ผมถามจริงๆ เอะ ผมไปเจอคนที่โพลิน เป็นเขมรแดง ผมเรียกเค้าว่าหัวหน้าดวง เป็นทหาร บอกว่าหัวหน้าดวงว่า รมมัย ตลอดชีวิตยังอยากรบอีกมั๊ย เขาบอกว่า ไม่อยากรบอีกแล้ว ไม่รู้จะรบไปทำไม ลูกเมียก็มี ลูกก็โตมีลูกมีหลานแล้ว ผมว่า พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ คิดถูกแล้วครับ นโยบายที่ว่าเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า ผมคิดว่าท่านคิดได้ไกลจริงๆ ไม่มีใครอยากรบแล้วเชื่อผมเถอะ ใครๆ อยากค้าขาย ใครๆ อยากจะเปิดการค้า ในเมื่อมีผลกระทบกระทั้งกันบ้างแล้วเนี่ยก็ต้องยอมรับความจริงก็ต้องปรับ

ในวิกฤตไทยวันนี้ ผมคิดว่าเริ่มปรับตัวได้แล้ว เริ่มปรับตัว คือในเมื่อมันมีเหตุการณ์อย่างนี้เราต้องยอมรับความจริง ต้องฟังนโยบายของพรรคเป็นสิ่งสำคัญ แล้วก็ติดตามข้อมูลข่าวสาร เพราะข่าวลือระหว่างสองประเทศค่อนข้างมีปัญหาหลาย อย่างในช่วงต้นของรายการผมก็บอกแล้วว่าที่แรกผมก็ตกใจ ทำให้ผมตกใจผมก็เลยตกใจตามเลย สิ่งอันดับแรกผมก็ตกใจ ผมไม่กลัวหรอก เพราะผมไม่มีปัญญาผลิต ผมก็ตกใจ เพราะกลัวว่าอันดับแรกจะช็อต อันนี้เป็นปัญหาหลักที่ลูกค้ากลัว แต่เราค่อยๆ อธิบายไป ผมว่าปัญหาในโลกนี้มีการแก้ไขได้ กว่าจะรวมประเทศกันได้ เยอรมนีบุกกำแพงเพ็งเฉลิมฉลองกำแพงเบอร์ลินไม่นานมานี้ ทำขนมเค้กเป็นกำแพง ช็อกโกแลตนะ ก็ยังแก้ปัญหากันได้เลย บางอย่างต้องใช้เวลานะครับ

ผมก็ต้องขอวิงวอนภาคีรัฐนะครับว่า ยังไงก็แล้วแต่ ธุรกิจเอสเอ็มอีเป็นกำลังสำคัญของชาติจริงๆ นะครับ โปรดช่วยพิจารณาและช่วยสนับสนุนในธุรกิจเล็กๆ และจะเติบโตไปในภายภาคหน้า ความเป็นไปได้มีสูง ก็ขอกราบเรียน และขอวิงวอนทางภาครัฐ ช่วยสนับสนุนและช่วยให้มีการเจรจาโดยสันติภาพและให้เกิดมิตรภาพในผืนแผ่นดินอินโดจีนนะครับ ขอขอบพระคุณอย่างสูงครับ

พิภพ อุดร :

คุณวิชัยก็ไปทำธุรกิจจนประสบความสำเร็จ เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในกัมพูชา

เสวนา ครั้งที่ 2

โดย คุณปรีดา สามแก้ว

กรรมการผู้จัดการบริษัท PD Intertrade 92 จำกัด

พิภพ อุดร :

กลับมาที่คุณปรีดาถ้าหากจะต้องปิดเราก็ไม่รู้ว่าสถานการณ์ทางการเมืองจะพาเราไปถึงไหน เพราะดูท่าทางแล้วดูความเคลื่อนไหวจากหลายฝ่ายก็มีการขยับเขยื้อนตลอดเวลา หากจำเป็นที่มีความเปลี่ยนแปลงไปถึงจุดของการปิดด้านจริงแล้วเนี่ย นักธุรกิจไทยมีการเตรียมตัวอย่างไร

ปรีดา สามแก้ว :

ครับ ขอบคุณครับ ในใจของผม ผมเดาเนครับ 80 เปอร์เซนต์จะปิด ผมเดาเนครับ คือเราไม่อยากให้ปิด แต่ใจเรา เราคาดคะเน 80 เปอร์เซนต์

พิภพ อุดร :

80 เปอร์เซนต์เลยหรอครับ เมื่อก็กำลังใจดี ๆ อยู่ ตอนนี้ใจแป้ว

ปรีดา สามแก้ว :

อันนี้คือเราเอาสิ่งที่เราประเมินทั้งหมดมาเล่าให้ท่านผู้เข้าร่วมสัมมนาฟัง ใจผมนะไม่อยากให้ปิด แต่ว่าในใจลึกๆ เนี่ยเรามองว่าโอกาสปิดมันสูง ที่นี้ถ้าเกิดว่ากรณีที่มีการปิดด้าน ความเดือดร้อนมันจะเกิดขึ้นตั้งแต่ไหนละครับ ผมมองเนครับ ชาวเขมรที่ทำงานตั้งแต่ปัตตานี จะกลับบ้าน เขมรไปทำงานทางใต้ ทางปัตตานีได้เยอะเนครับ เป็นมุสลิม กัมพูชาเยอะครับ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สมุทรปราการทั้งนั้นแหละครับ กบินทร์บุรี เขาต้องกลับหมด กลัวครับ บางส่วนเขาก็เริ่มทยอยกลับกันบ้างแล้ว เห็นไหมครับผลกระทบ ผลกระทบมันเป็นลูกโซ่ คือแรงงานกลับ บางโรงงานใช้แรงงานต่างด้าว มีใบอนุญาตหรือไม่มีใบอนุญาตก็ตาม ผมถามหน่อยเหอะ คนงานที่ทำงานสมมติออเดอร์คุณมี

ไปประเทศอื่นที่ไม่ใช่เฉพาะกัมพูชานะ แล้วทำไง อันนี้ก็เป็นที่ประเด็น
แล้วนะครับ

ที่นี้ในส่วนของนักธุรกิจไทยที่มีโรงงานอุตสาหกรรมก็ต้องเตรียม
ก็จะแก้กันยังไง ถ้าคุณมีชาวกัมพูชาอยู่ 30 เปอร์เซนต์ พม่า 30 เปอร์เซนต์
หรือลาว 40 เปอร์เซนต์ ประเด็นต่อไปนักธุรกิจค้าขายแดน คุณก็ต้องดู
นะครับ เกรดที่คุณเป็นยังไง ต้องเร่งเก็บกักใหม่ ต้องสั่งลงใหม่ หรือว่า
ต้องเป็นเงินสดใหม่ สต็อกต้องให้น้อยข้างใน หรือว่าสต็อกตามชายแดน
ต้องให้มันน้อย ลดความเสี่ยงทุกอย่าง ต้องเตรียมตัวให้พร้อม เพราะ
ชาวกัมพูชาเอง ตอนนี้เค้าเตรียมอะไรครับ 1. น้ำมัน 2. อาหารแห้ง เครื่อง
กระป๋อง บะหมี่ น้ำดื่ม เตรียมหมดแล้วครับ ไม่ใช่ไม่เตรียมนะครับ
เขาเตรียมเพราะว่าผู้ที่ผ่านสงครามมาย่อมมีความเข้าใจ คนที่เตะตะกร้อ
มา 10 ปี 20 ปี 30 ปีมันต้องเข้าใจกฎกติกาการยาฬารเรื่องตะกร้อ เพราะ
เขาผ่านชีวิตการทำสงครามมา เขาไม่อยากจะเข้าสู่สงครามครับ ลูกน้อง
ผมอยู่ในภาวะสงครามมาตั้งแต่เด็ก มาทำงานกับผม 23 ปี ยุคเขมรแดง
เขาต้องทำงานหนัก ใครทำงานหนักก็จะได้รางวัล ได้เม็ดเงินบ้าง ไม่ใช่
เฉพาะน้ำข้าวใส่กระป๋องนมข้น น้ันลูกน้องผม เวลาได้ส่วนแบ่งก็คือไป
เดินเรียงแถวเข้าไปแล้วก็กระป๋องนมข้น 1 กระป๋อง ตักน้ำข้าวไม่มีเม็ด
เลย น้ันคือยุคเขมรแดง ยุคสงคราม แล้วตอนนี้ ลูกน้องผม happy
มาก มีความสุข มีบ้าน มีรถ มีโต๊ะเก้าอี้ มีชีวิตที่สุขสบาย เขาทำงานกับ
บริษัทของคนไทย ถามว่าเขาอยากจะกลับไปตรงจุดนั้นอีกไหม ในภาวะ
สงคราม แน่หนอน ไม่มีใครอยากจะกลับไปตรงนั้น เราไม่เคยเจอภาวะ
สงคราม เราก็ไม่ควรจะเข้าไปสู่ตรงจุดนั้น เพราะว่าอะไร อย่างอยากตรง
นั้นเลยครับ อย่างอื่นดีกว่า มันเป็นอันตรายต่อประเทศชาติและ
ประชาชน สงครามมันเกิดง่ายครับ แต่เวลาจบเนี่ยมันยากมากๆ เพราะ
มันจะไม่มีความยอมใคร แต่ท้ายที่สุดแล้วประชาชนตายเยอะแยะ อาจเป็น
สักสองสามแสนคน แล้วก็เงินก็หมด แล้วใครรวยล่ะครับ คนขายอาวุธ
รวยหรือเปล่า น่าคิดนะครับ

เพราะฉะนั้นสิ่งเหล่านี้ ในฐานะของการเป็นนักธุรกิจ เราเองอยาก
จะวิงวอนว่า ถ้าจะปิดด่านแล้วเนี่ย ขอให้เอาไว้ปิดประมาณสักท้ายที่สุด
จริงๆ เอาไว้คิดเป็นข้อสุดท้ายเลย ณ เวลานั้นมันมีอะไรเยอะแยะเลยที่

ทำได้ แต่ว่าไอ้เรื่องปิดด่านเนี่ยไม่ควร เพราะอย่างที่ผมเรียนและขอ يأ ชาวบ้านตามแนวชายแดน ตั้งแต่อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตาก ยันอำเภอ ภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ หลายล้านคน ทำมาหากินดำรงชีวิตกับฝั่กัมพูชา แถวภูสิงห์เนี่ย ตอนเข้าไปดูนะครับ สายๆ หน่อยก็เปิดด่านเข้ามา มีคน เอากระบมา มาแลกน้ำอัดลม มาแลกไก่ เอาเห็ดมาแลก เอาผักหวาน เอา ง่าย ๆ ถ้าใครชอบเนี่ย ตลาดโรงเกลือเนี่ยนะครับ จิ้งหรีด ตักแตนทอด เนี่ยนะครับ ของเขมรทั้งนั้น ชาวบ้านทางโน้นเขาก็มีงานทำ เอามาขายให้ เรา ปลาน้ำจืดก็เยอะเยะ ในขณะที่เดียวกัน เราก็เอาของไปขายรากหญ้า ทางนั้นนะครับ

สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่อยากจะฝากบอกไปถึงทางท่านผู้หลักผู้ใหญ่ และทางรัฐบาล บอกว่า ประชาชนสองฝั่งนั้น ไม่มีฝั่งใดปรารถนาการ ปิดด่าน ไม่มีใครปรารถนาความรุนแรง ไม่มีใครปรารถนาสงคราม มี แต่ความรัก ความมีเจตนาที่ดี ที่จะทำมาหากินร่วมกันไปยืนยาว อันนั้น คือสิ่งที่ทางพรรคพวกผมที่อยู่ฝั่งตรงข้ามฝากมาให้ผมช่วยพูดด้วยว่า ทาง โน้นมีแต่ความปรารถนาดีต่อพี่น้องประชาชนชาวไทย เพราะฉะนั้นให้ฝั่ง เราได้เข้าอกเข้าใจ และก็ฝั่งเขาก็เข้าใจเราดี เพราะฉะนั้นแล้วอันนี้คือ พรรคพวกผมฝากมา ก็ขอวิงวอนถึงท่านผู้หลักผู้ใหญ่ว่า โปรดเลือกเป็น ทางสุดท้ายเถอะครับ เพราะอันนั้นมีปัญหาจะทำให้พี่น้องประชาชนสอง ฝากฝั่งเดือดร้อนอย่างยิ่งครับ ขอกราบขอบพระคุณครับ

พิภพ อุดร :

จริงๆ แล้ว ผมคิดว่าเราพอได้ภาพนะครับ ได้เห็นเรื่องของการค้า เรื่องของนักธุรกิจที่ไปดำเนินธุรกิจอยู่ในกัมพูชา ได้เข้าใจความสัมพันธ์ ได้เห็นความกังวล ผมคิดว่าก่อนที่จะเปิดโอกาสให้ท่านได้ร่วมแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นและซักถามนั้นเนี่ย ขออนุญาตที่จะใช้โอกาสที่เราเผอิญมีนัก วิชาการที่เชี่ยวชาญด้านอุษาคเนย์อยู่กับเราหลายท่านด้านหน้าเนี่ยนะครับ ได้แก่ ท่านอาจารย์ชาญวิทย์ ท่านอาจารย์อัศรพงษ์ ท่านอาจารย์พวงทอง ท่านอาจารย์ธนศเนี่ย ที่เดี๋ยวก็จะปัจฉิมกถากับเราเนี่ยนะครับ ผมขออนุญาตโยนประเด็นลงไปข้างล่างด้วยการถามท่านผู้อาวุโสของเราที่เผอิญ มาร่วมกับเรา ในฐานะท่านเป็นอดีตอธิการบดี แล้วก็เป็นนักวิชาการทาง

ด้านอุษาคเนย์ เห็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านอุษาคเนย์มายาวนานมาก
ท่านมองว่าจุดเริ่มต้นที่มันกำลังขยายวงความขัดแย้งระหว่างไทย-กัมพูชา
ตกลงวงมันจะหยุดยั้ง มันจะขยายต่อเนื่อง หรือมันจะพัฒนาไปในทาง
ไหนอย่างไร ขอถามท่านอาจารย์ชาญวิทย์สักนิดหนึ่งนะครับ

ข้อคิดเห็น

**โดย อาจารย์ ดร. ชาญวิทย์ เกษตรศิริ
อดีตรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
และนักวิชาการด้านอุษาคเนย์**

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ :

เออ...ผมไม่อยากคุยกับอาจารย์พิภพเพราะว่าความจริงผมไม่อยากพูดเลย เมื่อถึงตอนที่คุณปริดาสรุปว่าปิด 80 เปอร์เซนต์ ผมหัวใจไปอยู่ข้างล่างแล้ว ฟังแล้วท้อแท้ไปเลย เมื่อฟังตั้งแต่แรกยังรู้สึกว่าการนี้มีหวังนะ และเราก็คงไม่ถึงจุดติดตันแบบนี้ แต่พอถึงตอนสุดท้ายเจาะระเบิดลูกนี้ที่โยนมา ผมห่อเหี่ยว ในส่วนตัวเรียนเรื่องอุษาคเนย์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มาเป็นเวลานาน แล้วก็อย่างที่หลายท่านในที่นี้ได้พูดบอกว่า ตรงนี้มีไอ้นี่ ตรงนี้มีไอ้นั้น ผมก็ได้เดินทางไปทั้งหมด 10 ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งติมอร์ด้วย แล้วผมก็รู้สึกว่าการนี้มันน่าจะเป็นยุคใหม่ ยุคใหม่ของการที่อาเซียนจะกลายเป็นประชาคม อาเซียนจะกลายเป็นองค์กรที่ซึ่งมีน้ำหนักมีเครดิต เป็นความฝันอย่างที่ว่า ดร. สุรินทร์ พิศสุวรรณ พูดอยู่ตลอดเวลา

แต่ว่าพอมาถึงกรณีนี้ นับตั้งแต่ปีที่แล้ว ซึ่งกรณีปราสาทเขาพระวิหารถูกยกขึ้นมาเป็นประเด็นทางการเมือง ทั้งๆ ที่มันหายไปตั้งแต่เมื่อผมอายุ 20 กว่าๆ มันจบไปเมื่อผมเรียนธรรมศาสตร์ปี 3 ออกไปเดินขบวนบริจาคเงินไป 5 บาท แล้วแพ้คดี ผมว่ามันต้องจบไปนานแล้ว แต่มันถูกขุดขึ้นมาใหม่ ผมรู้สึก เอ๊ะ!! มันไม่น่าเป็นไปได้ในโลกยุคปัจจุบันโลกที่เราเห็นนักการเมืองที่เรามองเห็นหน้าเราที่รู้จัก เราเคยคุยกับเขา เคยกินข้าวกับก๊วนเขาด้วย หลายคนที่เป็นนายกฯ หลายคนที่เป็นรัฐมนตรีที่เรา

เห็นๆ ปัจจุบันก็อยู่ในธรรมชาติ บางคนก็จบธรรมศาสตร์ และไม่ใช่ว่าเป็นไปไม่ได้ ผมก็เลยรู้สึกพอฟังวันนี้แล้วมันท้อแท้มาก

ในแง่หนึ่งผมคิดว่าประเด็นในเบื้องต้น ผมมองว่าประเด็นระหว่างไทยกับกัมพูชาเนี่ย โดยตัวของสองประเทศนั้นมันไม่น่าจะไปได้ไกลถึงขนาดเกิดสงครามปะทะกันนะครับ เพราะเท่าที่ดูแล้ว ผมว่าทหารทั้งสองฝ่ายยังไม่เล่นด้วย ผมเข้าใจว่าเมื่อวานนั้นข่าวก็คือว่า แม้กระทั่งภูมิซรอล ทางฝ่ายกองทัพก็มีการจัดให้เล่นกีฬา อย่างไรก็ตาม ผมยังอุ่นใจอยู่เพราะทหารทั้งสองฝ่ายจะยังไม่เข้ามา ณ บัดนี้ ทำให้เราอุ่นใจได้ แต่ประเด็นถัดไป ประเด็นที่ 2 ผมคิดว่าน่าวิตก เพราะมันก็กลายเป็นประเด็นส่วนหนึ่งของคุณปริดาถึงเรื่อง 80 เปอร์เซนต์ ผมคิดว่าเพราะการเมืองไทย ผมคิดว่าไม่ใช่เรื่องกัมพูชากับไทย แต่เป็นไทยกับไทย ซึ่งเรารู้ดีว่าแบ่งกันเป็นกีสี่ สีที่แตกต่างก็คือสีเหลืองกับสีแดง แต่ก็ยังมีสีอื่นที่รออยู่เยะเยะ ผมคิดว่าสิ่งที่อาจารย์นิธิ เอียวศรีวงศ์ได้พูดและผมก็เห็นด้วยมากๆ ถามว่าเล่นกันแรงไหมในการเมืองภายใน ผมคิดว่าแรง ไม่มีการลดราวาคอกกันเลย ผมคิดว่าทุกฝ่ายพยายามโยนหินเข้าไประหว่างกัน โยนน้ำมันกันเข้าไประหว่างกัน โยนน้ำมันเบนซินอะไรเข้าไปให้มันจุดปะทุเป็นเพลิงตลอดเวลา ผมคิดว่าตรงนี้นั่นคงจะดันไปจนกระทั่งถึงอะไรหลายๆ อย่างที่เราไม่อยากให้เห็น แต่ก็ต้องเห็น ผมคิดว่าฝ่ายหนึ่งคงดันไปจนกระทั่งให้เกิดการปะทะกันที่ชายแดน อาจจะเลยจากเรื่องการปิดด่านก็ได้ ถ้าเผื่อไม่ลดราวาคอกกันแบบปัจจุบันสีหนึ่งคงดันให้ไปจุดนั้นในทางตรงกันข้ามอีกสีหนึ่งก็พยายามดันให้ยุบสภาให้ได้ ผมสงสัยว่าชินาริโอะจากอาจจะแบบนั้น ผมมองไม่เห็นเลยว่าใครจะพยายามลดราวาคอกกัน ทุกอย่างมันก็กลายเป็น แม้กระทั่งในตัวเองที่เป็นชิงแก่มีลูกศิษย์ลูกหาอยู่ทั้งสองฝ่าย เมื่อวานก็มีเหลืองแท้ เหลืองเทียม แดงก็มา เข้ามาคุย ก็ดูแล้วเหมือนกับไม่มีการยอมรับกันเลย อีกคนต่างก็ว่าอีกฝ่ายผิด คือรวมความแล้วอันนี้ผมคิดว่ารู้สึกท้อแท้ รู้สึกหดหู่จริงๆ จะพูดไปก็คงหนีไปไหนไม่ได้ คงต้องอยู่แถวๆ นี้..มันแยตรงนี้แหละครับ ก็คงมีแค่นี้แหละครับ

พิภพ อุดร :

ขอบคุณครับ ท่านอาจารย์ชาญวิทย์ เพื่อให้เราได้มีเวลาฟังท่านอาจารย์ธนศาว์ขึ้น ผมขอกราบขอบพระคุณท่านวิทยากรทั้งห้าที่ได้กรุณามาร่วมเสวนาและข้อคิดเห็นในวันนี้ กราบขอบพระคุณครับ

ปัจฉิมกถา และ กล่าวปิดการเสวนา โดย รศ. ดร. ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ คณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พิภพ อุดร :

รศ.ดร. ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ คณบดีคณะศิลปศาสตร์ ได้อยู่ที่ด้านหน้า กรุณากล่าวปัจฉิมกถา ส่งท้ายการเสวนาในวันนี้ และก็กล่าวปิดสัมมนา กราบเรียนเชิญครับ

ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ :

ขอบคุณครับ ขอขอบคุณอาจารย์พิภพ สวัสดิ์ศรีรับท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ขอประทานโทษที่ผมมาช้าไปนิดหนึ่ง เพราะว่าประชุมอยู่ที่ศูนย์รังสิตนะฮะ ก็เลยไม่ได้ฟังท่านวิทยากรทั้ง 5 ท่าน ที่ได้สละเวลามาอภิปรายให้เราในวันนี้ ก็เลยได้มาฟังในตอนสุดท้ายนิดหนึ่งเท่านั้นเอง ก่อนอื่นก็ต้องขอขอบพระคุณวิทยากรและผู้มีเกียรติทุกท่านที่ให้เกียรติมาร่วมฟังรายการในวันนี้ ผมไม่ทราบว่า ผู้จัดได้บอกตั้งแต่แรกหรือเปล่า ว่ารายการวันนี้เราเตรียมมาหลายเดือนแล้ว ไม่ใช่มาจัดเพราะว่ามีวิกฤตการณ์เรื่องที่แล้ว หรือเรื่องประชุมอาเซียนซัมมิต เพราะรู้สึกว่าจะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์หลายอย่าง ว่าคล้ายๆ กับว่า นักธุรกิจไทยไม่คิดถึงชาติ ไม่รักชาติหรือยังไง จะมาเรียกร้อง ไม่ทราบมีการพูดเรื่องนี้หรือยัง ก็ขอชี้แจงที่นั่นะครับว่า เราคิดจัดรายการนี้มาหลายเดือนแล้ว เพราะว่าเป็นปีที่ครบ 10 ปี 1 ทศวรรษ ของการก่อตั้งโครงการเอเชีย

ตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ของคณะศิลปศาสตร์ ที่ธรรมศาสตร์นะครับ ในวาระของการจัดเนี่ย จะมีการอภิปรายอันนี้ เป็นเรื่องหนึ่งที่ติดเข้ามา นะครับ แต่แน่นอนว่า การเลือกเอาเรื่อง คนไทยที่ทำธุรกิจในกลุ่มพูซานะฮะ มันก็มีส่วนที่เราติดตามสถานการณ์ของความสัมพันธ์ที่ตึงเครียด และก็เริ่มมีวี่แววของการดำเนินนโยบายที่อาจจะไม่มีผู้ได้รับรู้มาก่อน มีหลาย ที่เกิดขึ้นต่างๆ ผมคิดว่าอาทิตย์ที่ผ่านมาเราคงจะเห็นอย่างชัดเจนว่า การดำเนินนโยบายต่างประเทศ การดำเนินนโยบายของสองประเทศ เพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดกัน อยู่กันมานาน มันเริ่มจะเป็นปัญหาที่ใหญ่กว่าที่ เราคิดกันไว้มากนะครับ ผมก็เลยจะทำความเข้าใจ จะไม่วิจารณ์ปัญหา นโยบายต่างประเทศให้มากกว่านี้นะครับ ก็อยากจะกลับมาพยายามจะ เชื่อมต่อกับประเด็นคำพูดวันนี้เนาะครับ ผมคิดว่า คือ ผมเดา เดา ฟัง ฟัง จากท่อนสุดท้ายที่ได้ฟังนะฮะ คิดว่า ในทางของนักธุรกิจเนี่ย ผมคิดว่า บุคคลที่ทำธุรกิจไม่อยากจะเกิดสถานการณ์ที่รุนแรงนะครับ และก็ทำที่ก็ คือ พูดง่ายๆ ว่าต้องการสันติ ต้องการที่จะให้มีการดำเนินชีวิตแลกเปลี่ยนอย่างปกติ หึน อันเนี่ยในระบบการเมือง ผมคิดว่า แล้วเราจะได้ ยินนะ

ผมไม่แน่ใจรู้งี้จะอ่านข่าว อาจจะมีสำนักข่าวที่รายงานในเชิง ของการเอาเรื่องความรักชาติเนี่ยมาโยงเข้ากับผลประโยชน์ของการค้า แน่ๆ อาจจะมีเกิดนะครับ ก็เลยอยากจะเล่าประวัติศาสตร์ให้ฟังว่า ใน ประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน ผมคิดว่า ชนชั้นที่ทำธุรกิจคือพ่อค้า หรือชนชั้น เอ่อ... ตอนนั้นยังไม่มีนายทุน จะเรียกพวกพ่อค้า ไม่ออก ไม่ได้ พ่อค้า นายทุนจัดอยู่ในฐานะของกลุ่มชนที่มีฐานะ ความร่ำรวยอะไรต่างๆ ที่ ค่อนข้างจะต่ำนะฮะ แต่จริงๆ แล้ว ในสังคมอย่างในเอเชีย ทั้งจีน อินเดีย ต่างๆ ในยุคสมัย ที่มี วรรณะ มีความเชื่อต่างๆ เหล่านั้น ก็จัดพ่อค้าเนี่ย ต่ำกว่าผู้ผลิตเช่นชาวนาเสียอีก หรือช่างฝีมือต่างๆ ก็เลยสูงกว่าทาส หรือ พวก อย่างอินเดียก็คือวรรณะจัณฑาล ก็ต่ำที่สุด ทำไมเราจัดอันดับพ่อค้า ในอันดับที่ต่ำ ผมคิดว่าวิธีหนึ่งที่คนโบราณหรืออย่างตอนนี้ก็ยังใช้ในการ ตัดสินคุณค่าหรือฐานะของคนในอาชีพของคน ต้องดูว่า เอ่อ... หรือพูด ง่ายๆ ว่า การอุทิศ หรือทำผลประโยชน์ให้กับสังคมมากแค่ไหน และก็มีความชอบธรรมมากแค่ไหนต่างๆ พ่อค้าถูกมองว่าเป็นพวกไม่ลงแรง เอา

แต่ถ้าใคร ถูกใหม่ ก็คือเป็นคนกลาง เอาของไปขายแล้วก็ได้รางวัล ได้กำไร เท่านั้นเอง เพราะฉะนั้นในความเชื่อทางสังคม ซึ่งมันเป็นความเชื่อทางการเมืองด้วย เพราะระบบการเมืองเลยเอาค่านิยมของคนเมืองมาวัด เพราะฉะนั้นในช่วงหนึ่งในสมัยที่นักเศรษฐศาสตร์ในฝรั่งเศสในศตวรรษที่ 17-18 มีสำนักที่เรียกว่า ฟิสิกส์เทค ธรรมชาติวิทยาณะยะ เวลาเค้าแบ่งคนเค้าแบ่งตามประโยชน์ที่ให้กับสังคม แล้วก็แบ่งเป็น 2 กลุ่ม หรือยังไง คือกลุ่มที่โปรดักติฟ กับกลุ่มที่ไม่โปรดักติฟ นะยะ และกลุ่มที่สร้างผลประโยชน์โดยตรง เช่น ชาวนา ช่างฝีมือ คนที่ทำการกรรมดนตรีก็อยู่ในกลุ่ม และอีกกลุ่มหนึ่งคือพวกที่ไม่ได้ทำประโยชน์ เป็นพวกกาฝาก พาราสิต อันนั้นก็จะมีกลุ่มพ่อค้าร่วมด้วย จริงๆ แล้วเนี่ยถ้าแบบนั้น ผมคิดว่า พวกเราก็เยอะเลยนะในห้องนี้ พวกอาจารย์และพวกที่ทำงานด้วยสมองทั้งหลาย ก็ต้องจัดอยู่ในนอนโปรดักติฟ เพราะว่าเราไม่ได้ผลิตสินค้า ไม่ได้ผลิตของที่กินได้ใช้ได้ คืออาจารย์พิกกับผมเราต้องคู่กันนะ เราต้องคู่กันทุกวันเลยนะครับ คือ เค้าก็ไม่ได้ความรู้ เด็กก็ไม่ต้องอายนะ ฟังแล้วก็ไม่ได้ยินนะ จริงๆ ฟังแล้วอาจจะปวดหัว เพราะฉะนั้น เราจัดอยู่ในนอนโปรดักติฟนะครับ เราไม่ได้ให้ผลประโยชน์กับสังคมเท่าไร ถ้ารวมแล้วนักการเมืองจะติดอยู่หรือเปล่าไม่รู้เนะ ผมไม่กล้าพูดเหมือนกัน ก็ตอนนั้นนักทฤษฎีเค้าไม่ได้ใส่ ผมก็ไม่แน่ใจเหมือนกัน ที่นี้ในกระบวนการ

แต่ว่า เอ่อ...จริงๆ แล้ว เวลาที่ยุโรปเนี่ยพัฒนาเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 18 ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เล่มแรก ไม่ใช่เล่มแรก แต่เล่มของอเมริกาเล่มแรก ของอาจารย์สมิธ จะพูดถึงความมั่งคั่งของประชาชาติ เดอะเวลท์ออฟเนชั่น พวกนั้นนะเริ่มแบ่ง แบ่งพัฒนาการสังคม เค้าก็แบ่ง ยุคแรกเป็นยุคล่าสัตว์ ยุคล่าสัตว์ก็เหมือนกับยุคที่ไม่ค่อยทันสมัยเท่าไร ยุคที่ 2 คือยุคเกษตรกรรม ยุคล่าสัตว์คนเริ่มเพาะปลูก เลิกหาส เริ่มมั่งคั่งนะยะ และยุคสุดท้ายตอนนั้นยุโรปเค้าตัดสินแล้วว่าเป็นยุคที่ดีที่สุด คือ ยุคพาณิชยกรรม คอมเมอร์ซ คือตั้งแต่สมิธมานะยะ การค้าในยุโรปถูกจัดอันดับใหม่ว่า เป็นกิจกรรมที่มีเกียรติ และคำขวัญใหม่ของยุโรปในตอนนั้นก็คือ Commerce is king นะยะ ก็คือ การค้าคือกษัตริย์ คือ พระราชา เกษตรกรรมก็ดี แต่มันต้องออกมาขาย ถ้าทำกินอย่างเดียว

มันก็ไม่รวย แล้วไม่เกิดการเปลี่ยนแปลง เพราะฉะนั้นทุกอย่างที่มันเกิดมาถึงปัจจุบัน คือ เกิดการปฏิวัติอุตสาหกรรม เกิดอะไรต่างๆ นั้น มันได้มาจากการที่การค้าถูกยกระดับขึ้นและก็ขยายไป คือ มันไปตลอดมันเหมือนน้ำที่ไหลไปตลอดที่ไปทุกแห่ง

แต่ว่าหลังจากยุโรปออกปฏิวัติเนี่ย ผมคิดว่า การค้าถูกทำให้เป็นระบบการค้าที่มีประสิทธิภาพ เป็นการค้าระดับโลก และนั่นคือที่มาของยุโรปไปคุมเป็นเจ้าโลก ยุโรปก็มาในเอเชียต่างๆ เนี่ย จริงๆ ก็มาถึงเอเชียก็พบว่าดินแดนอาณานิคมหรือสุวรรณภูมิของเราเนี่ย เส้นทางการค้า พวกคนพื้นเมืองทำหมดแล้ว เค้าไปที่แอฟริกา ที่ละตินอเมริกา เค้าไปยึดโลกใหม่ที่เรียกว่าทวีปโลกใหม่ หรือที่เรียกว่าอเมริกาทั้งหมดเนี่ย การค้าไม่ได้มากมายขนาดนั้นซะ แต่ว่าคนละเรื่อง พอมาถึงสุวรรณภูมิ ฝรั่งเศสไม่ได้รับการค้าที่ทำมา สู้ไม่ได้ เค้าสู้พวกนี้ไม่ได้นะซะ การเดินทาง การติดต่อทางเรือ พวกบูกิช อินโดต่างๆ จนถึงสยามต่างๆ เค้าก็มีพ่อค้าเค้าก็เดินทาง จีนเค้าก็เดินทางไปทั่ว คุมเส้นทางต่างๆ นะฮะ อันนี้ก็คือ เค้าเรียกว่า ผลสะท้อนที่มาจากนี้ แต่สิ่งที่ยุโรปเค้าเอาชนะได้ในตอนนั้น ก็คือ เพราะเค้ามีกำลัง เพราะฉะนั้น เอ่อ...ยุโรปทำสงครามใช้นโยบายเนี่ยนะครับแบบที่เราคงจะเจอ แต่ยุโรปทำสงครามตอนนั้น เพื่อยึดเส้นทางการค้า ยึดทรัพยากร ยึดแรงงาน เอาหมดกวาดไปหมด แรงงานแอฟริกา ที่คุณวิชัยพูดถึงคน คนอาฟริกันที่น่ารัก เอ่อ...เห็นด้วย นะฮะ ผมทำประวัติศาสตร์แอฟริกาพวกเนี่ย เอ่อ...ว่างๆ ผมจะเล่าให้ฟัง เราไม่รู้จักคนแอฟริกันจริงๆ นะครับ อันนั้นน่าสนใจมากครับ เพราะฉะนั้น สิ่งที่ยุโรปทำนะครับ สงคราม สงครามการค้า แล้วก็เอาชนะได้ประโยชน์นะครับ แต่ว่าประเทศอื่นที่ไม่ใช่มหาอำนาจในยุโรป ถ้าใช้สงคราม แล้วมันไม่ได้การค้า มันขาดทุน มันจะไม่มีทางได้อันนั้นขึ้นมาเลย

เพราะฉะนั้นนะ ถ้าหากว่ารัฐบาลไหนในยุคนี้ ถ้าคิดจะทำนโยบายสงคราม แบบที่จักรวรรดินิยมตะวันตกใช้เมื่อร้อยปีที่แล้ว ต้องกลับไปอ่านประวัติศาสตร์ใหม่ ผมคิดว่าผู้นำและก็นักทฤษฎีต่างๆ มีความรู้ประวัติศาสตร์น้อยเกินไปนะครับ และที่มึกัรู้แบบผิดๆ อีก เกิดความทรงจำที่เรียกว่าความทรงจำสั้น มันสั้นหลายเรื่องเสียจนไม่น่าเชื่อ ผมยกตัวอย่างนิดหนึ่ง อย่างเร็วๆ นี้ มันเริ่มมีการเปิดเพลงรักแผ่นดินแล้วในบาง

สถานี่ แล้วบรรดาคนที่อ่านข่าวก็ร้องกันใหญ่เลยนะ อ่านไปก็ร้องเพลงตามไปด้วย สนุกมาก เค้าคงรู้ว่า หมายถึงใครในเวลานี้ แต่เค้าไม่รู้ว่าเพลงนี้คือเพลงที่รัฐไทยใช้มานานักศึกษา ที่สำนักงานบริหาร ที่สนามหลวงที่นี้ ที่ธรรมศาสตร์ที่หน้าประตูธรรมศาสตร์นี่นะครับ เหตุการณ์นี้ไม่ถึง 30 ปี แต่ว่าเราลืมไปแล้วนะครับ และเรากำลังจะให้คนบางคนเอา ประวัติศาสตร์แบบนี้อ้างความรักตัวใหม่ขึ้นมาะยะ เพราะฉะนั้นมันน่ากลัว มันน่ากลัวแบบที่อาจารย์ชาญวิทย์ว่า คือมันบูด เพราะว่าเราไม่มีสถาบัน หรือหลักในทางความคิด ความเชื่ออะครับ คือถ้าตอนนี้ใครที่พูดเหลวไหลที่สุดนะยะ และถ้าใช้แบบปลุกระดมชาตินิยมเนี่ย จะมีคนมาฟังแล้วมีคนกราบไหว้ต่างๆ เอาเงินมาให้แบบต่างๆ มันเกิดมาได้ยังไง คือ เราอ้างว่าประเทศเราอารยธรรมใหญ่โต มีไอ้หนูไอ้เน่มากมาย แต่ว่าความคิด ความเห็น วิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ เรื่องการบ้านการเมือง ทั้งในตัวเองและในประเทศเพื่อนบ้าน มันน้อยมาก น้อยจนกระทั่งพูดง่ายๆ ว่า งบประมาณที่ใช้การศึกษา ผมคิดว่า เอาไปปลูกข้าวดีกว่า เอาไปให้ชาวนา แจกเงินคนละหมื่นคนละแสนบาทต่อปีดีกว่า คือ จริงๆ เลย ถ้าเราสร้างการศึกษาเนี่ยะ ทั้งหมดได้เท่านี้เนี่ยใช้ใหม่ ไม่ต้องศึกษาหรอก โถให้อ่านในลานวัดนี่ละ อ่านกันเองนี่ละดีกว่า แล้วทั้งหมดไปปลูกข้าวให้หมดเลย ไปปลูกอย่างอื่นไปทำนั่นทำนี่ ไปเป็นโปรดักตีฟให้หมดเลย ผมว่าประเทศ จะเจริญขึ้นอีกเยอะ จะร่ำรวย ทรัพยากรเรามีเยอะมากอะไรต่างๆ เนี่ยใช้ใหม่ อย่าไปคิดเลยการไปให้มากกว่าเนี่ย เพราะว่าไร มดมันดำอย่างที่คุณวิชัยว่า ที่ทำงานเกือบตาย ทำงานเกือบตาย เพราะทุกวันนี้มันหาเงินยาก มันหาไปไหนล่ะครับ น้ำซัดทราย มันก็หมดอะไรต่างๆ ไม่มีอะไรเหลือเลย

เพราะฉะนั้นไอ้นี้ก็คือ ผมไม่อยากจะใช้เวลาให้มากนะยะ แต่ว่าก็ความจริงมีเรื่องเยอะมาก แต่ฉันคิดว่าเออ...อยากจะทำมาแล้มาแลกเปลี่ยนแล้วก็ใช้ประโยชน์ ว่าการศึกษาอย่างน้อยที่สุดเนี่ย อย่างธุรกิจปัญหาที่เกิดขึ้นเนี่ยะ อย่างที่ คุณปริดา คุณพิภพ คุณประภาพรพรณบอว่า ขอให้มีคนที่สามารถจะใช้วินจันยในการที่จะกระเซ็นตามนโยบายตามนี้ได้ คือตอนนี้สถานการณ์ทางการเมืองของบ้านเรา ผมเชื่อว่าสิ่งที่เรียกว่า Objectivity มันไม่มี มันไม่อยู่แล้วนะยะ ก็คือ พูดง่ายๆ ความเห็นที่เที่ยงธรรมนะ ก็คือมองทุกสิ่งอย่างให้เป็นจริง คือ ไม่ต้องอคติ เออ...คือ

อคตินิดหน่อยก็ได้ แต่ว่าอย่าโกหก และก็อย่าบิดเบือนทุกอย่างเพื่อความเชื่อที่เป็นมายาคติด้วย ก็คือความเชื่อจริงๆ ก็ยังพอรับได้ คือคนยังจะเชื่อต่างกันไป คือตอนนั้นคนเรานำสิ่งที่เรียกว่า **Metrology** มายาคติทั้งหลายนะครับ เช่นคนนั้นแลว คนนั้นไม่ดี ประเทศนั้นต้องไม่ได้เรื่อง คนนั้นเป็นอย่างนี้ ประวัติศาสตร์ประเทศนั้นโกงเรา อะไรต่างๆ คนนั้นเค้ามาไม่เป็นความจริง ประวัติศาสตร์ทุกประเทศสร้างขึ้นมามาทั้งนั้น มีแค่ 10 เปอร์เซ็นที่ก็บุญแล้วครับ มันก็คือนิยาย นิยายหลอกเด็ก

แต่ว่าตอนนั้นเราเอามายาคติเหล่านั้นมาเป็นจุดหมายของการอยู่รอดของประเทศนะครับ มันคนละเรื่องนะฮะ อเมริกาไปรบในอิรัก จะเข้าไปในอิฟกานิสถาน อย่างน้อยเค้าก็เอาสิ่งที่เรียกว่าเสรีภาพซึ่งเอกราชการต่อสู้เพื่อเอกราช รัฐธรรมนูญของเค้า มาร์กซา มาอ้าง เพราะฉะนั้นเนี่ย คนจะค้านก็ค้านยากเหมือนกัน เพราะเค้าเชื่อว่าเค้าทำเพื่อประชาธิปไตยนะฮะ อย่างอื่นมัน มันนั้นนะฮะ แต่บ้านเราไม่มีประเพณีทางการเมืองที่เป็น ที่มั่นมั่นน้ำหนักใหญ่ขนาดนั้น ผมจะเรียกว่าสร้างมันขึ้นมา แล้วพยายามจะหาวิธีขึ้นมาให้ได้ จะซูดพ้อซุนรามขึ้นมาก็ มันก็ซูดยากนะถ้าจะใช้เนะ

ผมก็นั่งฟังเมื่อกี้ที่คุณวิชัย เอ่อ...ที่คุณปริดาพูดถึงชาวบ้านสองฝั่งที่มีการแลกเปลี่ยนกัน ผมนึกในใจนะว่า คือถ้าพูดสุ่มๆ นะ นี่ละทำไมคิลจารึกพ่อขุนรามหลักที่ 1 ถึงระบุไว้บอกไว้ว่า ใครใคร่ค้าช้างค้า ใครใคร่ค้าม้าค้า เจ้าหมูปะเอา เจ้ากอบลูกตกับเอา เจ้ากอบลูกทางคือไม่เก็บภาษีการค้าเนะ คือค้าฟรีเลยทีนี้นะ คือนโยบายพ่อขุนรามเนะ คือก็จะเอาแล้วนะว่า คือ ประเทศของเรานะตั้งขึ้นมาแบบ ด้วยอุดมคติการค้าเสรี คือดินแดนนี้ ประเทศนี้ สยาม ก็โยงไปยังไงก็ตามว่า เราเนี่ยจะเป็นศูนย์กลางทางการค้า ของการเอ่อ...เค้าเรียกว่า ให้เสรีภาพกับคน คนทุกคนในการเข้า-ออกทำอะไรต่างๆ เนี่ยให้ได้ประโยชน์มากที่สุดขณะนั้นะ ถ้ายอมรับว่า เอาอันนี้อุดมคติของชาติได้ ก็ยังดีนะ ผมคิดว่ายังมีอะไรบ้าง แต่ตอนนั้นมันลำบากเพราะว่า ภาวะการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่ผ่านมา มันทำให้ไอ้สิ่งที่เรียกว่าอุดมการณ์ของชาติต่างๆ มันไม่มีถึงมีมันก็ถูกทำลายหมดไปแล้ว คือ ชากมรดกปฏิวัติ 24 มิถุนา 2475 ซึ่งสร้างมหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมืองแห่งนั้นเนี่ยมันยังไม่

ถูกทำลายไป ผมคิดว่า อุดมการณ์ของคณะราษฎร 24 มิถุนา 2475 ก็ยังรู้สึกว่ายังเป็นแบบ ยังเป็นแกนที่ผู้นำทางการเมืองเนี่ยะจนถึงปัจจุบันอาศัยได้ ยึดได้ คุณจะทะเลาะกันยังไง คุณก็ยอมปฏิบัติหลักการเบื้องสูงของประเทศ เหมือนอย่างในรัฐธรรมนูญอเมริกัน ทุกคนต้องยอม คือว่าเค้าต้องไม่ละเมิดคำประกาศเอกราชของเค้า ไม่ละเมิดรัฐธรรมนูญ คุณต้องยอม 2 อย่างนี้ อันเนี้ยก็คือสิ่งที่มันใหญ่ที่สุด แต่บ้านเราไม่มีอะไรที่มันใหญ่ที่สุด

เพราะฉะนั้น ผมก็ถือโอกาสนี้คืออยากจะให้กำลังใจด้วยนะว่า บทบาทของพ่อค้าต่างๆ นั้นแน่นอนในส่วนของเอ่อ... ในการประกอบการอาจจะไม่ใช่คนที่สร้างอะไร โปรดักต์ฟ หรือผลประโยชน์ทางด้านแรงงานที่สูงที่สุด แต่ว่าสิ่งที่มากับการค้า ก็คือ การสร้างอารยธรรม อย่างที่มีคนเสนอบอกว่า ดินแดนสุวรรณภูมิเนี้ย อย่างอื่นนะสู้เค้าไม่ได้ แต่ว่าอารยธรรมเนี้ย ศิลปวัฒนธรรมมันร่วมกัน มันสร้างได้ ที่นี้ผมเห็นด้วยเลยนะว่า เราต้องสร้างอันนั้นขึ้นมา แล้วก็ทุกประเทศเค้าเรียกว่า ยกย่องและเชิดชูอันนี้ ผมว่าเราจะอยู่ได้นะครับ

ก็ขอโอกาสนี้ขอบคุณทุกท่านนะฮะ และก็ขอหวังว่า ความเป็นเหตุเป็นผล และความมีอารยธรรม จะกลับมาสู่อาเซียนของเราต่อไปขอบคุณครับ

พิภพ อุดร :

ขอขอบคุณ ท่านอาจารย์ธเนศ ที่ท่านได้กรุณาทิ้งประเด็นสำคัญนี้ ความทรงจำในเชิงประวัติศาสตร์ ขออนุญาตว่า จะเข้าใจความสัมพันธ์ไทย-กัมพูชาจากนี้ไปได้ดี ต้องรู้เรื่องสำคัญ ที่เป็นจุดความขัดแย้งยาวนานมากกว่า 40 เกือบ 50 ปี ปราสาทพระวิหาร 7 เล่ม 2 ซิติ อยู่ด้านนอกเดี๋ยวผมจะไปสั่งให้เค้าลดราคา ขอให้เอากลับไปอ่านหะจะ ได้มีความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงหรือความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศได้เป็นอย่างดี ขอขอบคุณอีกครั้งในการที่เข้ามาร่วมการสัมมนาเสวนากับเราเนะครับ วันที่ 27 มีเรื่องใหญ่ เรื่องรัฐชาติ อีกที อีกครั้งหนึ่งของมูลนิธิโครงการตำราฯ เรียนเชิญทุกท่านในวันนั้น สำหรับวันนี้ขอขอบพระคุณท่านวิทยากรและทุกท่านอีกครั้งหนึ่งครับ สวัสดีครับ

กำหนดการ
อุษาคเนย์เสวนาสาธารณะ: Southeast Asian Public Talks
ครั้งที่ 1
ขอเรียนเชิญร่วมฟังการเสวนา
“ห้วงกคนไทยและธุรกิจในกัมพูชา”
วันพุธที่ 11 พฤศจิกายน 2552
เวลา 13.30-16.30 น.
ณ ห้อง 201 คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
ธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์

- 12.30 ลงทะเบียน และชมวีซีดี “ปราสาทเขาพระวิหาร”
- 13.00 กล่าวต้อนรับและเปิดงาน โดย
 รศ. เกศินี วิฑูรย์ชาติ คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
- 13.15 เสวนา/ วิทยากร
 คุณสมศักดิ์ รินเรืองสิน นายกสมาคมนักธุรกิจไทยในกัมพูชา
 คุณวิชัย กุลวุฒิวิลาส กรรมการผู้จัดการบริษัทสไมล์ภัณฑ์ จำกัด
 คุณปริดา สามแก้ว กรรมการผู้จัดการบริษัท
 PD Intertrade 92 จำกัด
 คุณสม ไซยา บก.สถานีโทรทัศน์ CTN กัมพูชา
 คุณประภาพรรณ ศรีสุตา ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดไทย-กัมพูชา
 รศ. ดร. พิภพ อุดร ดำเนินรายการ
- 16.15 พักรับประทานอาหารว่าง
- 16.30 ปัจฉิมกถา และ กล่าวปิดการเสวนา โดย
 รศ. ดร. ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ คณบดีคณะศิลปศาสตร์
- 17.00 สังสรรค์และอาหารว่าง/เครื่องดื่ม
- หมายเหตุ เนื่องในโอกาสครบรอบ หักึ่งทศวรรษ 2543-2552
โครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มธ. ไม่มีค่าลงทะเบียน (ฟรี)
ร่วมจัดโดย
- โครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มธ.
- มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
- คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มธ.

คำแถลง

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2509 ด้วยความร่วมมือแรงร่วมใจกันเองเป็นส่วนบุคคล ในหมู่ผู้มีความรักในการกิจบริหารการศึกษาจากสถาบันต่างๆ เมื่อเริ่มดำเนินงานโครงการตำรา มีฐานะเป็นหน่วยงานหนึ่งของสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย ก่อนที่จะมีฐานะเป็นมูลนิธิ เมื่อต้น พ.ศ. 2521 โดยมูลนิธิโครงการตำรา ได้รับความร่วมมือด้านทุนทรัพย์จากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์เพื่อใช้จ่ายในการดำเนินงานขั้นต้น เป้าหมายเบื้องต้นแรกของมูลนิธิโครงการตำรา ก็คือ ส่งเสริมให้มีตำราภาษาไทยที่มีคุณภาพ เฉพาะในด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ เพราะต่างก็เห็นพ้องต้องกันในระยะนั้นว่า คุณภาพหนังสือตำราไทยระดับอุดมศึกษาในแขนงวิชาดังกล่าวยังไม่สูงพอ ถ้าส่งเสริมให้มีหนังสือเช่นนี้เพิ่มขึ้นย่อมมีส่วนช่วยยกระดับมาตรฐานการศึกษาในชั้นมหาวิทยาลัยโดยปริยาย อีกทั้งยังอาจช่วยในการสร้างสรรค์ปัญญาความคิดริเริ่มและความเข้าใจอันถูกต้องในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองเป็นส่วนรวม

พร้อมกันนี้มูลนิธิโครงการตำรา ก็มีเจตนาอันแน่วแน่ที่จะทำหน้าที่เป็นที่ชุมนุมผลงานเขียนของนักวิชาการต่างๆ ทั้งในและนอกสถาบัน เพื่อให้ผลงานวิชาการที่มีคุณภาพได้เป็นที่รู้จักและเผยแพร่ออกไปอย่างทั่วถึงในหมู่ผู้สอน ผู้เรียนและผู้สนใจงานวิชาการ การดำเนินงานของมูลนิธิโครงการตำรา มุ่งขยายความเข้าใจและความร่วมมือของบรรดานักวิชาการออกไปในวงกว้างยิ่งขึ้นด้วยไม่ว่าจะเป็นด้านการกำหนดนโยบายสร้างตำรา การเขียน การแปลและการใช้ตำรานั้นๆ ซึ่งจะเป็นเครื่องส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์อันพึงปรารถนา ตลอดจนความเข้าใจอันดีต่อกันในวงวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

นโยบายพื้นฐานของมูลนิธิโครงการตำราฯ คือ ส่งเสริมและเร่งรัดให้จัดพิมพ์หนังสือตำราทุกประเภท ทั้งที่เป็นงานแปลโดยตรง งานแปลเรียบเรียง งานถอดความ งานรวบรวม งานแต่งและงานวิจัย ในช่วงแรกๆ มูลนิธิโครงการตำราฯ เน้นส่งเสริมงานแปลเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมให้มีการจัดพิมพ์ตำราประเภทอื่นๆ ด้วย นับตั้งแต่ก่อตั้งโครงการตำราฯ มาจนถึงปัจจุบัน โดยความร่วมมืออย่างดียิ่งจากนักวิชาการหลายสถาบัน สามารถส่งเสริม-กลั่นกรอง-ตรวจสอบ และจัดพิมพ์หนังสือตำราภาษาไทยระดับอุดมศึกษาที่มีคุณภาพตามเป้าหมายเจตนารมณ์และนโยบายได้ครบทุกประเภท และมีเนื้อหาครอบคลุมสาขาวิชาต่างๆ ถึง 8 สาขาดังต่อไปนี้ คือ (1) สาขาวิชาภูมิศาสตร์ (2) สาขาวิชาประวัติศาสตร์ (3) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ (4) สาขาวิชารัฐศาสตร์ (5) สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา (6) สาขาวิชาปรัชญา (7) สาขาวิชาจิตวิทยา (8) สาขาวิชาภาษาและวรรณคดี นอกจากนี้ มูลนิธิโครงการตำราฯ ยังมีโครงการผลิตตำราสาขาวิชาอื่นๆ เพิ่มขึ้นด้วย เช่น สาขาวิชาศิลปะ ซึ่งกำลังอยู่ในขั้นตอนดำเนินงาน และขยายงานให้มีการแต่งตำราเป็น “ชุด” ซึ่งมีเนื้อความคาบเกี่ยวระหว่างหลายสาขาวิชา เช่น “ชุดชีวิตและงาน” ของบุคคลที่น่าสนใจ ดังที่ได้จัดพิมพ์เผยแพร่ไปแล้วบางส่วน

ปัจจุบันมูลนิธิโครงการตำราฯ ยังคงมีเจตนาอันแน่วแน่ที่จะขยายงานของเราต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง แม้จะประสบอุปสรรคนานัปการ โดยเฉพาะอุปสรรคด้านทุนรอน เพราะกิจการของมูลนิธิโครงการตำราฯ ไม่ใช่กิจการแสวงหากำไร หากมุ่งประสงค์ให้นักศึกษาและประชาชนได้มีโอกาสซื้อหาหนังสือตำราในราคาย่อมเยาพอสมควร

คณะกรรมการทุกสาขาวิชาของมูลนิธิโครงการตำราฯ ยินดีน้อมรับคำแนะนำและคำวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อ่านทุกท่าน และปรารถนาอย่างยิ่งที่จะให้ท่านผู้อ่านทุกท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในมูลนิธิโครงการตำราฯ ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนแนะนำอยู่ห่างๆ ช่วยแต่ง แปล เรียบเรียง รวบรวมตำราสาขาวิชาต่างๆ หรือเข้ามาร่วมบริหารงานร่วมกับเรา

เฟื้อศรี สุมิตร

ประธานคณะกรรมการบริหาร

มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

**รายนามคณะกรรมการบริหาร
มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ปี 2554**

(ก่อตั้ง พ.ศ. 2509 โดยนายป๋วย อึ๊งภากรณ์ ฯลฯ)

นางเพ็ชรี สุมิตร	ประธานและผู้จัดการ
นายเกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม	รองประธาน
นายธเนศ อาภรณ์สุวรรณ	รองประธาน
นายรังสรรค์ ชนะพรพันธุ์	กรรมการ
นายวิทยา สุจริตชนาธิ์	กรรมการ
นางสาวกุสุมา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา	กรรมการ
นางสาวศรีประภา เพชรมีศรี	กรรมการ
นายวีระ สมบูรณ์	กรรมการ
นายประจักษ์ ก้องกีรติ	กรรมการ
นายพิภพ อุดร	กรรมการ
นางสาวอุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์	กรรมการ
นางสาวศุภลักษณ์ เลิศแก้วศรี	กรรมการและเหรัญญิก
นายชาญวิทย์ เกษตรศิริ	กรรมการและเลขานุการ
นายธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นายทรงยศ แวงหงษ์	กรรมการและผู้จัดการทั่วไป

เลขอนุญาต ที่ ต. ๒/๒๕๑๙

เลขที่คำขอ ที่ ๒/๒๕๑๙

ใบอนุญาตจัดตั้งสมาคมหรือองค์การ

ตามที่ นายป๋วย อึ๊งภากรณ์

ได้ขออนุญาตจัดตั้ง มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑. ส่งเสริมการจัดทำตำราภาษาไทยในแขนงสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ทั้งระดับมหาวิทยาลัย และก่อนมหาวิทยาลัย

๒. เผยแพร่ตำราของมูลนิธิในหมู่ผู้สอนวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

ทั่วราชอาณาจักร

๓. ส่งเสริมการเรียบเรียงงานวิจัย และตำราชั้นสูง และรวบรวมเอกสารทางวิชาการออกตีพิมพ์

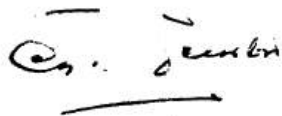
๔. ส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

๕. ไม่ทำการค้ากำไร และไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

และมีที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร นั้น

กรมการศาสนาได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ดำเนินการจัดตั้งได้ และขอให้ปฏิบัติตาม คำสั่งและข้อบังคับของกรมการศาสนา โดยเคร่งครัด

อนุญาต ณ วันที่ ๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๙

(นายวัชร เอี่ยมโชติ)

อธิบดีกรมการศาสนา